

Odobrenjem Kršćanske sadašnjosti tekst preuzet s <https://biblija.ks.hr/>

Tekstovi služe kao pomoć pri učenju osnovne građe i neće ulaziti u natjecateljski dio.

Stari Zavjet

Petoknjižje

KNJIGA POSTANKA

Post 1,1-2,4a: Prvi izvještaj o stvaranju

U početku stvori Bog nebo i zemlju. ²Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom i duh Božji lebdio je nad vodama.

³I reče Bog: »Neka bude svjetlost!« I bi svjetlost. ⁴I vidje Bog da je svjetlost dobra; i rastavi Bog svjetlost od tame. ⁵Svjetlost prozva Bog dan, a tamu prozva noć. Tako bude večer, pa jutro – dan prvi.

⁶I reče Bog: »Neka bude svod posred voda da dijeli vode od voda!« I bi tako. ⁷Bog načini svod i vode pod svodom odijeli od voda nad svodom. ⁸A svod prozva Bog nebo. Tako bude večer, pa jutro – dan drugi.

⁹I reče Bog: »Vode pod nebom neka se skupe na jedno mjesto i neka se pokaže kopno!« I bi tako. ¹⁰Kopno prozva Bog zemlja, a skupljene vode mora. I vidje Bog da je dobro.

¹¹I reče Bog: »Neka proklija zemlja zelenilom – travom sjemenitom, stablima plodonosnim, koja, svako prema svojoj vrsti, na zemlji donose plod što u sebi nosi svoje sjeme.« I bi tako. ¹²I nikne iz zemlje zelena trava što se sjemeni, svaka prema svojoj vrsti, i stabla koja rode plodovima što u sebi nose svoje sjeme, svako prema svojoj vrsti. I vidje Bog da je dobro. ¹³Tako bude večer, pa jutro – dan treći.

¹⁴I reče Bog: »Neka budu svjetlila na svodu nebeskom da luče dan od noći, da budu znaci blagdanima, danima i godinama, ¹⁵i neka svijetle na svodu nebeskom i rasvjetljaju zemlju!« I bi tako. ¹⁶I načini Bog dva velika svjetlila – veće da vlada danom, manje da vlada noću – i zvijezde. ¹⁷I Bog ih postavi na svod nebeski da rasvjetljaju zemlju, ¹⁸da vladaju danom i noću i da rastavljaju svjetlost od tame. I vidje Bog da je dobro. ¹⁹Tako bude večer, pa jutro – dan četvrti.

²⁰I reče Bog: »Nek' povrvi vodom vreva živih stvorova, i ptice nek' polete nad zemljom, svodom nebeskim!« I bi tako. ²¹Stvori Bog morske grdosije i svakovrsne žive stvorove što mile i vrve vodom i ptice krilate svake vrste. I vidje Bog da je dobro. ²²I blagoslovi ih govoreći: »Plodite se i množite i napunite vode morske! I ptice neka se namnože na zemlji!« ²³Tako bude večer, pa jutro – dan peti.

²⁴I reče Bog: »Neka zemlja izvede živa bića, svako prema svojoj vrsti: stoku, gmizavce i zvjerad svake vrste!« I bi tako. ²⁵I stvori Bog svakovrsnu zvjerad, stoku i gmizavce svake vrste. I vidje Bog da je dobro.

²⁶I reče Bog: »Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična, da bude gospodar ribama morskim, pticama nebeskim i stoci – svoj zemlji – i svim gmizavcima što puze po zemlji!«

²⁷Na svoju sliku stvori Bog čovjeka,
na sliku Božju on ga stvori,
muško i žensko stvori ih.

²⁸I blagoslovi ih Bog i reče im: »Plodite se, i množite, i napunite zemlju, i sebi je podložite! Vladajte ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima što puze po zemlji!« ²⁹I doda Bog: »Evo, dajem vam sve bilje što se sjemeni, po svoj zemlji, i sva stabla plodonosna što u sebi nose svoje sjeme: neka vam budu za hranu! ³⁰A zvijerima na zemlji i pticama u zraku i gmizavcima što puze po zemlji u kojima je dah života – neka je za hranu sve zeleno bilje!« I bi tako. ³¹I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro. Tako bude večer, pa jutro – dan šesti.

²Tako bude dovršeno nebo i zemlja sa svom svojom vojskom. ²I sedmoga dana Bog dovrši svoje djelo koje učini. I počinu u sedmi dan od svega djela koje učini. ³I blagoslovi Bog sedmi dan i posveti, jer u taj dan počinu od svega djela svoga koje učini.

⁴To je postanak neba i zemlje, tako su stvarani.

Post 2,4b-25: Drugi izvještaj o stvaranju – Raj zemaljski

Kad je Jahve, Bog, saznao nebo i zemlju, 5još nije bilo nikakva poljskoga grmlja po zemlji, još ne bijaše niklo nikakvo poljsko bilje, jer Jahve, Bog, još ne pusti dažda na zemlju i nije bilo čovjeka da zemlju obrađuje. 6Ipak, voda je izvirala iz zemlje i natapala svu površinu zemaljsku. 7Jahve, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša.

⁸I Jahve, Bog, zasadi vrt na istoku, u Edenu, i u nj smjesti čovjeka koga je napravio. ⁹Tada Jahve, Bog, učini te iz zemlje nikoše svakovrsna stabla – pogledu zamamljiva a dobra za hranu – i stablo života, nasred vrta, i stablo spoznaje dobra i zla.

¹⁰Rijeka je izvirala iz Edena da bi natapala vrt; odatle se granala u četiri kraka. ¹¹Prvom je ime Pišon, a optječe svom zemljom havilskom, u kojoj ima zlata. ¹²Zlato je te zemlje dobro, a ima ondje i bdelija i oniksa. ¹³Drugoj je rijeci ime Gihon, a optječe svu zemlju Kuš. ¹⁴Treća je rijeka Tigris, a teče na istok od Ašura; četvrta je Eufkrat.

¹⁵Jahve, Bog, uzme čovjeka i postavi ga u edenski vrt da ga obrađuje i čuva. ¹⁶Jahve, Bog, zapovjedi čovjeku: »Sa svakoga stabla u vrtu slobodno jedi, ¹⁷ali sa stabla spoznaje dobra i zla da nisi jeo! U onaj dan u koji s njega okusiš, zacijelo ćeš umrijeti!«

¹⁸I reče Jahve, Bog: »Nije dobro da čovjek bude sam: načinit ću mu pomoć kao što je on.« ¹⁹Tada Jahve, Bog, načini od zemlje sve životinje u polju i sve ptice u zraku i predvede ih čovjeku da vidi kako će koju nazvati, pa kako koje stvorenje čovjek prozove, da mu tako bude ime. ²⁰Čovjek nadjene imena svoj stoci, svim pticama u zraku i životinjama u polju. No čovjeku se ne nađe pomoć kao što je on. ²¹Tada Jahve, Bog, pusti tvrd san na čovjeka te on zaspao, pa mu izvadi jedno rebro, a mjesto zatvori mesom. ²²Od rebra što ga je uzeo čovjeku napravi Jahve, Bog, ženu pa je dovede čovjeku. ²³Nato čovjek reče: »Gle, evo kosti od mojih kostiju,

mesa od mesa mojega!

Ženom neka se zove,

od čovjeka kad je uzeta!«

²⁴Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu i bit će njih dvoje jedno tijelo.

²⁵A bijahu oboje goli – čovjek i njegova žena – ali ne osjećahu stida.

Post 3,1-24: Prvi čovjekov grijeh

Zmija bijaše lukavija od sve zvjeradi što je stvorio Jahve, Bog. Ona reče ženi: »Zar vam je Bog rekao da ne smijete jesti ni s jednog drveta u vrtu?« ²Žena odgovori zmiji: »Plodove sa stabala u vrtu smijemo jesti. ³Samo za plod stabla što je nasred vrta rekao je Bog: 'Da ga niste jeli! I ne dirajte u nj, da ne umrete!'« ⁴Nato će zmija ženi: »Ne, nećete umrijeti! ⁵Nego, zna Bog: onog dana kad budete s njega jeli, otvorit će vam se oči, i vi ćete biti kao bogovi koji razlučuju dobro i zlo.« ⁶Vidje žena da je stablo dobro za jelo, za oči zamamljivo, a za mudrost poželjno: ubere ploda njegova i pojede. Dade i svom mužu, koji bijaše s njom, pa je i on jeo. ⁷Tada se obadvoma otvore oči i upoznaju da su goli. Spletu smokova lišća i naprave sebi pregače.

⁸Uto čuju korak Jahve, Boga, koji je šetao vrtom za dnevno povjetarce. I sakriju se – čovjek i njegova žena – pred Jahvom, Bogom, među stabla u vrtu. ⁹Jahve, Bog, zovne čovjeka: »Gdje si?« – reče mu. ¹⁰On odgovori: »Čuo sam tvoj korak po vrtu; pobjah se jer sam gol, pa se sakrih.« ¹¹Nato mu reče: »Tko ti kaza da si gol? Ti si, dakle, jeo sa stabla s kojega sam ti zabranio jesti?« ¹²Čovjek odgovori: »Žena koju si stavio uza me – ona mi je dala sa stabla pa sam jeo.« ¹³Jahve, Bog, reče ženi: »Što si to učinila?« »Zmija me prevarila pa sam jela«, odgovori žena.

¹⁴Nato Jahve, Bog, reče zmiji:

»Kad si to učinila,

prokleta bila među svim životinjama

i svom zvjeradi divljom!

Po trbuhu svome puzat ćeš

i zemlju jesti sveg života svog!

¹⁵Neprijateljstvo ja zamećem

između tebe i žene,

između roda tvojeg i roda njezina:

on će ti glavu satirati,
a ti ćeš mu vrebati petu.«

¹⁶A ženi reče:

»Trudnoći tvojoj muke ću umnožit',
u mukama djecu ćeš rađati.

Žudnja će te mužu tjerati,
a on će gospodariti nad tobom.«

¹⁷A čovjeku reče: »Jer si poslušao glas svoje žene te jeo sa stabla s kojega sam ti zabranio jesti rekavši: S njega da nisi jeo! – evo: Zemlja neka je zbog tebe prokleta:

s trudom ćeš se od nje hraniti svega vijeka svog!

¹⁸Rađat će ti trnjem i korovom,
a hranit ćeš se poljskim raslinjem.

¹⁹U znoju lica svoga

kruh svoj ćeš jesti
dokle se u zemlju ne vratiš:

ta iz zemlje uzet si bio –

prah si, u prah ćeš se i vratiti.«

²⁰Svojoj ženi čovjek nadjene ime Eva, jer je majka svima živima. ²¹I načini Jahve, Bog, čovjeku i njegovoj ženi odjeću od krzna pa ih odjenu. ²²Zatim reče Bog: »Evo, čovjek postade kao jedan od nas – znajući dobro i zlo! Da ne bi sada pružio ruku, ubrao sa stabla života pa pojeo i živio navijeke!« ²³Zato ga Jahve, Bog, istjera iz vrta edenskoga da obrađuje zemlju iz koje je i uzet. ²⁴Istjera, dakle, čovjeka i nastani ga istočno od vrta edenskog, pa postavi kerubine i plameni mač koji se svjetlucao – da straže nad stazom koja vodi k stablu života.

Post 4,1–16: Kajin i Abel

Čovjek pozna svoju ženu Evu, a ona začne i rodi Kajina, pa reče: »Muško sam čedo stekla pomoću Jahve!« ²Poslije rodi Abela, brata Kajinova; Abel postane stočar, a Kajin zemljoradnik. ³I jednoga dana Kajin prinese Jahvi žrtvu od zemaljskih plodova. ⁴A prinese i Abel od prvine svoje stoke, sve po izbor pretilinu. Jahve milostivo pogleda na Abela i njegovu žrtvu, ⁵a na Kajina i žrtvu njegovu ni pogleda ne svrati. Stoga se Kajin veoma razljuti i lice mu se namrgodi. ⁶I Jahve reče Kajinu: »Zašto si ljut? Zašto ti je lice namrgođeno? ⁷Jer ako pravo radiš, vedrinom odsijevaš. A ne radiš li pravo, grijeh ti je kao zvijer na pragu što na te vreba; još mu se možeš oduprijeti.« ⁸Kajin pak reče svome bratu Abelu: »Hajdemo van!« I našavši se na polju, Kajin skoči na brata Abela te ga ubi.

⁹Potom Jahve zapita Kajina: »Gdje ti je brat Abel?« »Ne znam«, odgovori. »Zar sam ja čuvar brata svoga?« ¹⁰Jahve nastavi: »Što si učinio? Slušaj! Krv brata tvoga iz zemlje k meni viče. ¹¹Stoga budi proklet na zemlji koja je rastvorila usta da proguta s ruke tvoje krv brata tvoga! ¹²Obrađivat ćeš zemlju, ali ti više neće davati svoga roda. Vječni ćeš skitalica na zemlji biti!« ¹³A Kajin reče Jahvi: »Kazna je moja odviše teška da se snosi. ¹⁴Evo me tjeraš danas s plodnoga tla; moram se skrivati od tvoga lica i biti vječni lutalac na zemlji – tko me god nađe, može me ubiti.« ¹⁵A Jahve mu reče: »Ne! Nego tko ubije Kajina, sedmerostruka osveta na njemu će se izvršiti!« I Jahve stavi znak na Kajina, da ga tko, našavši ga, ne ubije. ¹⁶Kajin ode ispred lica Jahvina u zemlju Nod, istočno od Edena, i ondje se nastani.

Post 6,1–10: Pokvarenost ljudi

Kad su se ljudi počeli širiti po zemlji i kćeri im se narodile, ²opaze sinovi Božji da su kćeri ljudske pristale, pa ih uzimahu sebi za žene koje su god htjeli. ³Onda Jahve reče: »Neće moj duh u čovjeku ostati dovijeka; čovjek je tjelesan, pa neka mu vijek bude stotinu dvadeset godina.« ⁴U ona su vremena – a i kasnije – na zemlji bili Nefili, kad su Božji sinovi općili s ljudskim kćerima pa im one rađale djecu. To su oni od starine po snazi glasoviti ljudi.

⁵Vidje Jahve kako je čovjekova pokvarenost na zemlji velika i kako je svaka pomisao u njegovoj pameti uvijek samo zloća. ⁶Jahve se pokaja i u svom srcu ražalosti što je načinio čovjeka na zemlji. ⁷Reče Jahve: »Ljude koje sam stvorio izbrisat ću s lica zemlje – od čovjeka do zvijeri, gmizavce i ptice u zraku – jer sam se pokajao što sam ih napravio.« ⁸Ali je Noa našao milost u očima Jahvinim.

⁹Ovo je povijest Noina:

Noa je bio čovjek pravedan i neporočan u svom vremenu. S Bogom je Noa hodio. ¹⁰Tri su se sina rodila Noi: Šem, Ham i Jafet.

Post 6,10–7,10: Noa sprema lađu

U očima Božjim zemlja se bila iskvarela; nepravdom se napunila. ¹²I kad je Bog vidio kako se zemlja iskvarela – ta svako se biće na zemlji izopačilo – ¹³reče Bog Noi: »Odlučio sam da bude kraj svim bićima jer se zemlja napunila opačinom; i, evo, uništit ću ih zajedno sa zemljom. ¹⁴Napravi sebi korablju od smolastoga drveta; korablju načini s prijekletima i obloži je iznutra i izvana paklinom. ¹⁵A praviti ćeš je ovako: neka korablja bude trista lakata u duljinu, pedeset u širinu, a trideset lakata u visinu. ¹⁶Na korablji načini otvor za svjetlo, završi ga jedan lakat od vrha. Vrata na korablji načini sa strane; neka ima donji, srednji i gornji kat. ¹⁷Ja ću, evo, pustiti potop – vode na zemlju – da izgine svako biće pod nebom, sve u čemu ima dah života: sve na zemlji mora poginuti. ¹⁸A s tobom ću učiniti savez; ti ćeš ući u korablju – ti i s tobom tvoji sinovi, tvoja žena i žene tvojih sinova. ¹⁹A od svega što je živo – od svih bića – uvedi u korablju od svakoga po dvoje da s tobom preživi, i neka budu muško i žensko. ²⁰Od ptica prema njihovim vrstama, od životinja prema njihovim vrstama i od svih stvorova što po tlu puze prema njihovim vrstama: po dvoje od svega neka uđe k tebi da preživi. ²¹Sa sobom uzmi svega za jelo pa čuvaj da bude hrane tebi i njima.«

²²Noa učini tako. Sve kako mu je Bog naredio, tako je izvršio.

⁷¹Onda Jahve reče Noi: »Uđi ti i sva tvoja obitelj u korablju, jer sam uvidio da si ti jedini preda mnom pravedan u ovom vremenu. ²Uzmi sa sobom od svih čistih životinja po sedam parova: mužjaka i njegovu ženku. ³Isto tako od ptica nebeskih po sedam parova – mužjaka i ženku – da im se sjeme sačuva na zemlji. ⁴Jer ću do sedam dana pustiti dažd po zemlji četrdeset dana i četrdeset noći te ću istrijebiti s lica zemlje svako živo biće što sam ga načinio.«

⁵Noa učini sve kako mu je Jahve naredio.

⁶Noi bijaše šest stotina godina kad je potop došao na zemlju. ⁷I pred vodama potopnim uđu s Noom u korablju njegovi sinovi, njegova žena i žene sinova njegovih. ⁸Od čistih životinja i od životinja koje nisu čiste, od ptica, od svega što zemljom puze, ⁹uđu po dvoje – mužjak i ženka – u korablju s Noom, kako je Bog naredio Noi. ¹⁰A sedmoga dana zapljušte potopne vode po zemlji.

Post 7,11–24: Potop

U dan onaj – šestote godine Noina života, mjeseca drugog, dana u mjesecu sedamnaestog – navale svi izvori bezdana, rastvore se ustave nebeske.

¹²I udari dažd na zemlju da pljušti četrdeset dana i četrdeset noći. ¹³Onog dana uđe u korablju Noa i njegovi sinovi: Šem, Ham i Jafet, Noina žena i tri žene Noinih sinova s njima; ¹⁴oni, pa sve vrste životinja: stoka, gmizavci što po tlu gmižu, ptice i svakovrsna krilata stvorenja, ¹⁵uđu u korablju s Noom, po dvoje od svih bića što u sebi imaju dah života. ¹⁶Što uđe, sve bijaše par, mužjak i ženka od svih bića, kako je Bog naredio Noi.

Onda Jahve zatvori za njim vrata.

¹⁷Pljusak je na zemlju padao četrdeset dana; vode sveudilj rasle i korablju nosile: digla se visoko iznad zemlje. ¹⁸Vode su nad zemljom bujale i visoko rasle, a korablja plovila površinom. ¹⁹Vode su sve silnije navaljivale i rasle nad zemljom, tako te prekriše sva najviša brda pod nebom. ²⁰Petnaest lakata dizale se vode povrh potonulih brda. ²¹Izgiboše sva bića što se po zemlji kreću: ptice, stoka, zvijeri, svi gmizavci i svi ljudi. ²²Sve što u svojim nosnicama imaše dah života – sve što bijaše na kopnu – izgibe. ²³Istrijebi se svako biće s površja zemaljskog: čovjek,

životinje, gmizavci i ptice nebeske, sve se izbrisa sa zemlje. Samo Noa ostade i oni što bijahu s njim u korablji. ²⁴Stotinu pedeset dana vladahu vode zemljom.

Post 8,1-14: Prestanak potopa

Onda se Bog sjeti Noe, svih zvijeri i sve stoke što bijaše s njim u korablji, pa pokrenu vjetar nad zemljom da uzbije vodu. ²Zatvoriše se izvori bezdanu i ustave nebeske, i dažd s neba prestade. ³Polako se povlačile vode sa zemlje. Nakon stotinu pedeset dana vode su jenjale, ^{4a} sedmoga mjeseca, sedamnaestog dana u mjesecu korablja se zaustavi na brdima Ararata. ⁵Vode su neprestano opadale do desetog mjeseca, a prvoga dana desetog mjeseca pokažu se brdski vrhunci.

⁶Kad je izminulo četrdeset dana, Noa otvori prozor što ga je načinio na korablji; ⁷ispusti gavrana, a gavran svejednako odlijetaše i dolijetaše dok se vode sa zemlje nisu isušile. ⁸Zatim ispusti golubicu da vidi je li voda nestala sa zemlje. ⁹Ali golubica ne nađe uporišta nogama te se vrati k njemu u korablju, jer voda još pokrivaše svu površinu; on pruži ruku, uhvati golubicu te je unese k sebi u korablju. ¹⁰Počeka još sedam dana pa opet pusti golubicu iz korablje. ¹¹Prema večeri golubica se vrati k njemu, i gle! u kljunu joj svjež maslinov list; tako je Noa doznao da su opale vode sa zemlje. ¹²Još počeka sedam dana pa opet pusti golubicu: više mu se nije vratila.

¹³Šest stotina prve godine Noina života, prvoga mjeseca, prvog dana u mjesecu uzmaoše vode sa zemlje.

Noa skinu pokrov s korablje i pogleda: površina okopnjela.

¹⁴A drugoga mjeseca, sedamnaestog dana u mjesecu, zemlja bijaše suha.

Post 8,15-22: Noa izlazi iz lađe

Tada Bog reče Noi: ¹⁶»Iziđi iz korablje, ti, tvoja žena, tvoji sinovi i žene tvojih sinova s tobom. ¹⁷Sa sobom izvedi sva živa bića, sva stvorenja što su s tobom: ptice, stoku i sve gmizavce što zemljom puze; neka zemljom vrve, plode se i na zemlji množe!« ¹⁸I Noa iziđe, a s njime sinovi njegovi, žena njegova i žene sinova njegovih. ¹⁹Sve životinje, svi gmizavci, sve ptice – svi stvorovi što se zemljom miču – iziđu iz korablje, vrsta za vrstom.

²⁰I podiže Noa žrtvenik Jahvi; uze od svih čistih životinja i od svih čistih ptica i prinesu na žrtveniku žrtve paljenice. ²¹Jahve omirisu miris ugodni pa reče u sebi: »Nikad više neću zemlju u propast strovaliti zbog čovjeka, ta čovječje su misli opake od njegova početka; niti ću ikad više uništiti sva živa stvorenja, kako sam učinio.

²²Sve dok zemlje bude,
sjetve, žetve,
studen, vrućine,
ljeta, zime,
dani, noći
nikada prestati neće.«

Post 9,1-17: Blagoslov i savez

Tada Bog blagoslovi Nou i njegove sinove i reče im: »Plodite se i množite i zemlju napunite. ²Neka vas se boje i od vas strahuju sve životinje na zemlji, sve ptice u zraku, sve što se po zemlji kreće i sve ribe u moru: u vaše su ruke predane. ³Sve što se kreće i živi neka vam bude za hranu: sve vam dajem, kao što vam dadoh zeleno bilje. ⁴Samo ne smijete jesti mesa u kojem je još duša, to jest njegova krv. ⁵A za vašu krv, za vaš život, tražit ću obračun: tražit ću ga od svake životinje; i od čovjeka za njegova druga tražit ću obračun za ljudski život.

⁶Tko prolje krv čovjekovu,
njegovu će krv čovjek proliti!
Jer na sliku Božju stvoren je čovjek!

⁷A vi, plodite se, i množite i zemlju napunite, i podložite je sebi!«

⁸Još reče Bog Noi i njegovim sinovima s njim: ⁹»A ja, evo, sklapam svoj savez s vama i s vašim potomstvom poslije vas ¹⁰i sa svim živim stvorovima što su s vama: s pticama, sa stokom, sa

zvijerima – sa svime što je s vama izišlo iz korablje – sa svim živim stvorovima na zemlji. ¹¹Držat ću se ja svog saveza s vama te nikada više vode potopne neće uništiti živa bića niti će ikad više potop zemlju opustošiti.«

¹²I reče Bog:

»A ovo znamen je saveza koji stavljam između sebe i vas i svih živih bića što su s vama, za naraštaje buduće:

¹³Dugu svoju u oblak stavljam, da zalogom bude savezu između mene i zemlje.

¹⁴Kad oblake nad zemlju navučem i duga se u oblaku pokaže,

¹⁵spomenut ću se saveza svoga, saveza između mene i vas i stvorenja svakoga živog: potopa više neće biti da uništi svako biće.

¹⁶U oblaku kad se pojavi duga, ja ću je vidjeti i vjekovnog ću se sjećati saveza između Boga i svake žive duše, svakog tijela na zemlji.«

¹⁷I reče Bog Noi: »To neka je znak saveza koji sam postavio između sebe i svih živih bića što su na zemlji.«

Post 11,1–9: Babilonska kula

Sva je zemlja imala jedan jezik i riječi iste. ²Ali kako su se ljudi selili s istoka, naiđu na jednu dolinu u zemlji Šinear i tu se nastane. ³Jedan drugome reče: »Hajdemo praviti opeke te ih peći da otvrdnu!« Opeke im bile mjesto kamena, a paklina im služila za žbuku. ⁴Onda rekoše: »Hajde da sebi podignemo grad i toranj s vrhom do neba! Pribavimo sebi ime, da se ne raspršimo po svoj zemlji!«

⁵Jahve se spusti da vidi grad i toranj što su ga gradili sinovi čovječji. ⁶Jahve reče: »Zbilja su jedan narod, s jednim jezikom za sve! Ovo je tek početak njihovih nastojanja. Sad im ništa neće biti neostvarivo što god naume izvesti. ⁷Hajde da siđemo i jezik im pobrkamo, da jedan drugome govora ne razumije.« ⁸Tako ih Jahve rasu odande po svoj zemlji te ne sazidaše grada. ⁹Stoga mu je ime Babel, jer je ondje Jahve pobrkao govor svima u onom kraju i odande ih je Jahve raspršio po svoj zemlji.

Post 12,1–8: Abrahamov poziv i seoba

Jahve reče Abram: »Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati.

²Velik ću narod od tebe učiniti, blagoslovit ću te, ime ću ti uzveličati, i sam ćeš biti blagoslov.

³Blagoslivljat ću one koji te blagoslivljali budu, koji te budu kleli, njih ću proklinjati; sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati.«

⁴Abram se zaputi kako mu je Jahve rekao. S njime krenu i Lot. Abram mu je bilo sedamdeset i pet godina kad je otišao iz Harana. ⁵Abram uze sa sobom svoju ženu Saraju, svoga nećaka Lota, svu imovinu što su je namakli i svu čeljad koju su stekli u Haranu te svi pođu u zemlju kanaansku. Kad su stigli u Kanaan, ⁶Abram prođe zemljom do mjesta Šekema – do hrasta More. Kanaanci su onda bili u zemlji. ⁷Jahve se javi Abram pa mu reče: »Tvome ću potomstvu dati ovu zemlju.« Abram tu podigne žrtvenik Jahvi koji mu se objavio.

⁸Odatle prijeđe u brdoviti kraj, na istok od Betela. Svoj šator postavi između Betela na zapadu i Aja na istoku. Ondje podigne žrtvenik Jahvi i zazva ime Jahvino.

Post 17,1–8: Savez i obrezanje

Kad je Abram mu bilo devedeset i devet godina, ukaza mu se Jahve pa mu reče: »Ja sam El Šadaj – Bog svesilni.

Mojim hodi putem i neporočan budi.

²A savez svoj ja sklapam s tobom i silno ću te razmnožiti.«

³Abram pade ničice dok mu Bog govoraše dalje:

⁴»A ovo je savez moj s tobom:

postat ćeš ocem mnogim narodima;

⁵i nećeš se više zvati Abram –

već Abraham će ti ime biti,

jer naroda mnogih ocem ja te postavljam.

⁶Silno ću te rodnim učiniti; narode ću iz tebe izvesti; i kraljevi će od tebe izaći. ⁷Savez svoj sklapam između sebe i tebe i tvoga potomstva poslije tebe – savez svoj za vjekove: ja ću biti Bogom tvojim i tvoga potomstva poslije tebe. ⁸Tebi i tvome potomstvu poslije tebe dajem zemlju u kojoj boraviš kao pridošlica – svu zemlju kanaansku – u vjekovni posjed; a ja ću biti njihov Bog.«

⁹Još reče Bog Abrahamu: »A ti savez čuvaj moj – ti i tvoje potomstvo poslije tebe u sve vijekove. ¹⁰A ovo je savez moj s tobom i tvojim potomstvom poslije tebe koji ćeš vršiti: svako muško među vama neka bude obrezano. ¹¹Obrezujte se, i to neka bude znak saveza između mene i vas. ¹²Svako muško među vama, kroz vaša pokoljenja, kad mu se navrši osam dana, neka bude obrezano; i rob, rođen u vašem domu, i onaj što bude kupljen od stranca, koji ne bude od vaše krvi. ¹³Da, i rob rođen u tvome domu ili za novac kupljen mora se obrezati! Tako će moj savez na vašem tijelu ostati vječnim savezom. ¹⁴Muško koje se ne bi obrezalo neka se odstrani od svoga roda: takav je prekršio moj savez.«

¹⁵Još reče Bog Abrahamu: »Tvojim ženi Saraji nije više ime Saraja: Sara će joj ime biti. ¹⁶Nju ću ja blagosloviti i od nje ti dati sina; blagoslov ću na nju izliti te će se narodi od nje razviti; kraljevi će narodima od nje poteći.« ¹⁷Abraham pade ničice pa se nasmija i reče u sebi: »Onome komu je stotinu godina, zar se može roditi dijete? Zar će Sara u devedesetoj rod rađati!« ¹⁸Abraham reče Bogu: »Neka tvojom milošću Jišmael poživi!« ¹⁹A Bog reče: »Ipak će ti tvoja žena Sara roditi sina; nadjeni mu ime Izak. Savez svoj s njime ću sklopiti, savez vječni s njime i s njegovim potomstvom poslije njega. ²⁰I za Jišmaela uslišah te. Evo ga blagoslivljaj: rodnim ću ga učiniti i silno ga razmnožiti; dvanaest će knezova od njega postati i u velik će narod izrasti. ²¹Ali ću držati svoj savez s Izakom, koga će ti roditi Sara dogodine u ovo doba.« ²²Kad je završio razgovor s njim, od Abrahama Bog se podiže.

²³Uzme zatim Abraham svoga sina Jišmaela i sve robove koji su bili rođeni u njegovu domu i sve koje je kupio novcem – sve muške ukućane – pa ih toga istog dana obreže, kako mu je Bog rekao. ²⁴Abrahamu bijaše devedeset i devet godina kad se obrezao, ²⁵a njegovu sinu Jišmaelu bijaše trinaest godina kad ga obreza. ²⁶Tako su toga istog dana bili obrezani Abraham i njegov sin Jišmael; ²⁷i svi muškarci njegova doma, rođeni u njegovoj kući ili za novac kupljeni od stranca – svi s njim bijahu obrezani.

Post 17,1-9: Savez i obrezanje

Kad je Abram u bilo devedeset i devet godina, ukaza mu se Jahve pa mu reče: »Ja sam El Šadaj – Bog svesilni.

Mojim hodi putem i neporočan budi.

²A savez svoj ja sklapam s tobom i silno ću te razmnožiti.«

³Abram pade ničice dok mu Bog govoraše dalje:

⁴»A ovo je savez moj s tobom:

postat ćeš ocem mnogim narodima;

⁵i nećeš se više zvati Abram –

već Abraham će ti ime biti,

jer naroda mnogih ocem ja te postavljam.

⁶Silno ću te rodnim učiniti; narode ću iz tebe izvesti; i kraljevi će od tebe izaći. ⁷Savez svoj sklapam između sebe i tebe i tvoga potomstva poslije tebe – savez svoj za vjekove: ja ću biti Bogom tvojim i tvoga potomstva poslije tebe. ⁸Tebi i tvome potomstvu poslije tebe dajem zemlju u kojoj boraviš kao pridošlica – svu zemlju kanaansku – u vjekovni posjed; a ja ću biti njihov Bog.«

⁹Još reče Bog Abrahamu: »A ti savez čuvaj moj – ti i tvoje potomstvo poslije tebe u sve vijeke.

Post 18, 1-15: Abraham i tajanstveni posjetitelji

Jahve mu se ukaza kod hrasta Mamre dok je on sjedio na ulazu u šator za dnevne žege. ²Podigavši oči, opazi tri čovjeka gdje stoje nedaleko od njega. Čim ih spazi, potrča s ulaza šatora njima ususret. Pade ničice na zemlju ³pa reče: »Gospodine moj, ako sam stekao milost u tvojim očima, nemoj mimoići svoga sluga! ⁴Nek' se donese malo vode: operite noge i pod stablom otpočinite. ⁵Donijet ću kruha da se okrijepite prije nego pođete dalje. Ta k svome ste sluzi navratili.« Oni odgovore: »Dobro, učini kako si rekao!«

⁶Abraham se požuri u šator k Sari pa joj reče: »Brzo! Tri mjerice najboljeg brašna! Zamijesi i prevrtu ispeci!« ⁷Zatim Abraham otrča govedima, uhvati tele, mlado i debelo, i dade ga momku da ga brže zgotovi. ⁸Poslije uzme masla, mlijeka i zgotovljeno tele pa stavi pred njih, a sam stajao pred njima, pod stablom, dok su blagovali.

⁹»Gdje ti je žena Sara?« – zapitaju ga. »Eno je pod šatorom«, odgovori. ¹⁰Onda on reče: »Vratit ću se k tebi kad isteče vrijeme trudnoće; a tvoja žena Sara imat će sina.« Iza njega, na ulazu u šator, Sara je prisluškivala. ¹¹Abraham i Sara bijahu u odmakloj dobi, ostarjeli. U Sare bijaše prestalo što biva u žena. ¹²Zato se u sebi Sara smijala i govorila: »Pošto sam uvenula, sad da spoznam nasladu? A još mi je i gospodar star!« ¹³Onda Jahve upita Abrahama: »A zašto se Sara smijala i govorila: 'Kako ću rod roditi ja starica?' ¹⁴Zar je Jahvi išta nemoguće? Navratit ću se k tebi kad isteče vrijeme trudnoće: Sara će imati sina.« ¹⁵Sara se napravi nevještom govoreći: »Nisam se smijala.« Jer se prestrašila. Ali on reče: »Jesi, smijala si se!«

Post 22,1-19: Bog kuša Abrahama

Poslije tih događaja Bog stavi Abrahama na kušnju. Zovnu ga: »Abrahame!« On odgovori: »Evo me!« ²Bog nastavi: »Uzmi svoga sina, jedinca svoga Izaka koga ljubiš, i pođi u krajinu Moriju pa ga ondje prinesi kao žrtvu paljenicu na brdu koje ću ti pokazati.«

³Ujutro Abraham podrani, osamari magarca, sa sobom povede dvojicu svojih slugu i svog sina Izaka, pošto je prije nacijepao drva za žrtvu paljenicu, i uputi se na mjesto koje mu je Bog označio. ⁴Treći dan Abraham podigne oči i opazi mjesto izdaleka. ⁵Abraham onda reče slugama: »Vi ostanite ovdje uz magarca, a ja i dječak odosmo gore da se poklonimo, pa ćemo se vratiti k vama.« ⁶Abraham uzme drva za žrtvu paljenicu, stavi ih na sina Izaka, a u svoju ruku uzme kremen i nož. Tako pođu obojica zajedno. ⁷Onda Izak reče svome ocu Abrahamu: »Oče!« »Evo me, sine!« – javi se on. »Evo kremen i drva«, opet će sin, »ali gdje je janje za žrtvu paljenicu?« ⁸»Bog će već providjeti janje za žrtvu paljenicu, sine moj!« – odgovori Abraham. I nastave put. ⁹Stignu na mjesto o kojemu je Bog govorio. Ondje Abraham podigne žrtvenik, naslaže drva, sveže svog sina

Izaka i položi ga po drvim na žrtvenik. ¹⁰Pruži sad Abraham ruku i uzme nož da zakolje svog sina. ¹¹Uto ga zovne s neba anđeo Jahvin i poviče: »Abrahame! Abrahame!« »Evo me!« – odgovori on. ¹²»Ne spuštaj ruku na dječaka«, reče, »niti mu što čini! Sad, evo, znam da se Boga bojiš, jer nisi uskratio ni svog sina, jedinca svoga.« ¹³Podiže Abraham oči i pogleda, i gle – za njim ovan, rogovima se zapleo u grmu. Tako Abraham ode, uzme ovna i prinese ga za žrtvu paljenicu mjesto svoga sina. ¹⁴Onome mjestu Abraham dade ime »Jahve provida«. Zato se danas veli: »Na brdu Jahvina providanja.«

¹⁵Anđeo Jahvin zovne Abrahama s neba drugi put ¹⁶i reče: »Kunem se samim sobom, izjavljuje Jahve: Kad si to učinio i nisi mi uskratio svog jedinca sina, ¹⁷svoj ću blagoslov na te izliti i učiniti tvoje potomstvo brojnim poput zvijezda na nebu i pijeska na obali morskoj! A tvoji će potomci osvajati vrata svojih neprijatelja. ¹⁸Budući da si poslušao moju zapovijed, svi će se narodi zemlje blagoslivljati tvojim potomstvom.«

¹⁹Zatim se Abraham vrati k svojim slugama pa se zajedno upute u Beer Šebu. U Beer Šebi se Abraham nastani.

Post 25,19–28: Rođenje i mladost Ezava i Jakova

Ovo je povijest Abrahamova sina Izaka: Izak se rodio od Abrahama. ²⁰Izaku je bilo četrdeset godina kad se oženio Rebekom, kćerkom Aramejca Betuela iz Padan Arama, a sestrom Aramejca Labana.

²¹Izak se obrati Jahvi za svoju ženu jer je bila nerotkinja. Jahve ga usliša te njegova žena Rebeka začne. ²²No djeca se u njezinoj utrobi tako sudarala te ona uzviknu: »Ako je tako, zašto ću živjeti!« Ode, dakle, da se posavjetuje s Jahvom. ²³I Jahve joj reče: »Dva su svijeta u utrobi tvojoj; dva će se naroda iz tvog krila odijeliti.

Narod će nad narodom gospodovati,
stariji će služiti mlađemu.«

²⁴Došlo vrijeme da rodi, kad gle – blizanci u njezinoj utrobi. ²⁵Pojavi se prvi. Bio je crven; sav runjav kao ogrtač. Stoga mu nadjenuše ime Ezav. ²⁶Potom se pojavi njegov brat. Rukom se držao Ezavu za petu. Zato mu nadjenuše ime Jakov. Izaku je bilo šezdeset godina kad su oni rođeni.

²⁷Kad su dječaci odrasli, Ezav postane vješt lovac, čovjek pustare. Jakov je bio čovjek krotak i boravio je u šatorima. ²⁸Izaku je Ezav bio draži jer je volio divljač, a Rebeka je više voljela Jakova.

²⁹Jednom Jakov kuhaše jelo. Ezav stigne s polja, gladan. ³⁰Reče Ezav Jakovu: »Daj mi toga crvenog variva da pojedem jer sam izglednio.« Stoga mu je ime Edom. ³¹A Jakov odgovori: »Ustupi mi prije svoje prvorodstvo!« ³²Ezav reče: »Evo me skoro na smrti; što će mi prvorodstvo!« ³³Jakov nastavi: »Prije mi se zakuni!« On mu se zakune, i tako proda Jakovu svoje prvorodstvo. ³⁴Tada Jakov dade Ezavu kruha i čorbe od sočivice. Jeo je i pio, onda se digao i otišao. Tako Ezav pogazi svoje prvorodstvo.

Post 27,1–45: Jakov prijevarom dobiva očev blagoslov

Ostarje Izak, vid mu se očinji gasio. Zato zovne svoga starijeg sina Ezava i reče mu: »Sine!« On mu odgovori: »Evo me!« ²A on nastavi: »Vidiš, ostario sam, a ne znam dana svoje smrti. ³Zato uzmi svoju opremu, svoj tobolac i lûk, pa idi u pustaru i ulovi mi divljači. ⁴Onda mi pripremi ukusan obrok, kako volim, te mi ga donesi da blagujem, pa da te mognem blagosloviti prije nego umrem.«

⁵Rebeka je slušala dok je Izak govorio svome sinu Ezavu, i kad je Ezav otišao u pustaru da ulovi divljači svome ocu, ⁶Rebeka reče svome sinu Jakovu: »Upravo sam čula kako tvoj otac govori tvome bratu Ezavu: ⁷'Donesi mi divljači te mi priredi ukusan obrok da blagujem pa da te pred licem Jahvinim blagoslovim prije nego umrem.' ⁸A sad, sine moj, poslušaj me i učini kako ti naredim. ⁹Otiđi k stadu i odande mi donesi dva lijepa kozleta, a ja ću od njih prirediti ukusan obrok tvome ocu, kako on voli. ¹⁰Onda ti donesi svome ocu da jede te tebe mogne blagosloviti prije nego umre.« ¹¹Ali Jakov odgovori svojoj majci Rebeki: »E, ali moj je brat Ezav runjav, a ja sam bez dlaka! ¹²Možda me se moj otac dotakne te ću u njegovim očima ispasti varalicom i na se svaliti

prokletstvo, a ne blagoslov.«¹³Ali njegova mu majka odgovori: »Sine moj, tvoje prokletstvo neka padne na mene! Samo ti mene poslušaj, otiđi i donesi!«

¹⁴Ode on, nađe i donese svojoj majci, a njegova majka priredi ukusan obrok, kako je njegov otac volio. ¹⁵Potom Rebeka uzme najljepše odijelo svoga starijeg sina Ezava što je u kući imala, pa u nj odjene svoga mlađeg sina Jakova. ¹⁶U kožu kozleta zamota mu ruke i goli dio vrata. ¹⁷Stavi zatim ukusan obrok i kruh što ga je pripravila na ruke svoga sina Jakova.

¹⁸Ode on k ocu i reče: »Oče!« On odgovori: »Evo me. Koji si ti moj sin?«¹⁹A Jakov odgovori svome ocu: »Ja sam Ezav, tvoj prvorođenac; učinio sam kako si mi rekao. Sad ustaj, sjedi pa jedi moje lovine, da me onda mogneš blagosloviti.«²⁰Izak upita svoga sina: »Kako si tako brzo uspio, sine moj?« On odgovori: »Jer mi je Jahve, Bog tvoj, bio milostiv.«²¹Potom Izak reče Jakovu: »Primakni se, sine moj, da opipam jesi li ti zbilja moj sin Ezav ili nisi.«²²Jakov se primakne k svome ocu Izaku, koji ga opipa i reče: »Glas je Jakovljev, ali su ruke Ezavove.«²³Nije ga prepoznao jer su mu ruke bile runjave kao i ruke njegova brata Ezava. Kad ga je htio blagosloviti, ²⁴upita još jednom: »Jesi li ti zaista moj sin Ezav?« Odgovori on: »Jesam.«²⁵Potom reče Izak: »Stavi preda me da blagujem lovine svoga sina pa da te blagoslovi duša moja.« Jakov ga posluži pa je jeo. Zatim mu donese i vina, pa je pio. ²⁶Poslije toga reče mu njegov otac Izak: »Primakni se, sine moj, i poljubi me!«²⁷Kad se primače i poljubi ga, Izak osjeti miris njegove odjeće pa ga blagoslovi: »Gle, miris sina mog

nalik je mirisu polja
koje Jahve blagoslovi.

²⁸Neka ti Bog daje
rosu s neba i rodnost zemlje:
izobilje žita i mladoga vina.

²⁹Narodi ti služili,
plemena ti se klanjala!
Braćom svojom gospodari,
nek sinci majke tvoje pred tobom padaju!
Proklet bio tko tebe proklinje;
blagoslovljen tko te blagoslivlje!«

³⁰Tek što se Jakov udaljio od svoga oca Izaka – pošto je Izak podijelio blagoslov Jakovu – njegov brat Ezav dođe iz lova. ³¹I on priredi ukusan obrok i donese ga svome ocu. I reče svome ocu: »Ustani, oče moj, i blaguj od lovine svoga sina da me onda mogneš blagosloviti!«³²A njegov ga otac Izak zapita: »Tko si ti?« On odgovori: »Ja sam tvoj prvorođenac Ezav!«³³Izak se silno prepadne: »Pa tko je onda bio onaj što je divljači ulovio i meni već donio? Blagovao sam je prije nego si ti došao; onoga sam blagoslovio i blagoslovljen će ostati.«³⁴Kad je Ezav čuo riječi svoga oca, kriknu glasno i gorko zaplaka pa reče svome ocu: »I mene blagoslovi, oče!«³⁵A on odvrati: »Brat tvoj dođe na prijevaru i odnese tvoj blagoslov.«³⁶»Zato valjda što mu je ime Jakov, dvaput me već prevario«, reče Ezav. »Oduzeo mi prvorođstvo, a sad mi evo oduze i blagoslov.« Onda doda: »Zar za me nisi sačuvao nikakva blagoslova?«³⁷Izak odgovori Ezavu: »Njega sam već postavio za tvoga gospodara; njemu sam svu njegovu braću predao za sluge; žitom sam ga i vinom opskrbio. A što sad za te mogu učiniti, sine moj?«³⁸Ezav odgovori svome ocu: »Zar ti, oče, raspolažeš samo jednim blagoslovom? Blagoslovi i mene, oče moj!« Ezav jecaše na sav glas. ³⁹Tada otac njegov Izak progovori i reče: »Daleko od plodna tla dom tvoj će biti,

daleko od rose s neba.

⁴⁰Od mača svoga ćeš živjeti,
brata svoga ćeš služiti.

Ali jednom, kada se pobuniš,
jaram ćeš njegov stresti sa svog vrata.«

⁴¹Ezav zamrzi Jakova zbog blagoslova kojim ga je otac njegov blagoslovio pa reče u sebi: »Čim dođu dani žalosti za mojim ocem, ubit ću ja svoga brata Jakova.«⁴²Kada su Rebeki javili te riječi što ih je izrekao njezin stariji sin Ezav, zovne ona svoga mlađeg sina Jakova te mu reče: »Pazi! Brat ti se Ezav nosi mišlju kako će te ubiti.«⁴³Ali ti, sine moj, poslušaj mene: odmah bježi mome bratu Labanu u Haran. ⁴⁴Ostani kod njega neko vrijeme, dok bijes brata tvoga na te ne jenja, ⁴⁵dok se

srđžba brata tvoga ne odvрати od tebe te on zaboravi što si mu učinio. Ja ću onda po te poslati i odande te dovesti. Zašto da vas obojicu izgubim u jedan dan?»

Post 28,13–15: Jakovljevi san u Betelu

Jakov ostavi Beer Šebu i zaputi se u Haran. ¹¹Stigne u neko mjesto i tu prenoći, jer sunce bijaše već zašlo. Uzme jedan kamen s onog mjesta, stavi ga pod glavu i na tom mjestu legne. ¹²I usne san: ljestve stoje na zemlji, a vrhom do neba dopiru, i anđeli Božji po njima se penju i silaze. ¹³Uza nj je Jahve te mu govori: »Ja sam Jahve, Bog tvoga praoca Abrahama i Bog Izakov. Zemlju na kojoj ležiš dat ću tebi i tvome potomstvu. ¹⁴Tvojih će potomaka biti kao i praha na zemlji; raširit ćete se na zapad, istok, sjever i jug; tobom će se i tvojim potomstvom blagoslivljati svi narodi zemlje. ¹⁵Dobro znaj: ja sam s tobom; čuvat ću te kamo god pođeš te ću te dovesti natrag u ovu zemlju; i neću te ostaviti dok ne izvršim što sam ti obećao.«

¹⁶Jakov se probudi od sna te reče: »Zaista se Jahve nalazi na ovome mjestu, ali ja nisam znao!« ¹⁷Potresen, uzviknu: »Kako je strašno ovo mjesto! Zaista, ovo je kuća Božja, ovo su vrata nebeska!« ¹⁸Rano ujutro Jakov uzme onaj kamen što ga bijaše stavio pod glavu, uspravi ga kao stup i po vrhu mu izlije ulja. ¹⁹Ono mjesto on nazva Betel, dok je ime tome gradu prije bilo Luz.

²⁰Tada učini zavjet: »Ako Bog ostane sa mnom i ušćuva me na ovom putu kojim idem, dade mi kruha da jedem i odijela da se oblačim, ²¹te se zdravo vratim kući svoga oca, Jahve će biti moj Bog. ²²A ovaj kamen koji sam uspravio kao stup bit će kuća Božja. A od svega što mi budeš davao za te ću odlagati desetinu.«

Post 32,29: Borba s Bogom

One noći on ustane, uzme svoje obje žene, obje svoje sluškinje i svoje jedanaestero djece te prijeđe Jabok preko gaza. ²⁴Prebacivši njih na drugu stranu toka, prebaci zatim i ostalo što bijaše njegovo. ²⁵Jakov ostane sam.

I neki se čovjek hrvao s njim dok nije zora svanula. ²⁶Videći da ga ne može svladati, ugane mu bedro pri zglobu, tako da se Jakovu kuk iščasio dok su se hrvali. ²⁷Potom reče: »Pusti me jer zora sviće!« Ali on odgovori: »Neću te pustiti dok me ne blagosloviš.« ²⁸Nato ga onaj zapita: »Kako ti je ime?« Odgovori: »Jakov.« ²⁹Onaj reče: »Više se nećeš zvati Jakov, nego Izrael, jer si se hrabro borio i s Bogom i s ljudima i nadvladao si.« ³⁰Onda zapita Jakov: »Reci mi svoje ime!« Odgovori onaj: »Zašto me pitaš za moje ime?« I tu ga blagoslovi.

³¹Onom mjestu Jakov nadjene ime Penuel jer – reče – »Vidjeh Boga licem u lice i na životu ostadoh.« ³²Sunce je nad njim bilo ogranulo kad je prošao Penuel. Hramao je zbog kuka. ³³Zato Izraelci do današnjeg dana ne jedu kukovnu tetivu što se nalazi na bedrenom zglobu, budući da je Jakovljevi bedreni zglob bio iščaćen u kukovnoj tetivi.

Post 37,1–36: Josip rođen u Egiptu

A Jakov se bijaše nastanio u zemlji gdje je njegov otac boravio kao pridošlica – u zemlji kanaanskoj.

²Evo nasljedstva Jakovljeva.

Kao mladić, u dobi od sedamnaest godina, Josip je čuvao stada sa svojom braćom, sinovima Bilhe i Zilpe, koje bijahu žene njegova oca. Josip je ocu svome donosio zle glasove o njima.

³Izrael je volio Josipa više nego ijednog svoga sina jer je bio dijete njegove staračke dobi; i on mu napravi kićenu haljinu. ⁴Kako njegova braća opaze da ga njihov otac voli više od svih drugih svojih sinova, zamrže ga toliko da mu nisu mogli ni prijaznu riječ progovoriti.

⁵Jednom Josip usni san i kaza ga svojoj braći, a oni ga zbog toga još više zamrže. ⁶»Poslušajte«, reče im, »san što sam ga usnio! ⁷Pomislite! Vezali smo nasred polja snopove, kadli se najednom moj snop uspravi i stade uzgor. Uto se vaši snopovi okupe okolo i duboko se poklone mom snopu.« ⁸Njegova ga braća upitaše: »Kaniš li nad nama zakraljevati? Hoćeš li nam biti gospodar?« I još ga više zamrže zbog njegova pričanja o snovima. ⁹Usni on još jedan san te ga ispriča svojoj braći: »Još sam jedan san usnuo. Pazite! Sunce, mjesec i jedanaest zvijezda duboko mi se klanjahu!« ¹⁰Kad je to ispričao svome ocu, ukori ga otac i reče mu: »Što znači taj san što si ga

usnuo? Zar ćemo doći ja, tvoja majka i tvoja braća pa ti se do zemlje klanjati?»¹¹I dok su braća od zavisti bila ljuta na nj, njegov je otac razmišljao o svemu.

¹²Jednom njegova braća odu čuvati očeva stada blizu Šekema. ¹³Izrael reče Josipu: »Tvoja braća čuvaju stada kod Šekema, pa hajde da te pošaljem k njima.« On mu odgovori: »Dobro, idem.«¹⁴Potom će mu otac: »Hajde i vidi kako su ti braća i stoka pa mi javi.« Tako ga otpremi iz doline Hebrona, i on stigne u Šekem.

¹⁵Neki čovjek nađe ga gdje luta poljem pa ga upita: »Što tražiš?»¹⁶»Tražim braću«, odgovori. »Možeš li mi kazati gdje čuvaju stada?»¹⁷A čovjek reče: »Odavde su otišli. Čuo sam ih gdje govore: 'Hajdemo u Dotan.'« Tako Josip ode za svojom braćom i nađe ih u Dotanu.

¹⁸Oni ga opaze izdaleka; prije nego im se približio, počnu se dogovarati da ga ubiju. ¹⁹I jedan drugom reče: »Eno stiže onaj sanjar!²⁰Hajde da ga sad ubijemo i bacimo u kakvu čatrnju! Možemo kazati da ga je proždrla divlja zvijer. Vidjet ćemo što će biti od njegovih snova!«

²¹Ali kad je to čuo Ruben, pokuša ga izbaviti iz njihovih šaka. I reče: »Nemojmo oduzimati njegova života!²²Ne prolijevajte krvi« – dalje je govorio Ruben. »Bacite ga u čatrnju u pustari; ali ne dižite na nj ruke!« Htio ga je tako izbaviti iz njihovih šaka i odvesti ocu. ²³Ali kad je Josip stigao braći, oni s Josipa svuku njegovu haljinu, haljinu kićenu što je bila na njemu; ²⁴pograbe ga i bace u čatrnju. Čatrnja je bila prazna; nije bilo u njoj vode. ²⁵Potom sjednu da ručaju.

Kako podignu svoje oči, opaze povorku Jišmaelaca gdje dolazi iz Gileada. Deve su im nosile mirodije, balzam i mirisavu smolu da ih preprodaju u Egipat. ²⁶Tada reče Juda svojoj braći: »Što ćemo postići ako ubijemo svog brata a krv njegovu sakrijemo?²⁷Hajde da ga prodamo Jišmaelcima; ali ne dižimo na nj ruke. Ta on je naš brat, naše meso.« Braća ga poslušaju.

²⁸Uto naiđu ljudi, midjanski trgovci. Braća izvuku Josipa iz čatrnje i prodaju ga za dvadeset srebrnika Jišmaelcima, a oni Josipa dovedu u Egipat.

²⁹Kad se Ruben vratio k čatrnji i vidio da Josipa nema u čatrnji, razdere svoju odjeću. ³⁰A kad se vratio svojoj braći, povika: »Dječaka nema! Kamo ću ja sad?»

³¹A oni uzmu Josipovu haljinu, zakolju jedno kozle i haljinu zamoče u krv. ³²Kićenu haljinu otpreme ocu i poruče: »Ovo smo našli; gledaj je li ovo haljina tvoga sina ili nije.«³³Prepozna je on pa reče: »Haljina je moga sina! Divlja ga je zvijer rastrgla! Na komade je Josip rastrgan!«³⁴I razdere Jakov svoje haljine, stavi pokorničku kostrijet oko bokova i dugo vremena oplakivaše svoga sina. ³⁵Svi su ga njegovi sinovi i sve njegove kćeri nastojali utješiti, ali se on ne mogaše utješiti. Govorio je: »Ne, sići ću k svome sinu u Šeol tugujući!« Tako ga je oplakivao njegov otac.

³⁶A Midjanci ga prodaju u Egipat Potifar, dvoraninu faraonovu, zapovjedniku straže.

Post 45,1–24: Josipova braća dolaze u Egipat

Kad je Jakov čuo da u Egiptu ima žita, reče svojim sinovima: »Što tu zurite jedan u drugoga?²Čujem da ima žita u Egiptu. Otidite dolje te nam ga odande nabavite da ostanemo na životu i ne pomremo.«³Tako desetorica Josipove braće sidoše da nabave žita iz Egipta. ⁴Benamina, Josipova pravog brata, Jakov ne posla s ostalima. »Da ga ne bi zadesila kakva nesreća«, govorio je. ⁵Među onima koji su išli nabavljati žito, jer u zemlji kanaanskoj vladaše glad, bijahu i sinovi Izraelovi.

⁶Josip je bio namjesnik u zemlji; on je dijelio žito svemu svijetu. Dođu tako i Josipova braća i poklone mu se licem do zemlje. ⁷Josip prepozna braću čim ih ugleda, ali se prema njima vladao kao stranac i oštro im govorio. Zapita ih: »Odakle dolazite?» Odgovore: »Iz zemlje kanaanske došli smo da kupimo hrane.«⁸Iako je Josip prepoznao svoju braću, oni njega nisu prepoznali. ⁹Josip se sjeti snova što ih je o njima sanjao. I reče im: »Vi ste uhode! Došli ste da izvidite slaba mjesta ove zemlje.«¹⁰Oni mu odgovore: »Ne, gospodar! Tvoje su sluge došle da nabave hrane. ¹¹Svi smo sinovi jednog oca; poštteni smo ljudi; sluge tvoje nikad nisu bile uhode.«¹²On će im opet: »Ne, nego ste došli da izvidite slaba mjesta ove zemlje.«¹³Nato oni uzvrate: »Nas, tvojih slugu, bijaše dvanaestorica braće – sinovi jednog oca, u zemlji kanaanskoj; najmlađi je sad s ocem, a jednoga više nema.«¹⁴No Josip im dobaci: »Onako kako sam vam već rekao: vi ste uhode!¹⁵Ovako ću vas iskušati: odavde, tako mi faraona, nećete izići ako vaš najmlađi brat ne dođe ovamo!¹⁶Pošaljite jednoga između sebe da vam dovede brata, a vi ostali u zatvor! Tako ću iskušati vaše riječi i vidjeti je li u vas istina ili nije. Inače, tako mi faraona, vi ste uhode!«¹⁷Potom ih baci u zatvor na tri

dana.¹⁸Treći im dan reče Josip: »Izvršite to, i ostat ćete na životu, jer sam ja čovjek bogobojazan.¹⁹Ako ste poštteni, neka jedan od vas ostane u zatvoru, a vi ostali idite i nosite žito svojim izgladnjelim domovima.²⁰Poslije toga dovedite mi svoga najmlađeg brata, tako da se obistine vaše riječi te da ne izginete.« Oni pristanu.²¹Zatim je jedan drugom govorio: »Jao nama! Stiže nas kazna zbog našega brata; gledali smo njegovu muku dok nas je molio za milost, ali ga nismo uslišali. Stoga nas je ova nevolja snašla.«²²Ruben im odvrati: »Zar vam nisam govorio: Ne ogrešujte se o mladića! Ali vi niste slušali. Sad se traži račun za njegovu krv.«²³Nisu znali da ih Josip razumije, jer su se s njim razgovarali preko tumača.²⁴On se od njih udalji te zaplaka. Opet se vrati i razgovaraše s njima. Onda izdvoji Šimuna između njih i naredi da bude svezan na njihove oči.

Post 45,1–15: Josip se očituje braći

Josip se više nije mogao svladavati pred onima koji su ga okruživali pa povika: »Neka svi odstupe!« Tako nitko nije ostao s Josipom kad se očitovao svojoj braći.²Briznuo je u glasan plač, da su ga i Egipćani mogli čuti. Doznalo se za to i na faraonovu dvoru.

³»Ja sam Josip«, reče Josip svojoj braći. »Otac mi je, dakle, još na životu!« Ali mu braća nisu mogla odgovoriti, toliko se zapanjiše pred njim.⁴Onda će opet Josip svojoj braći: »Primaknite se k meni!« Kad su se primakli, nastavi: »Ja sam Josip, vaš brat; onaj koga ste prodali u Egipat.⁵Ali se nemojte uznemirivati i prekoravati što ste me ovamo prodali; jer Bog je onaj koji me pred vama poslao da vas održi u životu.⁶Dvije su već godine što je glad došla na zemlju, a još pet godina neće biti ni oranja ni žetve u zemlji.⁷Zato me Bog poslao pred vama da vam se sačuva ostatak na zemlji te da vam život spasi velikim izbavljenjem.⁸Tako niste vi mene poslali ovamo, nego Bog; on me postavio faraonu za oca, gospodara nad svim njegovim domom i vladaocem nad svom zemljom egipatskom.

⁹Žurite se k mome ocu te mu recite: 'Ovo ti poručuje tvoj sin Josip: Bog me postavio gospodarem nad svim Egiptom; siđi k meni bez oklijevanja.¹⁰Nastanit ćeš se u kraju Gošenu. Tako ćeš biti blizu mene: ti, tvoja djeca, tvoja unučad, tvoje ovce i goveda i sve što je tvoje.¹¹Ondje ću se za te brinuti, jer će glad potrajati još pet godina. Tako nećeš oskudijevati ni ti, ni tvoja obitelj, niti itko tvoj.'¹²Ta svojim očima možete vidjeti, kao što vidi i moj brat Benjamin, da vam to moja usta govore.¹³Pripovjedite ocu o mome visokom položaju u Egiptu i sve što ste vidjeli; i brzo mi ovamo oca dovedite!«

¹⁴Potom zagrlj brata Benjamina te zaplaka; a plakao je i Benjamin obisnuvši mu se oko vrata.¹⁵Izljubi zatim svu svoju braću, u naručju im se rasplaka. Poslije toga njegova braća zađu s njim u razgovor.

Post 49,1–28: Jakovljeva oporuka

Jakov zatim sazva svoje sinove te reče: »Skupite se da vam kažem što će vas snaći u kasnije vrijeme:

²Okupite se, čujte, sinovi Jakovljevi,
čujte oca svoga Izraela!

³Ti Rubene, moj prvorođenče,
snaga ti si moja,
prvenac moje muškosti.

Ističeš se ponosom,
snagom se ističeš,
⁴no, poput vode nabujao,
nećeš više imati prvenstva,
jer na ležaj oca svog se pope,
moj tad oskvrnu krevet.

⁵Šimun i Levi braća su prava!
Mačevi im oruđe nasilja.

⁶Na njihova vijećanja ja ne silazio,

u njihovim zborovima udjela ne imao!
U srdžbi su svojoj ljude ubijali;
u obijesti bikove sakatili.
7Prokleta im srdžba,
jer je prežestoka!
Prokleta im obijest,
jer je preokrutna!
Razdijelit ću ih po Jakovu,
Izraelom raspršiti.
8Judo! Tvoja braća slavit će te;
svagda ti je šaka na šiji dušmana,
sinci oca tvoga tebi će se klanjat'.
9Judo, laviću mali!
Plijenom si se, sine, udebljao;
poput lava, poput lavice
legao potrbuške!
Tko bi ga dražiti smio?
10Od Jude žezlo se kraljevsko,
ni palica vladalačka od nogu njegovih udaljiti neće
dok ne dođe onaj kome pripada –
kome će se narodi pokoriti.
11Svog magarca za lozu privezuje,
mlado magarice svoje za čokot.
U vinu on kupa svoju odjeću,
svoju halju u krvi od grožđa.
12Oči su mu od vina mutne,
zubi bjelji od mlijeka.
13Zebulun će stanovati uz obalu morsku,
luka spasa bit će brodarima,
uz bok njegov Sidon će ležati.
14Jisakar je koščat magarac
polegao među ogradama.
15Vidje da je odmor ugodan,
a zemlja lijepa,
te leđa svoja pod teret podmetnu
i na tlaku pristade.
16Dan će narod svoj suditi
kao svako pleme Izraelovo.
17Nek' Dan zmija bude na putu,
guja pokraj staze
što će konja za zglob ujesti,
i njegov konjik nauznak će pasti.
18U spas tvoj se, Jahve, uzdam!
19Gada će pljačkat' razbojnici,
pljačkom će im za petama biti.
20U Ašera bit će hrane,
poslastica za kraljeve.
21Naftali je košuta lakonoga
koja krasnu lanad mladi.
22Josip je stablo plodno,
plodno stablo kraj izvora,
grane svoje granâ preko zida.
23Strijelci njega saletjeli,
strijeljali ga, opljačkali.

²⁴Ali lûk mu čvrst ostaje,
mišice mu ojačale,
rukom Jakog Jakovljeva,
imenom Pastira, Stijene Izraela,
²⁵Bogom, Ocem tvojim, koji ti pomaže,
Svesilnim koji te blagoslivlje
blagoslovom ozgo sa nebesa,
blagoslovom ozdo iz dubina,
blagoslovom iz svih prsa, iz svih utroba!
²⁶Blagoslovom klasja i cvjetova,
blagoslovom drevnih brda,
želja vječnih brežuljaka –
nek' se oni spuste na Josipa,
između braće posvećenog!
²⁷Benjamin je vuk grabežljivi,
lovinu on jutrom jede,
a navečer plijen dijeli.«

²⁸Sve su to Izraelova plemena – dvanaest ih na broj – i to im je otac rekao kad ih je blagoslivljao; svakoga je od njih blagoslovio njegovim blagoslovom.

KNJIGA IZLASKA

Izl 1: Izrael u Egiptu

Ovo su imena Izraelovih sinova koji su s Jakovom sišli u Egipat, svaki sa svojim domom: ²Ruben, Šimun, Levi i Juda; ³Jisakar, Zebulun i Benjamin; ⁴Dan i Naftali; Gad i Ašer. ⁵U svemu Jakovljevih potomaka bijaše sedamdeset duša. A Josip je već bio u Egiptu.

⁶I umre Josip, a pomru i sva njegova braća i sav onaj naraštaj. ⁷Ali su Izraelci bili rodni, namnožili se i silno ojačali, tako da su napučili zemlju.

⁸Uto u Egiptu zavlada novi kralj koji nije poznao Josipa. ⁹I reče on svome puku: »Eto, sinovi su Izraelovi postali narod brojani i moćniji od nas. ¹⁰Hajde, postupimo mudro s njima: spriječimo im porast, da se u slučaju rata ne pridruže našim neprijateljima, da ne udare na nas i napokon ne odu iz zemlje.«

¹¹I postaviše nad njima nadglednike da ih tlače teškim radovima. Tako su faraonu sagradili gradove-skladišta: Pitom i Ramses. ¹²Ali što su ih više tlačili, oni se još više množili, napredovali i širili se, tako da su Egipćani strahovali od Izraelaca. ¹³I Egipćani se okrutno obore na Izraelce. ¹⁴Ogorčavali su im život teškim radovima: pravljenjem meljte i opeke, različitim poljskim poslovima i svakovrsnim naporima koje im nemilosrdno nametahu.

¹⁵Egipatski se kralj obrati i na hebrejske babice, od kojih jednoj bijaše ime Šifra, a drugoj Pua, pa im naredi: ¹⁶»Kad u porodu pomažete Hebrejkama, dobro pogledajte oba kamena sjedala: ako je muško dijete, ubijte ga; ako je žensko, neka živi.« ¹⁷Ali su se babice bojale Boga i nisu činile kako im je naredio egipatski kralj, nego su ostavljale na životu mušku djecu. ¹⁸Stoga egipatski kralj pozove babice pa im rekne: »Zašto ste tako radile i na životu ostavljale mušku djecu?« ¹⁹Nato babice odgovore faraonu: »Hebrejke nisu kao egipatske žene. One su životne. Prije nego babica dođe k njima, one već rode.« ²⁰Bog je to babicama za dobro primio. Narod se množio i silno porastao. ²¹A kako su se babice bojale Boga, on ih obdari potomstvom.

²²Onda faraon izda naredbu svemu svome narodu: »Svako muško dijete koje se rodi Hebrejima bacite u Rijeku! Na životu ostavite samo žensku djecu.«

Izl 2,1–10: Rođenje Mojsijevo

Neki čovjek od Levijeva koljena ode i oženi se djevojkom Levijkom. ²Žena začne i rodi sina. Vidjevši kako je krasan, krila ga je tri mjeseca. ³Kad ga nije mogla više sakrivati, nabavi košaricu

od papirusove trstike, oblijepi je smolom i paklinom, u nju stavi dijete i položi ga u trstiku na obali Rijeke. ⁴Njegova sestra stane podalje da vidi što će s njime biti.

⁵Faraonova kći siđe k Rijeci da se kupa, dok su njezine sluškinje šetale uz obalu Rijeke. Opazi ona košaricu u trstici, pa pošalje sluškinju da je donese. ⁶Otvori je i pogleda, a to u njoj dijete! Muško čedo. Plakalo je. Njoj se sažali na nj. »Bit će to hebrejsko dijete«, reče. ⁷Onda njegova sestra rekne faraonovoj kćeri: »Hoćeš li da ti potražim dojilju među Hebrejkama da ti dijete doji?« ⁸»Idi!« – odgovori joj faraonova kći. Tako djevojka ode i pozove djetetovu majku. ⁹»Uzmi ovo dijete«, rekne joj faraonova kći, »i odgoji mi ga, a ja ću te plaćati.« Tako žena uzme dijete i othrani ga. ¹⁰Kad je dijete odraslo, ona ga odvede faraonovoj kćeri, koja ga posini. Nadjene mu ime Mojsije, »jer sam ga«, reče, »iz vode izvadila«.

Izl 3,1–15: Poziv Mojsijev i objava Božjeg imena

Gorući grm

Mojsije pasao ovce svoga tasta Jitra, midjanskoga svećenika. Goneći tako stado po pustari, dođe do Horeba, brda Božjega. ²Andeo mu se Jahvin ukaže u rasplamtjeloj vatri iz jednog grma. On se zagleda: grm sav u plamenu, a ipak ne izgara. ³»Hajde da pridem«, reče Mojsije, »i promotrim ovaj čudni prizor: zašto grm ne sagorijeva.« ⁴Kad je Jahve vidio kako prilazi da razmotri, iz grma ga Bog zovne: »Mojsije! Mojsije!« »Evo me!« – javi se. ⁵»Ne prilazi ovamo!« – reče. »Izuj obuću s nogu! Jer mjesto na kojem stojiš sveto je tlo. ⁶Ja sam«, nastavi, »Bog tvoga oca; Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljevi.« Mojsije zakloni lice: bojao se u Boga gledati.

Poziv Mojsijev

⁷»Vidio sam jade svoga naroda u Egiptu«, nastavi Jahve, »i čuo mu tužbu na tlačitelje njegove. Zname su mi muke njegove. ⁸Zato sam sišao da ga izbavim iz šaka egipatskih i odvedem ga iz te zemlje u dobru i prostranu zemlju – u zemlju kojom teče med i mlijeko: u postojbinu Kanaanaca, Hetita, Amorejaca, Perizana, Hivijaca i Jebusejaca. ⁹Vapaji sinova Izraelovih dopriješe do mene. I sam vidjeh kako ih Egipćani tlače. ¹⁰Zato, hajde! Ja te šaljem faraonu da izbaviš narod moj, Izraelce, iz Egipta.« ¹¹»Tko sam ja da se uputim faraonu«, odgovori Mojsije Bogu, »i izvedem Izraelce iz Egipta!« ¹²»Ja ću biti s tobom«, nastavi. »I ovo će ti biti znak da sam te ja poslao: kad izvedeš narod iz Egipta, Bogu ćete iskazati štovanje na ovome brdu.«

Bog objavljuje svoje ime

¹³Nato Mojsije reče Bogu: »Ako dođem k Izraelcima pa im kažem: 'Bog otaca vaših poslao me k vama', i oni me zapitaju: 'Kako mu je ime?' – što ću im odgovoriti?« ¹⁴»Ja sam koji jesam«, reče Bog Mojsiju. Onda nastavi: »Ovako kaži Izraelcima: 'Ja jesam' posla me k vama.« ¹⁵Dalje je Bog Mojsiju rekao: »Kaži Izraelcima ovako: 'Jahve, Bog vaših otaca, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljevi, poslao me k vama.' To mi je ime dovijeka, tako će me zvati od koljena do koljena.«

Izl 3,13–15: Bog objavljuje svoje ime

Nato Mojsije reče Bogu: »Ako dođem k Izraelcima pa im kažem: 'Bog otaca vaših poslao me k vama', i oni me zapitaju: 'Kako mu je ime?' – što ću im odgovoriti?« ¹⁴»Ja sam koji jesam«, reče Bog Mojsiju. Onda nastavi: »Ovako kaži Izraelcima: 'Ja jesam' posla me k vama.« ¹⁵Dalje je Bog Mojsiju rekao: »Kaži Izraelcima ovako: 'Jahve, Bog vaših otaca, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljevi, poslao me k vama.' To mi je ime dovijeka, tako će me zvati od koljena do koljena.«

Izl 6,1–13: Novo obećanje oslobođenja

Jahve reče Mojsiju: »Naskoro ćeš vidjeti kako ću ja s faraonom! Pod jakom rukom pustit će ih da odu; pod jakom rukom sâm će ih iz svoje zemlje istjerati.« ²Još reče Bog Mojsiju: »Ja sam Jahve. ³Abrahamu, Izaku i Jakovu objavljivao sam se kao El Šadaj. Ali njima se nisam očitovao pod svojim imenom – Jahve. ⁴I sklopio sam svoj savez s njima da ću im dati kanaansku zemlju, zemlju gdje su živjeli kao pridošlice. ⁵A sada, pošto sam čuo uzdisaje Izraelaca koje Egipćani drže u ropstvu, sjetih se svoga saveza. ⁶Kaži, dakle, Izraelcima da sam ja Jahve; da ću vas izbaviti od tereta što su vam ga Egipćani nametnuli. Oslobodit ću vas od ropstva u kojem vas drže; izbavit ću vas

udarajući jako i kažnjavajući strogo. ⁷Za svoj ću vas narod uzeti i bit ću vašim Bogom. Tada ćete znati da sam vas ja, Jahve, vaš Bog, izbavio od egipatske tlake. ⁸Dovest ću vas u zemlju za koju sam se zakleo da ću je dati Abrahamu, Izaku i Jakovu i dat ću vam je u baštinu, ja, Jahve.« ⁹Mojsije to kazivaše Izraelcima, ali ga ne htjedoše slušati: duhovi su im bili pomućeni od teškoga ropstva.

¹⁰Onda Jahve reče Mojsiju: ¹¹»Idi i reci faraonu, kralju egipatskome, da otpusti Izraelce iz svoje zemlje.« ¹²Mojsije prozbori Jahvi: »Kad me Izraelci nisu slušali, kako će me, spora u govoru, saslušati faraon!« ¹³Ali je Jahve govorio Mojsiju i Aronu i slao ih sad k Izraelcima, a sad k faraonu, kralju egipatskome, da pusti Izraelce iz Egipta.

Izl 12,1–13: Pasha

Jahve reče Mojsiju i Aronu u zemlji egipatskoj: ²»Ovaj mjesec neka vam bude početak mjesecima; neka vam bude prvi mjesec u godini. ³Ovo objavite svoj zajednici izraelskoj: Desetog dana ovoga mjeseca neka svatko za obitelj pribavi jedno živinče. Tako, jedno na obitelj. ⁴Ako je obitelj premalena da ga potroši, neka se ona priključi svome susjedu, najbližoj kući, prema broju osoba. Podijelite živinče prema tome koliko koja osoba može pojesti. ⁵Živinče neka bude bez mane, od jedne godine i muško. Možete izabrati bilo janje bilo kozle. ⁶Čuvajte ga do četrnaestoga dana ovoga mjeseca. A onda neka ga sva izraelska zajednica zakolje kad se spusti suton. ⁷Neka uzmu krvi i poškrope oba dovratnika i nadvratnik kuće u kojoj se bude blagovalo. ⁸Meso, pečeno na vatri, neka se pojedje te iste noći s beskvasnim kruhom i gorkim zeljem. ⁹Da ništa sirovo ili na vodi skuhanu od njega niste jeli, nego na vatri pečeno: s glavom, nogama i ponutricom. ¹⁰Ništa od njega ne smijete ostaviti za sutradan: što bi god do jutra ostalo, morate na vatri spaliti. ¹¹A ovako ga blagujte: opasanih bokova, s obućom na nogama i sa štapom u ruci. Jedite ga žurno: to je Jahvina pasha. ¹²Te ću, naime, noći ja proći egipatskom zemljom i pobiti sve prvorođence u zemlji egipatskoj – i čovjeka i životinju. Ja, Jahve, kaznit ću i sva egipatska božanstva. ¹³Krv neka označuje kuće u kojima vi budete. Gdje god spazim krv, proći ću vas; tako ćete vi izbjeći biču zatornomu kad se oborim na zemlju egipatsku.«

Izl 12,14–20: Blagdan beskvasnih kruhova

»Taj dan neka vam bude spomen-dan. Slavite ga kao blagdan u čast Jahvi. Svetkujte ga po trajnoj uredbi od koljena do koljena. ¹⁵Sedam dana jedite beskvasan kruh. Prvoga već dana uklonite kvasac iz svojih kuća. Jer, tko bi god od prvoga do sedmoga dana jeo ukvasan kruh, taj se ima iskorišteniti između Izraelaca. ¹⁶Prvoga dana držite sveto zborovanje, a tako i sedmoga dana. Nikakva posla tih dana nemojte raditi. Jedino jelo, što kome treba, možete pripremiti. ¹⁷Držite Blagdan beskvasnih kruhova! Toga sam, naime, dana izveo vaše čete iz zemlje egipatske. Držite zato taj dan kao blagdan od koljena do koljena: to je vječna naredba. ¹⁸Od večeri četrnaestoga dana prvoga mjeseca pa do večeri dvadeset prvoga dana toga mjeseca jedite beskvasan kruh. ¹⁹Sedam dana ne smije biti kvasca u vašim domovima. Tko bi god jeo bilo što ukvasano, taj neka se ukloni iz izraelske zajednice, bio stranac ili domorodac. ²⁰Ništa ukvasano ne smijete jesti: u svim svojim prebivalištima jedite nekvasan kruh.«

Izl 12,37–42: Izlazak Izraelaca

Pođu tako Izraelci iz Ramsesa prema Sukotu. Bilo je oko šest stotina tisuća pješaka, osim žena i djece. ³⁸A mnogo i drugoga svijeta pođe s njima, i mnoga stoka, krupna i sitna. ³⁹Ispeku beskvasne prevrte od tijesta što su ga iz Egipta ponijeli: nije se bilo ukvasalo. A kako su bili tjerani iz Egipta, nisu mogli odgađati, i tako nisu sebi spremili poputninu. ⁴⁰Vrijeme što su ga Izraelci proveli u Egiptu iznosilo je četiri stotine i trideset godina. ⁴¹I kad se navršši četiri stotine i trideset godina – točno onoga dana – sve čete Jahvine iziđoše iz zemlje egipatske. ⁴²Ona noć koju je Jahve probdio da njih izbavi iz Egipta, odonda je svima Izraelcima, u sve naraštaje njihove, noć bdjenja u čast Jahvi.

Izl 12,43–51: Propisi o Pashi

Reče Jahve Mojsiju i Aronu: »Neka je ovo pravilo za pashalnu žrtvu: ni jedan stranac ne smije od nje jesti! ⁴⁴Svaki rob, kupljen novcem i obrezan, može je jesti. ⁴⁵Ni gost ni najamnik ne smiju je jesti! ⁴⁶Blagujte je u jednoj te istoj kući; iz kuće ne smijete iznositi mesa niti na žrtvi smijete koju kost slomiti. ⁴⁷Sva zajednica Izraelaca neka je prikazuje! ⁴⁸Ako bi stranac koji među vama boravi htio svetkovati Pashu u čast Jahvi, svi se njegovi muški moraju obrezati. Tek tada neka pristupi i slavi je, jer je tada kao i domorodac zemlje. Ali neobrezani ne smije od nje jesti. ⁴⁹Neka vrijedi isto pravilo za domoroce i pridošlicu koji među vama boravi.« ⁵⁰Svi Izraelci poslušaju: kako je Jahve naredio Mojsiju i Aronu, tako su i učinili. ⁵¹Toga istog dana izbavio je Jahve Izraelce u njihovim četama iz zemlje egipatske.

Izl 14,1–31: preko Crvenog mora

Od Etama do Crvenoga mora

Jahve reče Mojsiju: ²»Reci Izraelcima da se vrate i utabore pred Pi-Hahirotom, između Migdola i mora, nasuprot Baal-Sefonu. Utaborite se nasuprot ovome mjestu, uz more. ³Faraon će reći: 'Izraelci lutaju krajem tamo-amu; pustinja ih zatvorila.' ⁴Ja ću otvrdnuti faraonu srce, i on će za njima poći u potjeru. Ali ja ću se proslaviti nad faraonom i svom njegovom vojskom. Tako će Egipćani spoznati da sam ja Jahve.« Izraelci tako učine.

Egipćani u potjeri za Izraelcima

⁵Kad su egipatskom kralju kazali da je narod pobjegao, faraon i njegovi dvorani predomisliše se o narodu. »Što ovo učinismo!« – rekoše. »Pustismo Izraelce i više nam neće služiti.« ⁶Zato opremi faraon svoja kola i povede svoju vojsku. ⁷Uze šest stotina svojih kola sve poizbor i ostala kola po Egiptu. I u svima bijahu štitonoše. ⁸Jahve otvrdnu srce faraonu, kralju egipatskom, te on krenu u potjeru za Izraelcima, koji su otišli uzdignute pesnice. ⁹Egipćani, dakle, pođu za njima u potjeru. I dok su Izraelci taborovali uz more, blizu Pi-Hahirota nasuprot Baal-Sefonu, stignu ih svi faraonovi konji pod kolima, njegovi konjanici i njegovi ratnici. ¹⁰Kako se faraon približavao, Izraelci pogledaju i opaze da su Egipćani za njima u potjeri, pa ih obuzme velik strah. I poviču Izraelci Jahvi: ¹¹»Zar nije bilo grobova u Egiptu«, reknu Mojsiju, »pa si nas izveo da pomremo u pustinji? Kakvu si nam uslugu učinio što si nas izveo iz Egipta! ¹²Zar ti nismo rekli baš ovo u Egiptu: Pusti nas! Služit ćemo Egipćane! Bolje nam je i njih služiti nego u pustinji poginuti.« ¹³»Ne bojte se!« – reče Mojsije narodu. »Stojte čvrsto pa ćete vidjeti što će vam Jahve učiniti da vas danas spasi: Egipćane koje danas vidite nikad više nećete vidjeti. ¹⁴Jahve će se boriti za vas. Budite mirni!«

Prijelaz preko Crvenoga mora

¹⁵»Zašto zapomažete prema meni?« – reče Jahve Mojsiju. »Reci Izraelcima da krenu na put. ¹⁶A ti podigni svoj štap, ispruži svoju ruku nad morem i razdijeli ga nadvoje da Izraelci mogu proći posred mora po suhu. ¹⁷Ja ću otvrdnuti srce Egipćana, i oni će poći za njima, a ja ću se onda proslaviti nad faraonom i njegovim ratnicima, njegovim kolima i konjanicima. ¹⁸Neka znaju Egipćani da sam ja Jahve kad se proslavim nad faraonom, njegovim kolima i njegovim konjanicima.«

¹⁹Anđeo Božji, koji je išao na čelu izraelskih četa, promijeni mjesto i stupi im za leđa. A i stup od oblaka pomakne se ispred njih i stade im za leđa. ²⁰Smjesti se između vojske egipatske i vojske izraelske te postade onima oblak taman, a ovima rasvjetljivaše noć te tako ne mogoše jedni drugima prići cijele noći. ²¹Mojsije je držao ruku ispruženu nad morem dok je Jahve svu noć na stranu valjao vode jakim istočnim vjetrom i more posušio. Kad su se vode razdvojile, ²²Izraelci sidoše u more na osušeno dno, a vode stajahu kao bedem njima nadesno i nalijevo. ²³Egipćani: svi faraonovi konji, kola i konjanici, nagnu za njima u more, u potjeru. ²⁴Za jutarnje straže pogleda Jahve iz stupa od ognja i oblaka na egipatsku vojsku i u njoj stvori zbrku. ²⁵Zakoči točkove njihovih kola da su se jedva naprijed micali. »Bježimo od Izraelaca!« – poviču Egipćani, »jer Jahve se za njih bori protiv Egipćana!« Tada će Jahve Mojsiju: ²⁶»Pruži ruku nad more da se vode vrate na Egipćane, na njihova kola i konjanike.« ²⁷Mojsije pruži ruku nad more i u cik zore more se vrati u svoje korito. Kako su Egipćani, bježeći, jurili prema moru, Jahve ih strmoglavi usred voda. ²⁸Tako

vode, slijevajući se natrag, potope kola, konjanike i svu vojsku faraonovu koja bijaše pošla u potjeru za Izraelcima – u more. I ne ostade od njih ni jedan jedini. ²⁹A Izraelci išli suhim posred mora, vode im stale kao zid zdesna i slijeva. ³⁰Tako Jahve u onaj dan izbavi Izraela iz šaka egipatskih, i vidje Izrael pomorene Egipćane na morskome žalu. ³¹Osvjedoči se Izrael i o silnoj moći koju Jahve pokaza nad Egipćanima. Narod se poboja Jahve i povjerova Jahvi i njegovu sluzi Mojsiju.

Izl 16,1–15: Mana i prepelice

Potom krenu iz Elima, i sva izraelska zajednica dođe u pustinju Sin, koja je između Elima i Sinaja, petnaestoga dana drugoga mjeseca nakon odlaska iz zemlje egipatske. ²U pustinji sva izraelska zajednica počne mrmljati protiv Mojsija i Arona. ³»Oh, da smo pomrli od ruke Jahvine u zemlji egipatskoj kad smo sjedili kod lonaca s mesom i jeli kruha do mile volje!« – rekoše im. »Izveli ste nas u ovu pustinju da sve ovo mnoštvo gladom pomorite!« ⁴Tada reče Jahve Mojsiju: »Učinit ću da vam daždi kruh s neba. Neka narod ide i skuplja svaki dan koliko mu za dan treba. Tako ću ih kušati i vidjeti hoće li se držati moga zakona ili neće. ⁵A šestoga dana, kad spremite što su nakupili, bit će dvaput onoliko koliko su skupljali za svaki dan.«

⁶Onda Mojsije i Aron progovore svim Izraelcima: »Večeras ćete spoznati da vas je Jahve izveo iz zemlje egipatske, ⁷a ujutro ćete vidjeti svojim očima Jahvinu slavu, jer vas je čuo Jahve kako ste protiv njega mrmljali. Što smo mi da protiv nas mrmljate? ⁸Večeras će vam Jahve dati mesa da jedete«, nastavi Mojsije, »a ujutro kruha do mile volje, jer je Jahve čuo vaše mrmljanje protiv njega. Što smo mi? Vi ne mrmljate protiv nas, nego protiv Jahve.«

⁹Poslije toga rekne Mojsije Aronu: »Reci svoj izraelskoj zajednici: 'Skupite se pred Jahvu, jer je čuo vaše mrmljanje!'« ¹⁰I dok je Aron svoj izraelskoj zajednici govorio, oni se okrenu prema pustinji, i gle! u oblaku pojavi se Jahvina slava. ¹¹Onda se Jahve oglasi Mojsiju i reče mu: ¹²»Čuo sam mrmljanje Izraelaca. Ovako im reci: 'Večeras ćete jesti meso, a ujutro ćete se nasititi kruha. Tada ćete poznati da sam ja Jahve, Bog vaš.'« ¹³I doista! Navečer se pojave prepelice i prekriju tabor. A ujutro obilna rosa sve orosila oko tabora. ¹⁴Kad se prevlaka rose digla, površinom pustinje ležao tanak sloj, nešto poput pahuljica, kao da se slána uhvatila po zemlji. ¹⁵Kad su Izraelci to vidjeli, pitali su jedan drugoga: »Što je to?« Jer nisu znali što je. Onda im Mojsije reče: »To je kruh koji vam je Jahve pribavio za hranu.

Izl 17,1–7: Voda iz pećina

Sva izraelska zajednica po Jahvinoj zapovijedi krene dalje iz pustinje Sina. Utabori se kod Refidima. Tu nije bilo vode da narod pije. ²Zato narod zapodjene prepirkom s Mojsijem. Vikali su: »Daj nam vode da pijemo!« A Mojsije im odgovori: »Zašto se sa mnom prepirete? Zašto kušate Jahvu?« ³Ali je narod žedao za vodom, pa je mrmljao na Mojsija i govorio: »Zašto si nas iz Egipta izveo? Zar da nas žedom pomoriš, nas, našu djecu i našu stoku?«

⁴»Što ću s ovim narodom!« – zazivao je Mojsije Jahvu. »Još malo pa će me kamenovati.« ⁵»Istupi pred narod!« – rekne Jahve Mojsiju. »Uzmi sa sobom nekoliko izraelskih starješina; uzmi u ruku štap kojim si udario Rijeku i pođi. ⁶A ja ću stajati pred tobom ondje, na pećini na Horebu. Udari po pećini: iz nje će poteći voda, pa neka se narod napije.« Mojsije učini tako naočigled izraelskih starješina. ⁷Mjesto prozovu Masa i Meriba, zbog toga što su se Izraelci prepirali i kušali Jahvu govoreći: »Je li Jahve među nama ili nije?«

Izl 19,1–9: Savez na Sinaju

Dolazak do Sinaja

Tri mjeseca nakon izlaska iz zemlje egipatske, istoga dana, stignu Izraelci u Sinajsku pustinju. ²Idući od Refidima, dođu u Sinajsku pustinju i utabori se u pustinji. Postave Izraelci tabor tu pred brdom, ³a Mojsije se popne k Bogu. Jahve ga zovne s brda pa mu rekne:

Obećanje Boga saveznika

»Ovako kaži domu Jakovljevu, proglasi djeci Izraelovoj: ⁴Vi ste vidjeli što sam učinio Egipćanima; kako sam vas nosio na orlovskim krilima i k sebi vas doveo. ⁵Stoga, budete li mi se

vjerno pokoravali i držali moj Savez, vi ćete mi biti predraga svojina mimo sve narode – ta moj je sav svijet! – ‘vi ćete mi biti kraljevstvo svećenikâ, narod svet.’ Tim riječima oslovi Izraelce.«

⁷Mojsije se vrati i sazva narodne starješine te im izloži sve što mu je Jahve naredio. ⁸A sav narod uzvrati jednoglasno: »Vršit ćemo sve što je Jahve naredio.« Onda Mojsije prenese odgovor naroda Jahvi.

Priprave za Savez

⁹Nato Jahve reče Mojsiju: »Ja ću, evo, doći k tebi u gustom oblaku da narod čuje kad budem s tobom govorio i da ti zauvijek vjeruje.«

Tako je Mojsije prenio Jahvi odgovor naroda.

Izl 20,1–21: Deset zapovijedi

Onda Bog izgovori sve ove riječi: ²»Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva.

³Nemoj imati drugih bogova uz mene.

⁴Ne pravi sebi lika ni obličja bilo čega što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom. ⁵Ne klanjaj im se niti im služi. Jer ja, Jahve, Bog tvoj, Bog sam ljubomoran. Kažnjavam grijeh otaca – onih koji me mrze – na djeci do trećeg i četvrtog koljena, ⁶a iskazujem milosrđe tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi.

⁷Ne uzimaj uzalud imena Jahve, Boga svoga, jer Jahve ne oprašta onome koji uzalud izgovara ime njegovo.

⁸Sjeti se da svetkuješ dan subotnji. ⁹Šest dana radi i obavljaš sav svoj posao. ¹⁰A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvom. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živina tvoja, niti došljak koji se nađe unutar tvojih vrata. ¹¹Ta i Jahve je šest dana stvarao nebo, zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinio. Stoga je Jahve blagoslovio i posvetio dan subotnji.

¹²Poštuj oca svoga i majku svoju da imadneš dug život na zemlji koju ti dâ Jahve, Bog tvoj.

¹³Ne ubij!

¹⁴Ne učini preljuba!

¹⁵Ne ukradi!

¹⁶Ne svjedoči lažno na bližnjega svoga!

¹⁷Ne poželi kuće bližnjega svoga! Ne poželi žene bližnjega svoga; ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je bližnjega tvoga!«

¹⁸Sav je puk bio svjedok grmljavine i sijevanja, svi čuše zvuk trube i vidješe kako se brdo dimi: gledali su i tresli se i stajali podalje. ¹⁹Onda rekoše Mojsiju: »Ti nam govori, a mi ćemo slušati. Neka nam Bog ne govori, da ne pomremo!« ²⁰»Ne bojte se«, reče Mojsije narodu. »Bog je došao da vas samo iskuša; da strah pred njim ostane s vama te da ne grijehite.« ²¹Narod ostane podalje, a Mojsije pristupi gustom oblaku gdje se Bog nalazio.

Izl 32,1–19.30–35: Zlatno tele i Mojsijev zagovor

Zlatno tele

A narod, videći gdje Mojsije dugo ne silazi s brda, okupi se oko Arona pa mu rekne: »Ustaj! Napravi nam boga, pa neka on pred nama ide! Ne znamo što se dogodi s tim čovjekom Mojsijem koji nas izvede iz zemlje egipatske.« ²»Poskidajte zlatne naušnice što vise o ušima vaših žena, vaših sinova i vaših kćeri«, odgovori im Aron, »pa ih meni donesite.« ³Sav svijet skinu zlatne naušnice što ih je o ušima imao i donese Aronu. ⁴Primivši zlato iz njihovih ruku, rastopi kovinu u kalupu i načini saliveno tele. A oni poviču: »Ovo je tvoj bog, Izraele, koji te izveo iz zemlje egipatske.« ⁵Vidjevši to Aron, sagradi pred njim žrtvenik a onda najavi: »Sutra neka se priredi svečanost u čast Jahvi!«

⁶Sutradan rano ustanu i prinesu žrtve paljenice i donesu žrtve pričesnice. Onda svijet posjeda da jede i pije. Poslije toga ustade da se zabavlja.

Prijetnja Jahvina

⁷»Požuri se dolje!« – progovori Jahve Mojsiju. »Narod tvoj, koji si izveo iz zemlje egipatske, pošao je naopako. ⁸Brzo su zašli s puta koji sam im odredio. Napravili su sebi tele od rastopljene kovine, preda nj pali ničice i žrtve mu prinijeli uz poklike: 'Ovo je tvoj bog, Izraele, koji te izveo iz zemlje egipatske!' ⁹Dobro vidim«, reče dalje Jahve Mojsiju, »da je ovaj narod tvrde šije. ¹⁰Pusti sada neka se moj gnjev na njih raspali da ih istrijebim. Onda ću od tebe razviti velik narod.«

Zagovor Mojsijev

¹¹Mojsije pak zapomagao pred Jahvom, Bogom svojim, i govorio: »O Jahve! Čemu da gnjevom plamtiš na svoj narod koji si izbavio iz zemlje egipatske silom velikom i rukom jakom! ¹²Zašto bi Egipćani morali reći: 'U zloj ih je namjeri i odveo, tako da ih smakne u brdinama i izbriše s lica zemlje!' Smiri svoj gnjev i ljutinu; odustani od zla svome narodu! ¹³Sjeti se Abrahama, Izaka i Izraela, slugu svojih, kojima si se samim sobom zakleo i obećao im: 'Razmnožit ću vaše potomstvo kao zvijezde na nebu i svu zemlju ovu što sam obećao dat ću vašem potomstvu i ona će zavazda biti njihova baština.'« ¹⁴I Jahve odustane da na svoj narod svali nesreću kojom mu bijaše zaprijetio.

Savez raskinut – razbijene ploče

¹⁵Mojsije se okrene i siđe s brda. U rukama su mu bile dvije ploče svjedočanstva, ploče ispisane na objema plohamama; ispisane i s jedne i s druge strane. ¹⁶Ploče su bile djelo Božje; pismo je bilo pismo Božje u pločama urezano.

¹⁷A Jošua ču viku naroda koji je bućio pa reče Mojsiju: »Bojna vika u taboru!« ¹⁸Mojsije mu odgovori: »Niti viču pobjednici, niti tuže pobijeđeni: tu ja samo pjesmu čujem.«

¹⁹Čim se približi taboru te opazi tele i kako igraju, razgnjevi se Mojsije. Baci iz ruku ploče i razbije ih na podnožju brda.

Mojsije ponovno zagovara

Sutradan reče Mojsije narodu: »Težak ste grijeh počinili. Ipak ću se Jahvi popeti. Možda za vaš grijeh oprostjenje pribavim.« ³¹Mojsije se vrati Jahvi pa reče: »Jao! Narod onaj težak je grijeh počinio napravivši sebi boga od zlata. ³²Ipak im taj grijeh oprosti... Ako nećeš, onda i mene izbriši iz svoje knjige koju si napisao.« ³³Nato Jahve odgovori Mojsiju: »Onoga koji je protiv mene sagriješio izbrisat ću iz svoje knjige. ³⁴Nego, idi sad! Povedi narod kamo sam ti rekao. Anđeo će moj pred tobom ići. Ali u dan kad ih pohodim, zbog njihova ću ih grijeha kazniti.« ³⁵Udari Jahve po narodu pomorom zbog teleta što im ga Aron načini.

Izl 33,1–3a: Nastavlja se put u obećanu zemlju

Jahve reče Mojsiju: »Idi! Putuj odavde, ti i narod koji si izveo iz zemlje egipatske, u zemlju za koju sam se zakleo Abrahamu, Izaku i Jakovu da ću je dati njihovim potomcima. ²Pred tobom ću poslati anđela; istjerat ću Kanaance, Amorejce, Hetite, Perižane, Hivijce i Jebusejce. ³Idite u zemlju kojom teče mlijeko i med.

Izl 34,1–9: Obnova saveza i bogojavljenje

Obnova saveza – nove ploče

Reče Jahve Mojsiju: »Okleši dvije kamene ploče kao i prijašnje pa ću ja na ploče napisati riječi koje su bile na prvim pločama što si ih razbio. ²Budi gotov do jutra. Onda, ujutro, popni se na brdo Sinaj i ondje ćeš, navrh brda, stupiti preda me. ³Nitko drugi neka se s tobom ne penje; neka se nitko nigdje na brdu ne pokaže. Neka ni ovce ni goveda ne pasu podno brda.« ⁴Mojsije okleše dvije kamene ploče kao i prijašnje; rano jutrom ustane i popne se na Sinajsko brdo, uzevši u ruke dvije kamene ploče, kako mu je Jahve naredio.

Bogojavljenje

⁵Jahve se spusti u liku oblaka, a on stade preda nj i zazva Ime: »Jahve!« ⁶Jahve prođe ispred njega te se javi: »Jahve! Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i

vjernošću, ⁷iskazuje milost tisućama, podnosi opačinu, grijeh i prijestup, ali krivca nekažnjena ne ostavlja, nego kažnjava opačinu otaca na djeci – čak na unučadi do trećega i četvrtog koljena.«

⁸Mojsije smjesta pade na zemlju i pokloni se. ⁹Onda reče: »Gospodine moj! Ako sam stekao blagonaklonost u tvojim očima, onda, o Gospodine, pođi s nama! Premda je narod tvrde šije, oprosti naše grijehе i naše opačine i primi nas za svoju baštinu!«

Izl 37,1–9: Kovčeg

Besalel napravi Kovčeg od bagremova drva, dug dva i pol lakta, širok lakat i pol, a lakat i pol visok. ²Iznutra ga i izvana okuje čistim zlatom. Naokolo mu napravi zlatan završni pojas. ³I salije mu četiri koluta na njegova četiri ugla: dva koluta s jedne strane, a dva koluta s njegove druge strane. ⁴Napravi i motke od bagremova drva i u zlato ih okuje; ⁵onda provuče motke kroz kolutove Kovčegu sa strane za nošenje Kovčega. ⁶Zatim napravi Pomirilište od čistoga zlata, dva i pol lakta dugo, a lakat i pol široko. ⁷Napravi i dva kerubina od kovanoga zlata, na dva kraja Pomirilišta: ⁸jednoga kerubina na jednome kraju, a drugoga kerubina na drugome kraju. Kerubine na oba kraja načini u jednome komadu s Pomirilištem. ⁹Kerubini imali uzdignuta i raširena krila, zaklanjali njima Pomirilište. Bili su licem okrenuti jedan prema drugome, tako da su im lica gledala u Pomirilište.

Izl 40,1–15: Postavljanje i posveta Svetišta

Reče Jahve Mojsiju: ²»Na prvi dan prvoga mjeseca podigni Prebivalište, Šator sastanka. ³Ondje postavi Kovčeg svjedočanstva, onda Kovčeg zakloni zavjesom. ⁴Potom unesi stol i što na nj spada poredaj; unesi i svijećnjak i svijeće mu pripremi. ⁵A zlatni žrtvenik za kađenje postavi pred Kovčeg svjedočanstva. Onda objesi zastor nad ulazom u Prebivalište. ⁶Stavi žrtvenik za žrtve paljenice pred ulaz Prebivališta, Šatora sastanka. ⁷Između Šatora sastanka i žrtvenika smjesti umivaonik i u nj nalij vode. ⁸Naokolo napravi dvorište i objesi zastor nad dvorišnim ulazom. ⁹Zatim uzmi ulja za pomazanje pa pomaži Prebivalište i sve što je u njemu; posveti ga i sav njegov pribor, pa će svetim postati. ¹⁰Pomaži potom žrtvenik za žrtve paljenice i sav njegov pribor; posveti žrtvenik i presvetim će žrtvenik postati. ¹¹Pomaži umivaonik s njegovim stalkom: posveti ga! ¹²Dovedi zatim Arona i njegove sinove na ulaz Šatora sastanka pa ih operi vodom. ¹³Stavi onda na Arona posvećenu odjeću; pomaži ga i posveti da mi služi kao svećenik. ¹⁴Dovedi i njegove sinove, na njih stavi košulje ¹⁵i pomaži ih, kako si pomazao i njihova oca, da mi služe kao svećenici. Njihovo pomazanje neka ih uvede u vječno svećenstvo u sve njihove naraštaje.«

Izl 40,16–33: Izvršenje Jahvinih naloga

Tako Mojsije učini. Kako mu je Jahve naredio, sve je tako i učinio. ¹⁷Prvoga dana prvoga mjeseca druge godine Prebivalište bi podignuto. ¹⁸Ovako Mojsije namjesti Prebivalište: razmjesti njegova podnožja, onda uspravi njegove trenice, zatim postavi priječnice i podiže stupove. ¹⁹Zatim raspne šator nad Prebivalište, a povrh njega stavi pokrov Šatora, kako je Jahve Mojsiju naredio. ²⁰Uze onda Svjedočanstvo i stavi ga u Kovčeg; na Kovčeg postavi motke; onda stavi Pomirilište ozgo na Kovčeg. ²¹Potom unese Kovčeg u Prebivalište; objesi zavjesu za zaklon. Tako zastre Kovčeg svjedočanstva, kako je Jahve i naredio Mojsiju. ²²Zatim postavi stol u Šator sastanka, Prebivalištu sa sjeverne strane, ali izvan zavjese. ²³Po njemu poreda kruhove pred Jahvom, kako je Jahve naredio Mojsiju. ²⁴Onda smjesti svijećnjak u Šator sastanka naprama stolu, na južnoj strani Prebivališta. ²⁵I postavi svjetiljke pred Jahvom, kako je Jahve naredio Mojsiju. ²⁶Zlatni žrtvenik smjesti u Šator sastanka, pred zavjesu. ²⁷Na njemu zapali miomirisnog tamjana, kako je Jahve naredio Mojsiju. ²⁸Poslije toga stavi zavjesu na ulaz u Prebivalište. ²⁹Kod ulaza u Prebivalište, u Šator sastanka, postavi žrtvenik za žrtve paljenice. Na njemu prinese žrtvu paljenicu i žrtvu od žita, kako je Jahve naredio Mojsiju. ³⁰Između Šatora sastanka i žrtvenika smjesti umivaonik pa u nj ulije vode za pranje. ³¹Iz njega su Mojsije, Aron i njegovi sinovi prali svoje ruke i svoje noge. ³²A prali su se kad su ulazili u Šator sastanka i kad su pristupali k

žrtveniku, kako je Jahve naredio Mojsiju.³³Napokon Mojsije napravi dvorište oko Prebivališta i žrtvenika i postavi zavjesu na dvorišnim vratima. Tako Mojsije završi taj posao.

Izl 40,34–40: Jahve prebiva posred Izraela

A onda oblak prekri Šator sastanka i slava Jahvina ispuni Prebivalište.³⁵Mojsije nije mogao ući u Šator sastanka zbog oblaka koji je na njemu stajao i slave Jahvine koja je ispunjala Prebivalište.

³⁶Sve vrijeme njihova putovanja, kad god bi se oblak digao s Prebivališta, Izraelci bi krenuli; ³⁷ali ako se oblak ne bi digao, ni oni ne bi na put polazili sve do dana dok se ne bi digao. ³⁸Jer sve vrijeme njihova putovanja oblak Jahvin danju stajaše nad Prebivalištem, a noću bi se u oblaku pojavila vatra vidljiva svemu domu Izraelovu.

KNJIGA BROJEVA

Br 20,1–13: Voda iz pećine

Mirjamina smrt. Voda iz pećine

Potom stigoše Izraelci, sva zajednica, u pustinju Sin u prvome mjesecu. Narod se nastani u Kadešu. Ondje umrije Mirjam i ondje je sahraniše.

²Nije bilo vode za zajednicu. Stoga se udruže protiv Mojsija i protiv Arona. ³Narod se počeo svađati s Mojsijem i govoriti: »Da smo bar izginuli kad su nam i braća poginula pred Jahvom! ⁴Zašto ste doveli Jahvinu zajednicu u ovu pustinju da ovdje pomremo i mi i naša stoka? ⁵Zašto ste nas izveli iz Egipta da nas dovedete u ovo nesretno mjesto; mjesto u kojem nema ni žita, ni smokava, ni loze, ni moganja? Nema ni vode da pijemo.«

⁶Mojsije i Aron odu ispred zajednice do ulaza u Šator sastanka i padnu ničice. Tada im se pokaza slava Jahvina. ⁷I Jahve reče Mojsiju: ⁸»Uzmi štap pa ti i tvoj brat Aron skupite zajednicu. Onda, na njihove oči, progovorite pećini da ustupi svoje vode. Iz pećine im izvedi vodu te napoj zajednicu i njezino blago.«

⁹Mojsije uzme štap ispred Jahve kako mu je naredio. ¹⁰Zatim Mojsije i Aron skupe zbor pred pećinu pa im Mojsije rekne: »Čujte, buntovnici! Hoćemo li vam iz ove pećine izvesti vodu?«

¹¹Zatim Mojsije podigne ruku i dvaput udari štapom o pećinu: voda provali u obilju, pa su mogli piti i zajednica i njezino blago.

Kazna Mojsija i Arona

¹²Potom će Jahve Mojsiju i Aronu: »Budući da se niste pouzdavali u me i niste me svetim očitovali u očima sinova Izraelovih, nećete uvesti ovaj zbor u zemlju koju im dajem.«

¹³To su Meripske vode, kraj njih su se Izraelci prepirali s Jahvom, a on se pokazao svetim.

Br 21,4–9: Mjedena zmija

Od brda Hora zapute se prema Crvenom moru da zaobiđu zemlju edomsku. Narod putem postane nestrpljiv. ⁵I počne govoriti i protiv Boga i protiv Mojsija: »Zašto nas izvedoste iz Egipta da pomremo u ovoj pustinji? Nema kruha, nema vode, a to bijedno jelo već se ogadilo dušama našim.« ⁶Onda Jahve pošalje na narod ljute zmijske; ujedale ih one te tako pomrije mnogo naroda u Izraelu. ⁷Dođe narod k Mojsiju pa reče: »Sagriješili smo kad smo govorili protiv Jahve i protiv tebe. Pomoli se Jahvi da ukloni zmijske od nas!« Mojsije se pomoli za narod, ⁸i Jahve reče Mojsiju: »Napravi otrovnicu i stavi je na stup: tko god bude ujedan, ostat će na životu ako je pogleda.«

⁹Mojsije napravi zmijsku od mjedi i postavi je na stup. Kad bi koga ujela ljutica, pogledao bi u mjedenu zmijsku i ozdravio.

PONOVLJENI ZAKON

Pnz 4,1–40: Jahvina djela obvezuju Jahvin narod

Izraelci treba da slušaju Jahvu

»A sada, Izraele, poslušaj zakone i uredbe kojima vas učim da biste ih vršili i tako poživjeli te unišili i zaposjeli zemlju koju vam daje Jahve, Bog otaca vaših. ²Niti što nadodajite onome što vam zapovijedam niti što od toga oduzimljite; vršite zapovijedi Jahve, Boga svoga, što vam ih dajem. ³Vidjeli ste svojim očima što je Jahve učinio s Baal Peorom: jer Jahve, Bog tvoj, iskorišteno je iz tvoje sredine svakoga koji je slijedio Baal Peora. ⁴A svi vi koji se čvrsto držite Jahve, Boga svoga, živi ste i danas. ⁵Ja sam vas, eto, poučio o zakonima i uredbama, kako mi je Jahve, Bog moj, naredio da ih vršite u zemlji u koju idete da je zaposjednete. ⁶Držite ih i vršite: to će u očima narodâ biti vaša mudrost i vaša razboritost. Kad oni čuju za sve ove zakone, reći će: 'Samo je jedan narod mudar i pametan, a to je ovaj veliki narod.' ⁷Jer koji je to narod tako velik da bi mu bogovi bili tako blizu kao što je Jahve, Bog naš, nama kad god ga zazovemo? ⁸Koji je to narod tako velik da bi imao zakone i uredbe pravedne kao što je sav ovaj Zakon koji vam ja danas iznosim?

⁹Zato pazi i dobro se čuvaj da ne zaboraviš događaje što si ih svojim očima vidio; neka ti ne iščeznu iz srca ni jednoga dana tvoga života. Naprotiv, pouči o njima svoje sinove i sinove svojih sinova.

¹⁰Onog dana kad si stajao na Horebu pred Jahvom, Bogom svojim, Jahve mi je rekao: 'Skupi mi narod! Hoću da čuju moje riječi, da me se nauče bojati sve vrijeme što budu živjeli na zemlji te da o njima pouče i svoju djecu.'

¹¹Vi ste se onda primakli i stali pod brdo. S usplamtjeloga brda plamen je sukljao do sred neba zamračena tmastim oblakom. ¹²Iz ognja Jahve je govorio vama; čuli ste zvuk riječi, ali lika niste nazreli – ništa osim glasa. ¹³Objavio vam je svoj Savez i naložio vam da ga vršite – Deset zapovijedi, što ih ispisa na dvije kamene ploče. ¹⁴A meni je Jahve naredio da vas poučim o zakonima i uredbama što ćete ih vršiti u zemlji u koju odlazite da je zaposjednete.«

Pogibao idolopoklonstva

¹⁵»Pazite dobro! Onoga dana kad vam je Jahve, Bog vaš, govorio iz ognja na Horebu, niste vidjeli nikakva lika, ¹⁶da se ne biste pokvarili te da ne biste pravili sebi kakva klesana lika, kipa muškoga ili ženskoga obličja, ¹⁷ni obličja kakve životinje što je na zemlji, ni obličja kakve ptice što pod nebom lijeta, ¹⁸ni obličja bilo čega što po zemlji gmiže, ni obličja kakve ribe što je u vodi pod zemljom ¹⁹i da se ne bi, kad digneš svoje oči prema nebu te vidiš sunce, mjesec i zvijezde – svu nebesku vojsku – dao zavesti da im se klanjaš i da im iskazuješ štovanje. Njih je Jahve, Bog tvoj, dao svim narodima, svugdje pod nebom. ²⁰A vas je uzeo Jahve i izveo vas iz Egipta – iz one peći ražarene – da postanete narod njegove baštine, to što ste danas.

²¹Ali se zbog vas Jahve na me razljutio i zakleo da ja neću prijeći preko Jordana i unići u blaženu zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, daje u baštinu. ²²Tako, ja ću umrijeti u ovoj zemlji; ja preko Jordana neću prijeći. A vi ćete prijeći i zaposjesti onu krasnu zemlju. ²³Zato pazite da ne zaboravljate saveza što ga je Jahve, Bog vaš, sklopio s vama te sebi ne pravite klesanih likova bilo čega što je Jahve, Bog tvoj, zabranio. ²⁴Jer Jahve, Bog tvoj, oganj je što proždire; on je Bog ljubomoran.

²⁵Kad budete izrodili djecu i unučad i budete dulje u onoj zemlji proboravili, a pokvarite se praveći sebi bilo kakve klesane likove i čineći zlo u očima Jahve, Boga svojega, tako da ga na srdžbu izazovete, ²⁶znajte – uzimam za svjedoke protiv vas nebesa i zemlju – da će vas brzo nestati sa zemlje u koju idete preko Jordana da je zaposjednete: nećete dugo u njoj živjeti, nego ćete biti iskorišteni. ²⁷Jahve će vas raspršiti po narodima i ostat će vas samo malen broj među narodima među koje vas Jahve odvede. ²⁸Ondje ćete se klanjati bogovima što su ih ljudske ruke načinile od drveta i kamena, bogovima koji ne mogu ni vidjeti ni čuti, ni jesti ni mirisati.

²⁹Ondje ćeš tražiti Jahvu, Boga svoga. I naći ćeš ga ako ga budeš tražio svim srcem svojim i svom dušom svojom. ³⁰U nevolji tvojoj snaći će te sve to, ali u posljednje vrijeme ti ćeš se obratiti Jahvi, Bogu svomu, i poslušati njegov glas. ³¹Ta Jahve, Bog tvoj, Bog je milosrdan; neće te on zapustiti ni upropastiti niti će zaboraviti saveza što ga je pod zakletvom sklopio s ocima tvojim.«

Jahve je pravi Bog

³²»Ispitaj samo prijašnja vremena što su protekla prije tebe, sve otkad je Bog stvorio čovjeka na zemlji: je li ikad, s jednoga kraja nebesa do drugoga, bilo ovako veličanstvena događaja? Je li se što takvo čulo? ³³Je li ikad koji narod čuo glas Boga gdje govori iz ognja kao što si ti čuo i na životu ostao? ³⁴Ili, pokuša li koji bog da ode i uzme sebi jedan narod iz drugog naroda kušnjama, znakovima, čudesima i ratom, jakom rukom i ispruženom mišicom, uza silne strahote, kao što je sve to, na vaše oči, učinio za vas Jahve, Bog vaš, u Egiptu?

³⁵Tebi je to pokazano da znaš da je Jahve pravi Bog i da nema drugoga uz njega. ³⁶S neba ti se oglasio svojim glasom da te pouči; dopustio ti je da vidiš njegov veliki oganj na zemlji; i iz ognja čuo si njegove riječi. ³⁷Zbog toga što je ljubio očeve tvoje, izabrao je poslije njih njihovo potomstvo; on, glavom, izveo te iz Egipta svojom silnom moći; ³⁸ispred tebe rastjerao je narode, i brojnije i jače od tebe, da te dovede u njihovu zemlju i preda je tebi u baštinu, kao što je i danas. ³⁹Danas, dakle, spoznaj i zasadi u svoje srce: Jahve je Bog gore na nebu i ovdje na zemlji – drugoga nema. ⁴⁰Drži njegove zakone i njegove zapovijedi koje ti dajem danas da dobro bude tebi i tvojoj djeci poslije tebe; da dugo poživiš na zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje zauvijek.«

Pnz 4,33–5,33: Božji zakon

Pnz 4,33–49: Uvod

Ovo je zakon što ga je Mojsije postavio pred Izraelce; ⁴⁵ovo su upute, zakoni i uredbe što ih je Mojsije dao Izraelcima kad su izišli iz Egipta, ⁴⁶s one strane Jordana, u dolini nasuprot Bet Peoru, u zemlji amorejskoga kralja Sihona, koji je živio u Hešbonu i koga su potukli Mojsije i Izraelci pošto iziđoše iz Egipta. ⁴⁷Njegovu su zemlju zauzeli i zemlju bašanskoga kralja Oga, dvaju amorejskih kraljeva koji su živjeli preko Jordana na istoku, ⁴⁸od Aroera, koji se nalazi na obali potoka Arnona, do brda Sirjona, to jest Hermona, ⁴⁹i svu Arabu preko Jordana, s istoka do mora u Arabi, pod obroncima Pisce.

Pnz 5,1–21: Deset zapovijedi

Mojsije sazva sav Izrael te im reče: »Čuj, Izraele, naredbe i zapovijedi što ih danas izričem u tvoje uši! Naučite ih, držite i vršite. ²Jahve, Bog naš, sklopio je s nama savez na Horebu. ³Nije Jahve sklopio taj savez s našim očevima, nego baš s nama svima koji smo danas ovdje živi. ⁴Licem je u lice Jahve govorio s vama na brdu iz ognja. ⁵Ja sam u ono vrijeme stajao između Jahve i vas da vam objavim Jahvine riječi, jer se vi, u strahu od ognja, niste htjeli peti na brdo. Rekao je:

⁶Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva.

⁷Nemoj imati drugih bogova uz mene!

⁸Ne pravi sebi lika ni obličja bilo čega što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom. ⁹Ne klanjaj im se niti im služi. Jer ja, Jahve, Bog tvoj, Bog sam ljubomoran. Kažnjavam grijeh otaca – onih koji me mrze – na djeci do trećeg i četvrtog koljena, ¹⁰a iskazujem milosrđe tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi.

¹¹Ne uzimaj uzalud imena Jahve, Boga svoga, jer Jahve ne oprašta onome koji uzalud izgovara ime njegovo.

¹²Dan subotnji obdržavaj i svetkuj, kako ti je naredio Jahve, Bog tvoj. ¹³Šest dana radi i obavljaj sav svoj posao. ¹⁴A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvome. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni vol tvoj, ni magarac tvoj, niti ikakvo živinče tvoje, niti došljak koji je unutar tvojih vrata; tako da mogne otpočiniti i sluga tvoj, i sluškinja tvoja kao i ti. ¹⁵Sjeti se da si i ti bio rob u zemlji egipatskoj i da te odande izbavio Jahve, Bog tvoj, rukom jakom i ispruženom mišicom. Zato ti je zapovjedio Jahve, Bog tvoj, da držiš dan subotnji.

¹⁶Poštuj oca svoga i majku svoju, kako ti je Jahve, Bog tvoj, zapovjedio, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje.

¹⁷Ne ubij!

¹⁸Ne učini preljuba!

¹⁹Ne ukradi!

²⁰Ne svjedoči lažno na bližnjega svoga!

²¹Ne poželi žene bližnjega svoga!

Ne poželi kuće bližnjega svoga, ni njive njegove, ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je bližnjega tvoga.»

Pnz 5,22–33: Susret s Bogom na brdu – Mojsije kao posrednik

»Te je riječi na brdu, iz ognja, oblaka i guste tmine, jakim glasom upravio Jahve svemu vašem zboru. Ništa nije dodavao, nego ih je ispisao na dvije kamene ploče te ih predao meni.

²³A onda, kad čujete glas iz tmine, dok je brdo plamtjelo u ognju, k meni pristupiše svi vaši plemenski glavari i vaše starješine ²⁴pa rekoše: 'Jahve, Bog naš, očitovao nam je, eto, svoju slavu i svoju veličajnost; čuli smo njegov glas iz ognja; danas smo vidjeli da čovjek može ostati na životu iako mu Bog govori. ²⁵A sad, zašto da umremo? Ovaj bi nas veliki oganj mogao proždrijeti; budemo li dalje slušali glas Jahve, Boga svoga, mogli bismo umrijeti. ²⁶Jer koji je smrtnik ikad slušao glas Boga živoga kako govori iz ognja – kao mi – i ostao na životu? ²⁷Ti se primakni i slušaj sve što će ti reći Jahve, Bog naš. A onda ti nama kaži sve što tebi Jahve, Bog naš, rekne, i mi ćemo to poslušati i izvršiti.'

²⁸Jahve je čuo vaše riječi kad ste mi govorili pa mi reče: 'Čuo sam riječi što ih je taj narod tebi upravio. Sve što su rekli, dobro je. ²⁹Kad bi samo njihova srca bila takva da me se uvijek boje i drže sve moje zapovijedi, da tako vazda budu sretni, oni i njihovo potomstvo! ³⁰Hajde, reci im: Vratite se u svoje šatore! ³¹A ti ostani ovdje kod mene; kazat ću ti sve zapovijedi, zakone i uredbe kojima ćeš ih poučiti i koje će oni vršiti u zemlji što im je dajem u posjed.'

³²Pazite, dakle, da radite kako vam je Jahve, Bog vaš, naložio! Ne skrećite ni desno ni lijevo. ³³Slijedite potpuno put koji vam je Jahve, Bog vaš, označio, da tako uzmognete živjeti, imati sreću i dug život u zemlji koju ćete zaposjesti.«

Pnz 6,1–25

Svrha Zakona

»Ovo su zapovijedi, zakoni i uredbe koje mi Jahve, Bog vaš, zapovjedi da vas u njima poučim, kako biste ih vršili u zemlji u koju odlazite da je zaposjednete; ²da se svega svog vijeka bojiš Jahve, Boga svoga, ti, sin tvoj i sin tvoga sina, vršeći sve zakone njegove i sve zapovijedi njegove što ti ih danas propisujem, pa da imaš dug život. ³Slušaj, Izraele, drži ih i vrši da ti dobro bude i da se razmnožiš u zemlji kojom teče med i mlijeko, kao što ti je obećao Jahve, Bog otaca tvojih.«

Ljubav prema Bogu – srž Zakona

⁴»Čuj, Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! ⁵Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! ⁶Riječi ove što ti ih danas naređujem neka ti se urežu u srce. ⁷Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad liježeš i kad ustaješ. ⁸Priveži ih na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! ⁹Ispiši ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim!

¹⁰A kad te Jahve, Bog tvoj, dovede u zemlju za koju se zakleo tvojim ocima, Abrahamu, Izaku i Jakovu, da će je tebi dati – u velike i lijepe gradove kojih nisi zidao; ¹¹u kuće pune svakog dobra kojih nisi punio; na iskopane čatrnje kojih nisi kopao; u vinograde i maslinike kojih nisi sadio – i sit se najedeš: ¹²pazi da ne zaboraviš Jahvu koji te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva. ¹³Boj se Jahve, Boga svoga; njemu iskazuj štovanje; njegovim imenom polaži prisegu. ¹⁴Ne idite za drugim bogovima između bogova drugih naroda što su oko vas. ¹⁵Jer je Jahve, Bog tvoj, što stoji u sredini tvojoj, ljubomoran Bog; gnjev bi Jahve, Boga tvoga, usplamtio protiv tebe i istrijebio te sa zemlje. ¹⁶Ne iskušavajte Jahvu, Boga svoga, kao što ste ga iskušavali kod Mase. ¹⁷Točno vršite zapovijedi Jahve, Boga svoga, upute njegove i zakone njegove koje je izdao. ¹⁸Čini što je pravo i dobro u očima Jahve da ti dobro bude i da se domogneš dobre zemlje za koju se Jahve zakleo tvojim ocima ¹⁹da će iz nje protjerati sve tvoje neprijatelje ispred tebe. Tako je obećao Jahve.«

Pouka djece

²⁰»A kad te sutra zapita tvoj sin: što su te upute, zakoni i uredbe što ih je Jahve, Bog naš, vama propisao – ²¹kaži svome sinu: 'Bili smo faraonovi robovi u Egiptu, ali nas je Jahve izveo iz Egipta jakom rukom. ²²Na naše je oči Jahve učinio velike i strašne znakove i čudesa protiv Egipta, protiv faraona i protiv svega doma njegova, ²³a nas je odande izveo da nas dovede i dade nam zemlju koju je zakletvom obećao ocima našim. ²⁴I naredio nam je Jahve da sve ove naredbe vršimo u

strahopoštovanju prema Jahvi, Bogu svome, da bismo uvijek bili sretni i da živimo kao što je to danas.'

²⁵Naša će, dakle, pravednost biti: držati i vršiti sve ove zapovijedi pred Jahvom, Bogom našim, kako nam je naredio.«

Pnz 7,1-26

Držanje prema poganstvu

»Kad te Jahve, Bog tvoj, uvede u zemlju u koju ideš da je zaposjedneš i kad ispred tebe otjera mnoge narode: Hetite, Girgašane, Amorejce, Kanaance, Perizane, Hivijce i Jebusejce – sedam naroda brojnijih i jačih od tebe – ²te kad ih Jahve, Bog tvoj, preda tebi i ti ih poraziš, udari ih prokletstvom. Nemoj sklapati s njima saveza niti im iskazuj milosti. ³Ne sklapaj ženidbe s njima, ne udavaj svoje kćeri za njihova sina niti ženi svoga sina njihovom kćeri; ⁴jer bi ona odvrtila od mene sina tvoga; drugim bi bogovima on služio; Jahve bi se razgnjevio protiv vas i brzo bi te istrijebio. ⁵Nego ovako učinite prema njima: porušite njihove žrtvenike, porazbijajte njihove stupove, njihove ašere počupajte a njihove kumire spalite.«

Izrael je narod posvećen Jahvi

⁶»Ta ti si narod posvećen Jahvi, Bogu svome; tebe je Jahve, Bog tvoj, izabrao da među svim narodima koji su na zemlji budeš njegov predragi vlastiti narod.

⁷Nije vas Jahve odabrao i prihvatio zato što biste vi bili brojniji od svih naroda – vi ste zapravo najmanji – ⁸nego zato što vas Jahve ljubi i drži zakletvu kojom se zakleo vašim ocima. Stoga vas je Jahve izveo jakom rukom i oslobodio vas iz kuće ropstva, ispod vlasti faraona, kralja egipatskoga.

⁹Zato znaj da je Jahve, Bog tvoj, pravi Bog, Bog vjeran, koji drži svoj savez i milost svoju iskazuje do tisuću koljena onima koji ga ljube i drže njegove zapovijedi. ¹⁰A onima koji ga mrze uzvrća izravno njima samima; uništava bez odgađanja onoga koji ga mrzi: uzvrća izravno njemu samomu. ¹¹Stoga drži zapovijedi, zakone i uredbe koje ti danas nalažem da ih vršiš.«

Nagrada za vjernost

¹²»A za nagradu – budeš li slušao ove naloge, držao ih te izvršavao – Jahve, Bog tvoj, držat će ti Savez svoj i milost za koje se zakleo tvojim ocima. ¹³Ljubit će te, blagoslivljati i razmnažati; blagoslivljat će plod utrobe tvoje i rod zemlje tvoje: žito tvoje, vino tvoje, ulje tvoje, mlâd krava tvojih i prirast stoke tvoje u zemlji za koju se zakleo ocima tvojim da će je tebi dati. ¹⁴Bit ćeš blagoslovljen nad sve narode; neće u tebe biti ni neplodna ni neplodne, ni među tvojom čeljadi ni među stokom tvojom. ¹⁵Jahve će od tebe maknuti svaku bolest; neće na te pustiti ni jedno od strašnih zala egipatskih za koja znaš, nego će njima pritiskati one koji te mrze.

¹⁶Uništavaj sve narode koje ti Jahve, Bog tvoj, bude predavao. Neka ih ne sažaljuje oko tvoje. Nemoj se klanjati njihovim kumirima, jer bi ti to bilo zamkom.«

Jahve – snaga Izraelova

¹⁷»Možda ćeš u svome srcu reći: 'Oni su narodi brojniji od mene, kako ću ih onda protjerati?' ¹⁸Ne boj ih se! Sjeti se što je Jahve, Bog tvoj, učinio faraonu i svemu Egiptu! ¹⁹Pomisli na velike kušnje što si ih vidio na svoje oči; na one znakove i čudesa pa na jaku ruku i ispruženu mišicu kojima te Jahve, Bog tvoj, izveo. Tako će Jahve, Bog tvoj, učiniti sa svim narodima kojih se plašiš. ²⁰Povrh toga, među njih će Jahve, Bog tvoj, slati stršljene dok ne izginu koji bi preostali i sakrili se pred tobom. ²¹Ne strepi, dakle, pred njima! Ta Jahve, Bog tvoj, u sredini je tvojoj, Bog silan i strahovit.

²²Malo će pomalo Jahve, Bog tvoj, ispred tebe uništiti one narode; i nećeš ih moći ujedanput sve istrijebiti da se zvijeri ne bi protiv tebe razmnožile. ²³Ali Jahve, Bog tvoj, tebi će ih predati i među njih unositi stravu dok ne budu uništeni. ²⁴I njihove će kraljeve predati u tvoje ruke da zatreš ime njihovo pod nebom. Nijedan se neće održati pred tobom dok ih ne uništiš.

²⁵Likove njihovih kumira spali! Ne hlepi za srebrom i zlatom što je na njima; ne uzimlji ga da ne budeš njime zaveden; jer bi to bilo gadno Jahvi, Bogu tvome. ²⁶Ne unosi gnusobe u svoju kuću da ne budeš udaren prokletstvom kao i ona; duboko je prezri i grozi se od nje jer je prokleta.«

Pnz 1,1–8: Velika Jahvina djela

Uvod

Ovo su riječi što ih je Mojsije upravio svemu Izraelu s onu stranu Jordana – u pustinji, u Arabi nasuprot Sufu, između Parana i Tofela, Labana, Hazerota i Di Zahaba – ²od Horeba do Kadeš Barnee, Seirskom gorom, jedanaest dana hoda. ³Bilo je to godine četrdesete, prvog dana mjeseca jedanaestoga, kad Mojsije reče Izraelcima sve što mu je Jahve za njih naređivao. ⁴Pošto je porazio amorejskoga kralja Sihona, koji je živio u Hešbonu, i bašanskoga kralja Oga, koji je živio u Aštarotu i Edreju, ⁵dakle s onu stranu Jordana, u zemlji moapskoj, poče Mojsije razlagati ovaj zakon. Govoraše on:

Božja zapovijed i Božje obećanje

⁶»Jahve, Bog naš, reče nam na Horebu: 'Dosta ste boravili na ovome brdu. ⁷Krenite na put! Idite u gorski kraj Amorejaca i svih njihovih susjeda, u Arabu, u Gorje, u Šefelu i u Negeb, na morsku obalu, u zemlju kanaansku i u Libanon, sve do Velike rijeke, rijeke Eufrata. ⁸Eto, pred vas stavljam ovu zemlju. Idite, dakle, i zauzmite zemlju za koju se Jahve zakle ocima vašim, Abrahamu, Izaku i Jakovu, da će je dati njima i njihovu potomstvu poslije njih.'«

Pnz 34,1–12: Mojsijeva smrt

Poslije toga ode Mojsije s Moapskih poljana na brdo Nebo, na vrhunac Pisge nasuprot Jerihonu, gdje mu Jahve pokaza svu zemlju: Gilead do Dana, ²sav Naftali, kraj Efrajimov i Manašev, svu Judinu krajinu do Zapadnog mora; ³zatim Negeb, područje doline Jerihona – grada palmi – do Soara. ⁴Potom mu reče Jahve: »Ovo je zemlja za koju sam se zakleo Abrahamu, Izaku i Jakovu da ću je dati tvome potomstvu. Dopustio sam da je pogledaš svojim očima, ali ti onamo nećeš prijeći.«

⁵I Mojsije, sluga Jahvin, umrije ondje u zemlji moapskoj po Jahvinoj zapovijedi. ⁶I ukopa ga on u dolini u zemlji nasuprot Bet Peoru. Do dana današnjega nitko nije doznao za njegov grob. ⁷Mojsiju bijaše sto dvadeset godina kad umrije. Oko mu nije oslabilo niti mu je snaga popustila. ⁸Izraelci oplakivahu Mojsija na Moapskim poljanama trideset dana. Potom prodoše i dani oplakivanja – tugovanja za Mojsijem. ⁹A Jošua, sin Nunov, bio je ispunjen duhom mudrosti jer Mojsije bijaše na nj položio svoje ruke. Njega su Izraelci slušali i činili kako je Jahve naredio Mojsiju.

¹⁰Ne pojavi se više prorok u Izraelu ravan Mojsiju – njega je Jahve poznavao licem u lice! – ¹¹po svim onim znakovima i čudesima u zemlji egipatskoj za koja ga je Jahve slao da ih učini na faraonu, na svim službenicima njegovim i na svojoj zemlji njegovoj, ¹²po onoj moćnoj ruci njegovoj i po svim onim velikim zastrašnim djelima koja učini na oči svega Izraela.

Povijesne knjige

JOŠUA

Jš 1,1–9: Osvajanje obećane zemlje. Priprema

Poziv za polazak u obećanu zemlju

Poslije smrti Mojsija, sluga Jahvina, reče Jahve Jošui, sinu Nunovu, pomoćniku Mojsijevu: ²»Moj je sluga Mojsije umro; zato sada ustani, prijeđi preko toga Jordana, ti i sav taj narod, u zemlju koju dajem sinovima Izraelovim. ³Svako mjesto na koje stupi vaša noga dajem vam, kao što obećah Mojsiju. ⁴Od pustinje i od Libanona pa do Velike rijeke, rijeke Eufrata, i sve do Velikog mora na sunčanom zapadu – sve će to biti vaše područje. ⁵Nitko neće odoljeti pred tobom u sve dane tvog života; ja ću biti s tobom, kao što sam bio s Mojsijem, i nikada te neću napustiti niti ću te ostaviti.«

Vjernost Zakonu, jamstvo nebeske pomoći

⁶»Budi odvažan i hrabar jer ćeš ti uvesti narod ovaj da primi u baštinu zemlju za koju se zakleh ocima njihovim da ću im je dati. ⁷Samo budi odvažan i hrabar da sve učiniš vjerno prema naredbama koje ti je dao Mojsije, sluga moj. Ne skreći od toga ni desno ni lijevo da bi ti bilo sretno sve što poduzmeš. ⁸Neka knjiga Zakona bude na ustima tvojim: razmišljaj o njoj danju i noću, kako bi vjerno držao sve što je u njoj napisano: samo ćeš tada biti sretan i uspjet ćeš u pothvatima. Nisam li ti zapovjedio: ⁹odvaži se i budi hrabar? Ne boj se i ne strahuj, jer kuda god pođeš, s tobom je Jahve, Bog tvoj.«

Jš 3,14–17: Prijelaz preko rijeke

Kad je narod krenuo iz svojih šatora da prijeđe preko Jordana, ponesu svećenici Kovčeg saveza pred njim. ¹⁵A kad su nosači Kovčega stigli do Jordana i kada su svećenici koji su nosili Kovčeg zagazili u vodu na obali – a bilo je vrijeme žetve kad se Jordan prelijeva preko svojih obala – ¹⁶voda što je tekla odozgo daleko se, poput nasipa, ustavila kod grada Adame, koji se nalazi kraj Sartana; a voda što je otjecala dolje u Arapsko ili Slano more sasvim je otekla i narod je prelazio prema Jerihonu. ¹⁷Svećenici koji su nosili Kovčeg saveza Jahvina stajahu na suhu usred Jordana i prelažahu Izrael po suhu sve dok sav narod ne prijeđe preko rijeke.

Jš 6,1–16.20: Pad Jerihona

A Jerihon stajaše silno utvrđen i zatvoren pred sinovima Izraelovim. Nitko nije izlazio niti je tko ulazio. ²Tada Jahve reče Jošui: »Evo, predajem ti u ruke Jerihon i kralja njegova s ratnicima. ³Svi vi ratnici obidite oko grada jedanput na dan. Tako činite šest dana. ⁴A sedam svećenika neka nose pred Kovčegom sedam truba od ovnujskih rogova. Sedmoga dana obidite sedam puta oko grada, a svećenici neka trube u trublje. ⁵Pa kad otežući zatrube u rog ovnujski, neka sav narod, čim čuje glas trube, podigne silnu bojnu viku. I srušit će se gradski bedemi, a narod neka tada ulazi svaki odande gdje se nađe.«

⁶Jošua, sin Nunov, pozva k sebi svećenike i reče im: »Uzmite Kovčeg saveza, a sedam svećenika neka ponese sedam truba od rogova ovnujskih pred Kovčegom Jahvinim.« ⁷A narodu reče: »Pođite i obidite oko grada, a ratnici neka idu pred Kovčegom Jahvinim.«

⁸I bi kako je Jošua zapovjedio narodu. Pođe sedam svećenika noseći trube od rogova ovnujskih: trubili su u rogove, a Kovčeg Jahvin išao je za njima. ⁹Ratnici pođoše pred svećenicima koji su trubili u trube, a zalaznica krenu za Kovčegom. Stupali su tako dok se glas truba razliječio.

¹⁰A narodu bijaše zapovjedio Jošua govoreći: »Ne vičite i ne dajte glasa od sebe i nijedna riječ neka se ne čuje iz vaših usta dok vam ne kažem: 'Vičite!' Tada neka odjekne bojna vika.«

¹¹I naredi da Kovčeg Jahvin obiđe jednom oko grada pa da se vrate u tabor i ondje prenoće. ¹²Sutradan urani Jošua, a svećenici ponesu Kovčeg saveza. ¹³A sedam svećenika koji su nosili sedam truba od rogova ovnujskih pođu pred Kovčegom Jahvinim. Idući trubili su u trube, ratnici idahu pred njima, a zalaznica pak za Kovčegom Jahvinim dok su trube odjekivale.

¹⁴Tako i drugog dana obiđu jednom oko grada pa se vrate natrag u tabor. Tako su činili šest dana. ¹⁵A sedmoga dana zorom ustanu i obiđu oko grada istim onakvim redom sedam puta. Samo su toga dana obišli oko grada sedam puta.

¹⁶Za sedmog obilaska snažno zatrupe svećenici u rogove, a Jošua reče narodu: »Kličite bojne poklike jer vam je Jahve predao grad! [...]

²⁰Tada povika narod i odjeknuše trube. Kada se zaori glas truba i bojni povici naroda, padoše bedemi i narod prodrije u grad, svatko odande gdje se našao, i osvojiše ga.

Jš 24,1–23: Savez u Šekemu

Jahvina ljubav prema Izraelu

Jošua potom sabra sva plemena Izraelova u Šekem; i sazva starješine Izraelove, glavare, suce i upravitelje njihove i oni stadoše pred Bogom. ²Tada reče Jošua svemu narodu:

»Ovako veli Jahve, Bog Izraelov: 'Nekoć su oci vaši, Terah, otac Abrahamov i Nahorov, živjeli s onu stranu Rijeke i služili drugim bogovima. ³Ali sam ja uzeo oca vašega Abrahama s one strane Rijeke i proveo ga kroza svu zemlju kanaansku, umnožio mu potomstvo i dao mu Izaka. ⁴Izaku dadoh Jakova i Ezava. Ezavu sam dao goru Seir u posjed. Jakov i sinovi njegovi otišli su u Egipat. ⁵Tada sam poslao Mojsija i Arona i udario sam Egipat kaznama koje sam učinio u njemu i tada sam vas izveo. ⁶Izveo sam oce vaše iz Egipta i stigli su na more; Egipćani su progonili vaše oce bojnim kolima i konjanicima sve do Mora crvenoga. ⁷Zavapili su tada Jahvi i on je razvukao gustu maglu između njih i Egipćana i naveo ih u more koje ih je prekrilo. Vidjeli ste svojim očima što sam učinio Egipćanima; zatim ste ostali dugo vremena u pustinji. ⁸Nato sam vas uveo u zemlju Amorejaca, koji žive s onu stranu Jordana. Zaratiše s vama i ja ih dadoh u vaše ruke; uzeli ste u baštinu zemlju njihovu jer sam ih ja ispred vas uništio. ⁹Tada se digao moapski kralj Balak, sin Soporov, da ratuje s Izraelom i on pozva Bileama, sina Beorova, da vas prokune. ¹⁰Ali ja ne htjedoh poslušati Bileama: morade vas on i blagosloviti, i spasih vas iz njegove ruke. ¹¹Onda ste prešli preko Jordana i došli u Jerihon, ali su glavari Jerihona povelili rat protiv vas – kao i Amorejci, Perizani, Kanaanci, Hetiti, Girgašani, Hivijci i Jebusejci – ali sam ih ja predao u vaše ruke. ¹²Pred vama sam poslao stršljene koji su ispred vas tjerovali dva kralja amorejska: nemaš što zahvaliti svome maču ni svome luku. ¹³Dao sam vam zemlju za koju se niste trudili i gradove koje niste gradili i u njima se nastaniste; i vinograde vam dadoh i maslinike koje niste sadili, a danas vas hrane.'«

Izrael bira Jahvu

¹⁴»I zato se sada bojte Jahve i služite mu savršeno i vjerno! Uklonite bogove kojima su služili oci vaši s onu stranu Rijeke i u Egiptu i služite Jahvi! ¹⁵Međutim, ako vam se ne sviđa služiti Jahvi, onda danas izaberite kome ćete služiti: možda bogovima kojima su služili vaši oci s onu stranu Rijeke ili bogovima Amorejaca u čijoj zemlji sada prebivate. Ja i moj dom služiti ćemo Jahvi.«

¹⁶Narod odgovori: »Daleko neka je od nas da ostavimo Jahvu a služimo drugim bogovima. ¹⁷Jahve, Bog naš, izveo je nas i naše oce iz Egipta, iz doma robovanja, i on je pred našim očima učinio velika čudesa i čuvao nas cijelim putem kojim smo išli i među svim narodima kroz koje smo prolazili. ¹⁸Još više: Jahve je ispred nas protjerao sve narode i Amorejce, koji su živjeli u ovoj zemlji. I mi ćemo služiti Jahvi jer je on Bog naš.«

¹⁹Tada reče Jošua narodu: »Vi ne možete služiti Jahvi, jer je on Bog sveti, Bog ljubomorni, koji ne može podnijeti vaših prijestupa ni vaših grijeha. ²⁰Ako ostavite Jahvu da biste služili tuđim bogovima, okrenut će se protiv vas i uništiti će vas, pošto vam je bio dobro činio.«

²¹A narod odgovori Jošui: »Ne, mi ćemo služiti Jahvi!«

²²Nato će Jošua narodu: »Sami ste protiv sebe svjedoci da ste izabrali Jahvu da mu služite.« Odgovoriše mu: »Svjedoci smo.« ²³»Maknite, dakle, tuđe bogove koji su među vama i priklonite svoja srca Jahvi, Bogu Izraelovu.« ²⁴Odgovori narod Jošui: »Služit ćemo Jahvi, Bogu svojem, i glas ćemo njegov slušati.«

Savez u Šekemu

²⁵Tako sklopi Jošua toga dana savez s narodom i utvrdi mu uredbu i zakon. Bilo je to u Šekemu. ²⁶Jošua upisa te riječi u Knjigu zakona Božjega. Zatim uze velik kamen i stavi ga ondje pod hrast koji bijaše u svetištu Jahvinu. ²⁷Zatim reče Jošua svemu narodu: »Gle, ovaj kamen neka nam bude svjedokom jer je čuo riječi što ih je govorio Jahve; on će biti svjedok da ne zatajite Boga svoga.« ²⁸Tada Jošua otpusti narod, svakoga na njegovu baštinu.

KNJIGA O SUCIMA

Suci 2, 6–15: Opća razmatranja o razdoblju sudaca

Kraj Jošuina života

Tada Jošua otpusti narod i razidoše se Izraelci svaki na svoju baštinu da zaposjednu zemlju. ⁷Narod je služio Jahvi svega vijeka Jošuina i svega vijeka starješina koje su nadživjele Jošuu i vidjele sva velika djela što ih je Jahve učinio Izraelu. ⁸Jošua, sin Nunov, sluga Jahvin, umrije u dobi od sto deset godina. ⁹Sahraniše ga u kraju što ga je baštinio u Timnat Heresu, u Efrajimovoj gori, sjeverno od planine Gaaša. ¹⁰A kada se sav onaj naraštaj pridružio svojim ocima, naslijedi ga drugi naraštaj koji nije mario za Jahvu ni za djela što ih je učinio Izraelu.

Otpadništvo i kazna sljedećih naraštaja

¹¹Tada su sinovi Izraelovi počeli činiti ono što Jahvi nije po volji i služili su baalima. ¹²Ostaviše Jahvu, Boga otaca svojih, koji ih je izveo iz zemlje egipatske, i pođoše za drugim bogovima između bogova okolnih naroda. Klanjahu im se, razgnjeviše Jahvu. ¹³Otpali su od Jahve da bi služili Baalu i Aštarti. ¹⁴Zato Jahve izli gnjev svoj na Izraela: prepusti ih pljačkašima da ih plijene, izruči ih neprijateljima uokolo, tako te se ne mogoše oduprijeti. ¹⁵Što bi god počeli, ruka se Jahvina okretala protiv njih na njihovu nesreću, kao što im je Jahve rekao i kao što im se zakleo. I tako zapadoše u veliku nevolju.

Suci 2,16–23: Suci

Nema trajnog obraćenja

Tada im Jahve stade podizati suce da ih izbavljaju iz ruku onih koji su ih pljačkali. ¹⁷Ali oni ni svojih sudaca nisu slušali, nego se iznevjeriše s drugim bogovima te im se klanjahu. Brzo su zašli s puta kojim su išli oci njihovi slušajući Jahvine zapovijedi; oni nisu činili tako. ¹⁸Kada im je podizao suce, Jahve bijaše sa svakim sucem te ih izbavlaše iz ruku njihovih neprijatelja za svega vijeka sučeva, jer se sažalilo Jahvi koliko su uzdisali pod jarmom onih koji su ih ugnjetavali. ¹⁹A kada bi sudac umro, oni bi opet zapadali u veću pokvarenost nego njihovi oci. Išli su za drugim bogovima, služili im i klanjali im se, ne odustajući od svojih opakih djela i postupaka.

Razlozi s kojih ostadoše strani narodi

²⁰Tada Jahve planu gnjevom na Izraela i reče: »Kad je taj narod pogazio savez kojim sam obvezao njihove očeve i nije poslušao glasa moga, ²¹ni ja odsad neću pred njim potjerati ni jednoga između naroda što ih je Jošua po svojoj smrti ostavio«, ²²da bi njima stavio na kušnju Izraela: hoće li se ili neće držati Jahvinih putova kao što ih se držahu oci njihovi. ²³Zato Jahve bijaše ostavio te narode i nije ih odmah izagnao ni predao Jošui u ruke.

1 Sam 3,1–22: Bog zove Samuela

Mladi je Samuel služio Jahvi pod nadzorom Elijevim; u ono vrijeme Jahve je rijetko govorio ljudima, a viđenja nisu bila česta. ²No jednoga je dana Eli ležao u svojoj sobi – oči su njegove počele slabiti te više nije mogao vidjeti – ³svijećnjak Božji još ne bijaše ugašen i Samuel je spavao u svetištu Jahvinu, ondje gdje je bio Kovčeg Božji. ⁴I Jahve zovnu: »Samuele! Samuele!« A on odgovori: »Evo me!« ⁵I otrča k Eliju i reče: »Evo me! Ti si me zvao!« A Eli reče: »Ja te nisam zvao. Vрати se i spavaj!« I on ode i leže.

⁶I Jahve opet zovnu: »Samuele! Samuele!« Samuel usta, ode k Eliju i reče: »Evo me! Ti si me zvao!« A Eli odgovori: »Ja te nisam zvao, sine! Vрати se i spavaj!« ⁷Samuel još nije poznaо Jahve i još mu nikada ne bijaše objavljena riječ Jahvina.

⁸I Jahve zovnu Samuela po treći put. On usta, ode k Eliju i reče: »Evo me! Ti si me zvao!« Sada Eli razumje da je Jahve zvao dječaka. ⁹Zato reče Samuelu: »Idi i leži, a ako te zovne, ti reci: 'Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša.'« I Samuel ode i leže na svoje mjesto.

¹⁰I dođe Jahve i stade i zovnu kao prije: »Samuele! Samuele!« A Samuel odgovori: »Govori, sluga tvoj sluša.«

¹¹Tada Jahve reče Samuelu: »Evo, učinit ću nešto u Izraelu da će oba uha zujati svakome koji čuje. ¹²U onaj ću dan ispuniti na Eliju sve što sam rekao za kuću njegovu, od početka do kraja. ¹³Ti ćeš mu objaviti da osuđujem kuću njegovu do vijeka; on je znao da njegovi sinovi hule na Boga, a nije ih obuzdao. ¹⁴Zato – kunem se domu Elijevu – neće oprati krivicu Elijeva doma nikakve žrtve ni prinosi do vijeka.«

¹⁵Samuel je spavao do jutra, a onda otvori vrata doma Jahvina. Samuel se boјao kazati viđenje Eliju. ¹⁶Ali Eli zovnu Samuela govoreći: »Samuele, sine!« A on odgovori: »Evo me!« ¹⁷I on upita: »Kakva je riječ koju ti reče? Nemoj mi zataјiti ništa! Tako ti Bog učinio zlo i dodao ti drugo ako mi zataјiš nešto od onoga što ti je kazao.« ¹⁸Nato mu Samuel pripovјedi sve i ništa ne zataјi od njega. A Eli reče: »On je Jahve, neka čini što je dobro u očima njegovim!«

¹⁹Samuel je rastaо, a Jahve je bio s njim i nije pustio da ijedna od njegovih riječi padne na zemlju. ²⁰Sav Izrael, od Dana do Beer Šebe, spozna da je Samuel postavljen za proroka Jahvina. ²¹Jahve se i dalje javljao u Šilu, jer se objavljivaо Samuelu, ²²i riječ se Samuelova obraćala svemu Izraelu. (Eli je bio vrlo star, a njegovi su sinovi ustrajali u svome opakom postupku pred Jahvom.)

PRVA I DRUGA KNJIGA O SAMUELU

1 Sam 8,1–22: Uspostava kraljevstva

Narod traži kralja

Kad je Samuel ostario, postavio je svoje sinove za suce u Izraelu. ²Njegov prvorođenac zvao se Joel, a drugi sin Abija; oni su bili suci u Beer Šebi. ³Ali sinovi nisu išli stopama očevim: gledali su na svoj dobitak, primali mito i izvrtali pravicu. ⁴Tada se skupiše sve starješine izraelske i dođoše k Samuelu u Ramu. ⁵I rekoše mu: »Eto, ti si ostario, a tvoji sinovi ne idu tvojim stopama. Postavi nam, dakle, kralja da nam vlada, kao što je to kod svih naroda.« ⁶Ali Samuelu nije bilo drago što su rekli: »Daj nam kralja da nam vlada!« Zato se Samuel pomoli Jahvi.

⁷A Jahve reče Samuelu: »Poslušaj glas naroda u svemu što od tebe traži, jer nisu odbacili tebe, nego su odbacili mene, ne želeći da ja kraljujem nad njima. ⁸Sve što su činili meni od onoga dana kad sam ih izveo iz Egipta pa do današnjega dana – ostavili su mene i služili tuđim bogovima – tako oni čine i tebi. ⁹Sada, dakle, poslušaj njihov zahtjev, ali ih svečano opomeni i pouči o pravima kralja koji će vladati nad njima.«

Nezgodne strane kraljevske vlasti

¹⁰Samuel ponovi sve Jahvine riječi narodu koji je od njega tražio kralja. ¹¹I reče: »Ovo će biti pravo kralja koji će kraljevati nad vama: uzimat će vaše sinove da mu služe kod bojnih kola i kod konja i oni će trčati pred njegovim bojnim kolima. ¹²Postavljat će ih za tisućnike i pedesetnike; orat će oni njegovu zemlju, žeti njegovu žetvu, izrađivati mu bojno oružje i opremu za njegova bojna kola. ¹³Uzimat će kralj vaše kćeri da mu priređuju mirisne pomasti, da mu kuhaju i peku. ¹⁴Uzimat će najbolja vaša polja, vaše vinograde i vaše maslinike i poklanjat će ih svojim dvoranima. ¹⁵Uzimat će desetinu od vaših usjeva i vaših vinograda i davat će je svojim dvoranima i svojim službenicima. ¹⁶Uzimat će vaše slugе i vaše sluškinje, vaše najljepše volove i magarce i upotrebljavat će ih za svoj posao. ¹⁷Uzimat će desetinu od vaše sitne stoke, a vi sami postat ćete mu robovi. ¹⁸I kad jednoga dana budete vapili za pomoć zbog kralja koga ste sami izabrali, Jahve vas neće uslišati u onaj dan!«

¹⁹Narod nije htio poslušati Samuelova glasa, nego reče: »Ne! Hoćemo da kralj vlada nad nama! ²⁰Tako ćemo i mi biti kao svi narodi: sudit će nam naš kralj, bit će nam vođa i vodit će naše ratove.«

²¹Kad je Samuel čuo što narod govori, kaza sve Jahvi. ²²A Jahve reče Samuelu: »Poslušaj njihovu želju i postavi im kralja!«

Tada Samuel reče Izraelcima: »Vratite se svaki u svoj grad!«

1 Sam 10,1–8: Pomazanje na kralja

¹Tada Samuel uze uljanicu s uljem te je izli na glavu Šaulu; zatim ga poljubi i reče:

»Ovim te Jahve pomazao za kneza nad svojim narodom Izraelom. Ti ćeš vladati nad narodom Jahvinim i izbavit ćeš ga iz ruke njegovih neprijatelja unaokolo. I evo ti znaka da te Jahve pomazao za kneza nad svojom baštinom. ²Kad odeš sada od mene, naći ćeš dva čovjeka kod Rahelina groba, na granici zemlje Benjaminove, u Selsahu. Oni će ti reći: 'Našle su se magarice koje si pošao tražiti; i gle, tvoj je otac zaboravio na magarice, a zabrinut je za vas i govori: Što da učinim za svoga sina?' ³A kad odeš odande dalje i dođeš do Taborskog Hrasta, srest ćeš ondje tri čovjeka koja će ići gore k Bogu u Betel. Jedan će nositi tri jareta, drugi tri okrugla kruha, a treći mijeh vina. ⁴Oni će te pozdraviti i dat će ti dva kruha, a ti ih primi iz njihove ruke. ⁵Poslije toga doći ćeš u Gibeu Božju (gdje se nalazi filistejski stup). Kad uđeš u grad, namjerit ćeš se na povorku proroka koji će silaziti s uzvišice, a pred njima harfe, bubnjevi, frule i citre; oni će biti u proročkom zanosu. ⁶Tada će na te sići duh Jahvin te ćeš pasti u proročki zanos s njima i promijenit ćeš se u drugog čovjeka. ⁷A kad ti se ispune ti znakovi, onda čini kako ti se prilika pruži jer je Bog s tobom. ⁸Zatim ćeš sići preda mnom u Gilgal i ja ću sići k tebi da prinesem žrtve paljenice i žrtve pričesnice. Sedam dana čekaj dok ne dođem k tebi i ne poučim te što ćeš činiti.«

1 Sam 16,1–13: David pomazan za kralja

Jahve reče Samuelu: »Dokle ćeš tugovati zbog Šaula, kad sam ga ja odbacio da ne kraljuje više nad Izraelom? Napuni uljem svoj rog i pođi na put! Ja te šaljem Betlehemcu Jišaju, jer sam između njegovih sinova izabrao sebi kralja.« ²A Samuel reče: »Kako bih mogao ići onamo? Šaul će to čuti i ubit će me!« Ali mu Jahve odgovori: »Uzmi sa sobom junicu pa reci: 'Došao sam da žrtvujem Jahvi!' ³I pozovi Jišaja na žrtvu, a ja ću te sam poučiti što ćeš činiti: pomazat ćeš onoga koga ti kažem.«

⁴Samuel učini kako mu je zapovjedio Jahve. Kad je došao u Betlehem, gradske mu starješine drščući dođu u susret i zapitaju: »Znači li tvoj dolazak dobro?« ⁵Samuel odgovori: »Da, dobro! Došao sam da žrtvujem Jahvi. Očistite se i dođite sa mnom na žrtvu!« Potom očisti Jišaja i njegove sinove i pozva ih na žrtvu.

⁶Kad su došli i kad je Samuel vidio Eliaba, reče u sebi: »Jamačno, evo pred Jahvom stoji njegov pomazanik!« ⁷Ali Jahve reče Samuelu: »Ne gledaj na njegovu vanjštinu ni na njegov visoki stas, jer sam ga odbacio. Bog ne gleda kao što gleda čovjek: čovjek gleda na oči, a Jahve gleda što je u srcu.« ⁸Zatim Jišaj dozva Abinadaba i dovede ga pred Samuela. A on reče: »Ni ovoga Jahve nije izabrao.« ⁹Tada Jišaj dovede Šamu, ali Samuel reče: »Ni ovoga Jahve nije izabrao.« ¹⁰Tako Jišaj dovede sedam svojih sinova pred Samuela, ali Samuel reče Jišaju: »Jahve nije izabrao nijednoga od ovih.«

¹¹Potom zapita Jišaja: »Jesu li to svi tvoji sinovi?« A on odgovori: »Ostao je još najmlađi, on je na paši, za stadom.« Tada Samuel reče Jišaju: »Pošalji po njega, jer nećemo sjedati za stol dok on ne dođe.« ¹²Jišaj posla po njega: bio je to rumen momak, lijepih očiju i krasna stasa. I Jahve reče Samuelu: »Ustani, pomaži ga: taj je!« ¹³Samuel uze rog s uljem i pomaza ga usred njegove braće. Duh Jahvin obuze Davida od onoga dana. A Samuel krenu na put i ode u Ramu.

1 Sam 17,1–11.40–54: David i Golijat

Golijat izaziva izraelsku vojsku

Filistejci skupiše svoje čete za rat i sastase se kod Soka u Judeji. Tabor udariše između Soka i Azeke kod Efes Damima. ²A Šaul i Izraelci skupiše se i utaboriše u Terebintskoj dolini, i svrstaše

se za boj protiv Filistejaca. ³Filistejci su stajali na gori s jedne strane, Izraelci na gori s druge strane, a dolina bila među njima.

⁴Iz filistejskih redova izađe jedan izazivač. Zvao se Golijat, a bio je iz Gata. Visok bijaše šest lakata i jedan pedalj. ⁵Na glavi je imao mjedenu kacigu, obučen je bio u ljuskav oklop, a oklop mu težak pet tisuća mjedenih šekela. ⁶Na nogama je imao mjedene nogavice, a na ramenima mjedenu sulicu. ⁷Kopljača njegova koplja bila je kao tkalačko vratilo, a šiljak koplja težak šest stotina željeznih šekela. Pred njim je stupao štitonoša.

⁸On se postavi pred izraelske bojne redove i dovikne im: »Što ste izašli da se svrstate za bitku? Nisam li ja Filistejac, a vi Šaulove sluge? Izaberite između sebe jednoga čovjeka pa neka siđe k meni! ⁹Ako pobijedi u borbi sa mnom i pogubi me, mi ćemo biti vaše sluge. Ako li ja pobijedim njega i pogubim ga, onda ćete vi biti naše sluge i nama ćete robovati.« ¹⁰Još je Filistejac rekao: »Ja sam danas izazvao Izraelove bojne redove. Dajte mi čovjeka da se ogledamo u dvoboju!« ¹¹Kad je Šaul i sav Izrael čuo što je rekao Filistejac, obuze ih strah i trepet.

Dvoboj

David uze svoj štap u ruku, izabra u potoku pet glatkih kamenova i metnu ih u svoju pastirsku torbu, koja mu je služila kao torba za pračku, te s pračkom u ruci pođe prema Filistejcu. ⁴¹A Filistejac se sve bliže primicao Davidu, dok je njegov štitonoša stupao pred njim. ⁴²A kad Filistejac pogleda i vidje Davida, prezre ga s njegove mladosti – bijaše David mladić, rumen, lijepa lica. ⁴³Zato Filistejac reče Davidu: »Zar sam ja pseto te ideš na me sa štapovima?« I uze proklinjati Davida svojim bogovima. ⁴⁴Zatim Filistejac reče Davidu: »Dođi k meni da dam tvoje meso pticama nebeskim i zvijerima zemaljskim!«

⁴⁵A David odgovori Filistejcu: »Ti ideš na me mačem, kopljem i sulicom, a ja idem na te u ime Jahve Sebaota, Boga Izraelovih četa koje si ti izazvao. ⁴⁶Danas će te Jahve predati u moju ruku, ja ću te ubiti, skinut ću tvoju glavu i još ću danas tvoje mrtvo tijelo i mrtva tjelesa filistejske vojske dati pticama nebeskim i zvijerima zemaljskim. Sva će zemlja znati da ima Bog u Izraelu. ⁴⁷I sav će ovaj zbor znati da Jahve ne daje pobjedu mačem ni kopljem, jer je Jahve gospodar bitke i on vas predaje u naše ruke.«

⁴⁸Kad se Filistejac približio i pošao prema Davidu, izađe David iz bojnih redova i krenu pred Filistejca. ⁴⁹David segnu rukom u torbu, izvadi iz nje kamen i hitnu ga iz pračke. I pogodi Filistejca u čelo; kamen mu se zabi u čelo i on pade ničice na zemlju. ⁵⁰Tako je David pračkom i kamenom nadjačao Filistejca: udario je Filistejca i ubio ga, a nije imao mača u ruci. ⁵¹Zato David potrča i stade na Filistejca, zgrabi njegov mač, izvuče ga iz korica i pogubi Filistejca odsjekavši mu glavu.

Kad Filistejci vidješe kako pogibe njihov junak, nagnuše u bijeg. ⁵²Tada ustadoše Izraelci i Judejci, digoše bojnu viku i potjeraše Filistejce do opkopa oko Gata i do gradskih vrata Ekrona; filistejski mrtvaci pokriše put od Šaarajima sve do Gata i do Ekrona. ⁵³Nato se Izraelci vratiše iz te žestoke potjere za Filistejcima i opljačkaše njihov tabor. ⁵⁴A David uze Filistejčevu glavu i odnese je u Jeruzalem, a oružje njegovo položi u svoj šator.

2 Sam 5,1–12: David kralj Jude i Izraela

Davidovo pomazanje za kralja nad Izraelom

Tada se sabraše sva izraelska plemena k Davidu u Hebron i rekoše: »Evo, mi smo od tvoje kosti i od tvoga mesa. ²Još prije, dok je još Šaul bio kralj nad nama, ti si upravljao svim pokretima Izraela, a Jahve ti je rekao: "Ti ćeš pásti moj izraelski narod i ti ćeš biti knez nad Izraelom!"« ³Tako dođoše sve izraelske starješine kralju u Hebron, a kralj David sklopi s njima savez u Hebronu pred Jahvom; i pomazaše Davida za kralja nad Izraelom.

⁴Trideset je godina bilo Davidu kad je postao kralj, a kraljevao je četrdeset godina. ⁵U Hebronu je kraljevao nad Judom sedam godina i šest mjeseci, a u Jeruzalemu kraljevaše trideset i tri godine nad svim Izraelom i nad Judom.

Zauzeće Jeruzalema

⁶David krene s ljudima na Jeruzalem protiv Jebusejaca, koji su živjeli u onoj zemlji. Ali oni poručiše Davidu: »Nećeš ući ovamo! Slijepci će te i kljasti odbiti!« (To je imalo značiti: David neće ući ovamo.) ⁷Ipak David osvoji Sionsku tvrđavu, to jest Davidov grad. ⁸Onoga dana reče David: »Tko god pobije Jebusejce i popne se kroz prorov...« A kljaste i slijepe mrzi David iz sve duše.

(Stoga se kaže: Slijepci i kljasti neka ne ulaze u Hram.) ⁹David se nastani u tvrđavi i prozva je Davidov grad. Tada David podiže zid unaokolo od Mila pa unutra. ¹⁰David je postajao sve silniji, jer Jahve, Bog nad vojskama, bijaše s njim.

¹¹Tirski kralj Hiram posla k Davidu izaslanstvo i cedrova drveta, tesara i zidara, koji sagradiše dvor Davidu. ¹²Tada David spozna da ga je Jahve potvrdio za kralja nad Izraelom i da je vrlo uzvisio njegovo kraljevstvo radi svojega izraelskog naroda.

2 Sam 7,1–17: Proročanstvo Natanovo

Kad se David nastanio u svojem dvoru i kad mu je Jahve pribavio mir od svih njegovih neprijatelja unaokolo, ²reče kralj proroku Natanu: »Pogledaj! Ja, evo, stojim u dvoru od cedrovine, a Kovčeg Božji stoji pod šatorom.« ³A Natan odgovori kralju: »Idi i čini sve što ti je na srcu jer je Jahve s tobom.«

⁴Ali još iste noći dođe Natanu ova Jahvina riječ:

⁵»Idi i reci mome sluzi Davidu: Ovako govori Jahve: 'Zar ćeš mi ti sagraditi kuću da u njoj prebivam? ⁶Nisam nikad prebivao u kući otkako sam izveo iz Egipta sinove Izraelove pa do današnjega dana, nego sam bio lutalac pod šatorom i u prebivalištu. ⁷Dok sam hodio sa svim Izraelovim sinovima, jesam li ijednu riječ rekao nekome od Izraelovih sudaca kojima sam zapovjedio da budu pastiri mojem narodu izraelskom i kazao: Zašto mi ne sagradite kuću od cedrovine? ⁸Zato sad ovo reci mome sluzi Davidu: Ovako govori Jahve nad vojskama: Ja sam te doveo s pašnjaka, od ovaca i koza, da budeš knez nad mojim izraelskim narodom. ⁹Bio sam s tobom kuda si god išao, iskorijenio sam sve tvoje neprijatelje pred tobom. Ja ću ti pribaviti veliko ime, kao što je velikaško ime na zemlji. ¹⁰Odredit ću prebivalište svojem izraelskom narodu, posadit ću ga da živi na svojem mjestu i da ne luta više naokolo, niti da ga zlikovci muče kao prije, ¹¹onda kad sam odredio suce nad svojim izraelskim narodom. Ja ću mu pribaviti mir od svih njegovih neprijatelja. Jahve će te učiniti velikim. Jahve će ti podići dom. ¹²I kad se ispune tvoji dani i ti počineš kod svojih otaca, podići ću tvoga potomka nakon tebe, koji će se roditi od tvoga tijela, i utvrdit ću njegovo kraljevstvo. ¹³On će sagraditi dom imenu mojem, a ja ću utvrditi njegovo prijestolje zauvijek. ¹⁴Ja ću njemu biti otac, a on će meni biti sin: ako učini što zlo, kaznit ću ga ljudskom šibom i udarcima kako ih zadaju sinovi ljudski. ¹⁵Ali svoje naklonosti neću odvratiti od njega, kao što sam je odvratio od Šaula koga sam uklonio ispred tebe. ¹⁶Tvoja će kuća i tvoje kraljevstvo trajati dovijeka preda mnom, tvoje će prijestolje čvrsto stajati zasvagda.'«

¹⁷Natan prenese Davidu sve te riječi i cijelo viđenje.

PRVA I DRUGA KNJIGA O KRALJEVIMA

1 Kr 3: Salomon mudrac

Uvod

Salomon se sprijatelji s faraonom, kraljem egipatskim: oženi se kćerju faraonovom i uvede je u Davidov grad dokle ne dovrši gradnju svoga dvora, Hrama Jahvina i zidova oko Jeruzalema. ²Narod je pak prinoseo žrtve na uzvišicama, jer još nije bio sagrađen do toga vremena dom imenu Jahvinu. ³A Salomon je ljubio Jahvu: ravnao se prema naredbama svoga oca Davida, samo je prinoseo klanice i kađenice na uzvišicama.

Salomon moli za dar mudrosti

⁴Kralj ode u Gibeon da prinese žrtvu, jer ondje bijaše najveća uzvišica. Salomon prinese tisuću paljenica na tom žrtveniku. ⁵U Gibeonu se Jahve javi Salomonu noću u snu. Bog reče: »Traži što da ti dadem.« ⁶Salomon odgovori: »Veoma si naklon bio svome sluzi Davidu, mome ocu, jer je hodio pred tobom u vjernosti, pravednosti i poštenju srca svoga; i sačuvao si mu tu veliku milost i dao si da jedan od njegovih sinova sjedi na njegovu prijestolju. ⁷Sada, o Jahve, Bože moj, ti si učinio kraljem slugu svoga na mjesto moga oca Davida, a ja sam još sasvim mlad te još ne znam vladati. ⁸Tvoj je sluga usred naroda koji si izabrao; naroda brojnog, koji se ne da izbrojiti ni

popisati. ⁹Podaj svome sluzi pronicavo srce da može suditi tvom narodu, razlikovati dobro od zla, jer tko bi mogao upravljati tvojim narodom koji je tako velik!«

¹⁰Bijaše milo Jahvi što je Salomon to zamolio. ¹¹Zato mu Jahve reče: »Jer si to tražio, a nisi iskao ni duga života, ni bogatstva, ni smrti svojih neprijatelja, nego pronicavost u prosuđivanju pravice, ¹²evo ću učiniti po riječima tvojim: dajem ti srce mudro i razumno, kakvo nije imao nitko prije tebe niti će ga imati itko poslije tebe, ¹³ali ti dajem i što nisi tražio: bogatstvo i slavu kakve nema nitko među kraljevima. ¹⁴I ako budeš stupao mojim putovima i budeš se držao mojih zakona i zapovijedi, kao što je činio tvoj otac David, umnožit ću tvoje dane.«

¹⁵Salomon se probudi, i gle: bijaše to san. On se vrati u Jeruzalem i stade pred Kovčeg saveza Jahvina; prinese paljenice i žrtve pričesnice i priredi gozbu svim slugama svojim.

Salomonova presuda

¹⁶Tada dođoše dvije bludnice kralju i stadoše preda nj. ¹⁷I reče jedna žena: »Dopusti, gospodar moj! Ja i ova žena u istoj kući živimo i ja sam rodila kraj nje u kući. ¹⁸A trećega dana poslije moga porođaja rodi i ova žena. Bile smo zajedno i nikoga stranog s nama; samo nas dvije u kući. ¹⁹Jedne noći umrije sin ove žene jer bijaše legla na njega. ²⁰I ustade ona usred noći, uze moga sina o boku mojem, dok je tvoja sluškinja spavala, i stavi ga sebi u naručje, a svoga mrtvog sina stavi kraj mene. ²¹A kad ujutro ustadoh da podojim svoga sina, gle: on mrtav! I kad sam pažljivije pogledala, razabrah: nije to moj sin koga sam ja rodila!«

²²Tada reče druga žena: »Ne, nije tako. Moj je sin onaj živi, a tvoj je onaj koji je mrtav!« A prva joj odvrati: »Nije istina! Tvoj je sin onaj koji je mrtav, a moj je onaj koji živi!« I tako se prepirahu pred kraljem.

²³A kralj onda progovori: »Ova kaže: 'Ovaj živi moj je sin, a onaj mrtvi tvoj'; druga pak kaže: 'Nije, nego je tvoj sin mrtav, a moj je onaj živi.' ²⁴Donesite mi mač!« naredi kralj. I donesoše mač pred kralja, ²⁵a on reče: »Rasijecite živo dijete nadvoje i dajte polovinu jednoj, a polovinu drugoj.«

²⁶Tada ženu, majku živog djeteta, zabolje srce za sinom i povika ona kralju: »Ah, gospodar! Neka se njoj dade dijete, samo ga nemojte ubijati!« A ona druga govoraše: »Neka ne bude ni meni ni tebi: rasijecite ga!«

²⁷Onda progovori kralj i reče: »Dajte dijete prvoj, nipošto ga ne ubijajte! Ona mu je majka.«

²⁸Sav je Izrael čuo presudu koju je izrekao kralj i poštovali su kralja, jer su vidjeli da je u njemu božanska mudrost u izricanju pravde.

1 Kr 6,1-14: Gradnja Hrama

Četiri stotine i osamdesete godine poslije izlaska Izraelaca iz zemlje egipatske, četvrte godine kraljevanja svoga nad Izraelom, mjeseca ziva – to je drugi mjesec – počeo je Salomon graditi dom Jahvin. ²Hram što ga je kralj Salomon gradio Jahvi bio je dug šezdeset lakata, širok dvadeset, a visok dvadeset i pet lakata. ³Trijem pred Hekalom Hrama bio je dvadeset lakata dug, prema širini Hrama, a deset lakata širok, prema dužini Hrama. ⁴Na Hramu je napravio prozore zatvorene rešetkama. ⁵Uza zid Hrama oko Hekala i Debira sagradio je prigradnju na katove, sve unaokolo. ⁶Donji kat bio je pet lakata širok, srednji šest, a treći sedam lakata, jer je zasjeke rasporedio s vanjske strane naokolo Hrama da ih ne bi morao ugrađivati u hramske zidove. ⁷Hram je građen od kamena koji je već u kamenolomu bio oklesan, tako da se za gradnje nije čuo ni čekić ni dljeteto ni ikakvo željezno oruđe. ⁸Ulaz u donji kat bio je s desne strane Hrama, a zavojnim se stubama uspinjalo na srednji kat i sa srednjega na treći.

⁹Sagradio je tako Hram i dovršio ga; i pokrio ga cedrovim gredama i daskama. ¹⁰I sagradi još prigradnju oko cijeloga Hrama; bila je pet lakata visoka, a vezana s Hramom cedrovim gredama. ¹¹I riječ Jahvina stiže Salomonu: ¹²»To je dom što ga gradiš ... Ako budeš hodio prema naredbama mojim, ako budeš vršio naredbe moje i držao se mojih zapovijedi, tada ću ispuniti tebi obećanje što sam ga dao tvome ocu Davidu: ¹³prebivat ću među sinovima Izraelovim i neću ostaviti naroda svoga Izraela.«

¹⁴I tako Salomon sazida Hram i dovrši ga.

1 Kr 8,1–13: Posveta Hrama

Četiri stotine i osamdesete godine poslije izlaska Izraelaca iz zemlje egipatske, četvrte godine kraljevanja svoga nad Izraelom, mjeseca ziva – to je drugi mjesec – počeo je Salomon graditi dom Jahvin. ²Hram što ga je kralj Salomon gradio Jahvi bio je dug šezdeset lakata, širok dvadeset, a visok dvadeset i pet lakata. ³Trijem pred Hekalom Hrama bio je dvadeset lakata dug, prema širini Hrama, a deset lakata širok, prema dužini Hrama. ⁴Na Hramu je napravio prozore zatvorene rešetkama. ⁵Uza zid Hrama oko Hekala i Debira sagradio je prigradnju na katove, sve unaokolo. ⁶Donji kat bio je pet lakata širok, srednji šest, a treći sedam lakata, jer je zasjeke rasporedio s vanjske strane naokolo Hrama da ih ne bi morao ugrađivati u hramske zidove. ⁷Hram je građen od kamena koji je već u kamenolomu bio oklesan, tako da se za gradnje nije čuo ni čekić ni dljeto ni ikakvo željezno oruđe. ⁸Ulaz u donji kat bio je s desne strane Hrama, a zavojnim se stubama uspinjalo na srednji kat i sa srednjega na treći.

⁹Sagradio je tako Hram i dovršio ga; i pokrio ga cedrovim gredama i daskama. ¹⁰I sagradi još prigradnju oko cijeloga Hrama; bila je pet lakata visoka, a vezana s Hramom cedrovim gredama. ¹¹I riječ Jahvina stiže Salomonu: ¹²»To je dom što ga gradiš ... Ako budeš hodio prema naredbama mojim, ako budeš vršio naredbe moje i držao se mojih zapovijedi, tada ću ispuniti tebi obećanje što sam ga dao tvome ocu Davidu: ¹³prebivat ću među sinovima Izraelovim i neću ostaviti naroda svoga Izraela.«

¹⁴I tako Salomon sazida Hram i dovrši ga.

1 Kr 17,1–24: Prorok Ilija

Navještaj Božje kazne

Ilija Tišbijac, iz Tišbe Gileadske, reče Ahabu: »Živoga mi Jahve, Boga Izraelova, komu služim, neće ovih godina biti ni rose ni kiše, osim na moju zapovijed.«

Na potoku Keritu

²Upućena mu je riječ Jahvina ovako: ³»Idi odavde i kreni na istok i sakrij se na potoku Keritu, koji je nasuprot Jordanu. ⁴Pit ćeš iz potoka, a gavranima sam zapovjedio da te ondje hrane.« ⁵Ode on i učini po riječi Jahvinoj i nastani se na potoku Keritu, nasuprot Jordanu. ⁶Gavrani su mu jutrom donosili kruha, a večerom mesa; iz potoka je pio.

U Sarfati – Čudo s kruhom i uljem

⁷Ali poslije nekog vremena presuši potok, jer nije bilo kiše u svoj zemlji. ⁸Tada Iliji dođe riječ Jahvina: ⁹»Ustani, idi u Sarfatu Sidonsku i ondje ostani. Evo, ondje sam zapovjedio jednoj udovici da te hrani.«

¹⁰Ustade on i krenu u Sarfatu. Kada je stigao do gradskih vrata, neka je udovica onuda skupljala drva. On joj se obrati i reče: »Donesi mi malo vode u vrču da pijem!« ¹¹Kad je pošla da donese, on viknu za njom i reče joj: »Donesi mi i malo kruha u ruci!« ¹²Ona odgovori: »Živoga mi Jahve, tvoga Boga, ja nemam pečena kruha, nemam do pregršti brašna u ćupu i malo ulja u vrču. I evo kupim drva, pa ću otići i ono pripremiti sebi i svome sinu da pojedemo i da umremo.«

¹³Ali joj Ilija reče: »Ništa se ne boj. Idi i uradi kako si rekla; samo najprije umijesi meni kolačić, pa mi donesi; a onda zgotovi za sebe i za svoga sina. ¹⁴Jer ovako govori Jahve, Bog Izraelov: 'U ćupu neće brašna nestati

ni vrč se s uljem neće isprazniti
sve dokle Jahve ne pusti
da kiša padne na zemlju.'«

¹⁵Ode ona i učini kako je rekao Ilija; i za mnoge dane imadoše jela, ona, on i njen sin. ¹⁶Brašno se iz ćupa nije potrošilo i u vrču nije nestalo ulja, po riječi koju je Jahve rekao preko svoga sluga Ilije.

Uskrisenje udovičina sina

¹⁷Poslije ovih događaja razbolio se sin domaćičin i bolest se njegova jako pogoršala, tako te u njemu nije ostalo daha. ¹⁸Tada ona reče Iliji: »Što ja imam s tobom, čovječe Božji? Zar si došao k meni da me podsjetiš na moj grijeh i da mi usmretiš sina?« ¹⁹On joj reče: »Daj mi svoga sina« Tada ga uze iz njezina naručja, odnese ga u gornju sobu gdje je stanovao i položi ga na svoju

postelju. ²⁰Tada zavapi Jahvi i reče: »Jahve, Bože moj, zar zaista želiš udovicu koja me ugostila uvaliti u tugu umorivši joj sina?« ²¹Zatim se tri puta pružio nad dječakom zazivajući Jahvu: »Jahve, Bože, učini da se u ovo dijete vrati duša njegova!« ²²Jahve je uslišio molbu Ilijinu, u dijete se vratila duša i ono oživje. ²³Ilija ga uze, siđe iz gornje sobe u kuću i dade ga njegovoj materi. I reče Ilija: »Evo, tvoj sin živi!« ²⁴Žena mu reče: »Sada znam da si ti čovjek Božji i da je riječ Jahvina u tvojim ustima istinita!«

1 Kr 18,20–40: Žrtva na Karmelu

Ahab pozva sve sinove Izraelove i sakupi proroke na gori Karmelu. ²¹Ilija pristupi svemu narodu i reče: »Dokle ćete hramati na obje strane? Ako je Jahve Bog, slijedite ga; ako je Baal, slijedite njega.« A narod mu nije ništa odgovorio. ²²Ilija nastavi: »Ja sam još jedini ostao kao prorok Jahvin, a Baalovih je proroka četiri stotine i pedeset. ²³Dajte nam dva junca. Neka oni izaberu sebi jednoga, neka ga sasijeku i stave na drva, ali neka ne podmeću ognja. Ja ću spremiti drugoga junca i neću podmetati ognja. ²⁴Vi zazovite ime svoga boga, a ja ću zazvati ime Jahvino: bog koji odgovori ognjem pravi je Bog.« Sav narod odgovori: »Dobro!«

²⁵Potom reče Ilija prorocima Baalovim: »Izaberite sebi jednoga junca i počnite, jer vas je mnogo više. Zazovite ime svoga boga, ali ne stavljajte ognja.«

²⁶Oni uzeše junca koji je njima pripao i pripremiše ga. Zazivali su ime Baalovo od jutra do podne govoreći: »O Baale, usliši nas!« Ali nije bilo ni glasa ni odgovora. I skakahu i prigibahu koljena pred žrtvenikom koji su načinili.

²⁷U podne im se Ilija naruga i reče: »Glasnije vičite, jer on je bog; zauzet je, ili ima posla, ili je na putu; možda spava pa ga treba probuditi!« ²⁸A oni okrenuše vikati još glasnije i parati se noževima i sulicama, kako je u njih običaj, sve dok ih nije oblila krv. ²⁹Kad je prošlo podne, pali su u bunilo i bjesnjeli sve dok nije bilo vrijeme da se prinese žrtva; ali nije bilo nikakva glasa ni odgovora niti znaka da ih tkogod sluša.

³⁰Tada Ilija reče svemu narodu: »Priđite k meni!« I sav mu narod pristupi. On popravi žrtvenik Jahvin koji bijaše srušen. ³¹Ilija uze dvanaest kamenova prema broju plemena sinova Jakova, kome je Bog rekao: »Izrael će biti ime tvoje!« ³²I sagrađi od toga kamenja žrtvenik imenu Jahvinu i iskopa jarak oko žrtvenika, širok da bi se mogle posijati dvije mjere pšenice. ³³Složi drva, rasiječe junca i stavi ga na drva. ³⁴Tada reče: »Napunite vodom četiri vrča i izlijte na paljenicu i na drva!« Učiniše tako. Zapovjedi im: »Ponovite«, i oni ponoviše. Tada reče: »Učinite i treći put.« Oni tako i treći put. ³⁵Voda je tekla oko žrtvenika i jarak se ispunio vodom.

³⁶Kad bijaše vrijeme da se prinese žrtva, pristupi prorok Ilija i reče: »Jahve, Bože Abrahamov, Izakov i Izraelov, objavi danas da si ti Bog u Izraelu, da sam ja sluga tvoj i da sam po zapovijedi tvojoj učinio sve ovo. ³⁷Usliši me, Jahve; usliši me, da bi sav ovaj narod znao da si ti, Jahve, Bog i da ćeš ti obratiti njihova srca.«

³⁸I oganj Jahvin pade i proguta paljenicu i drva, kamenje i prašinu, čak i vodu u jarku isuši. ³⁹Sav narod se uplaši, ljudi padoše ničice i rekoše: »Jahve je Bog! Jahve je Bog!« ⁴⁰Ilija im reče: »Pohvatajte proroke Baalove da nijedan od njih ne utekne!« I oni ih pohvataše. Ilija ih odvede do potoka Kišona i ondje ih pobi.

2 Kr 2,1–14: Uznesenje Ilijino. Njegov nasljednik Elizej

Evo što se dogodilo kad je Jahve uznio Iliju na nebo u vihoru: Ilija i Elizej pošli iz Gilgala. ²I reče Ilija Elizeju: »Ostani ovdje jer me Jahve šalje do Betela.« Elizej odgovori: »Života mi Jahvina i tvoga: ja te neću ostaviti!« I siđoše do Betela. ³A proročki sinovi koji su boravili u Betelu iziđoše Elizeju ususret i rekoše mu: »Znaš li da će danas Jahve uzeti tvoga gospodara iznad tvoje glave?« On reče: »I ja to znam; tiho!« ⁴Ilija mu reče: »Elizeju! Ostani ipak ovdje jer me Jahve šalje do Jerihona.« Ali on odgovori: »Života mi Jahvina i tvoga: ja te neću ostaviti!« I uđoše u Jerihon. ⁵Proročki sinovi koji su živjeli u Jerihonu priđoše Elizeju i rekoše mu: »Znaš li da će danas Jahve uzeti tvoga gospodara iznad tvoje glave?« On reče: »I ja to znam; tiho!« ⁶Ilija mu reče: »Ostani ipak ovdje jer me Jahve šalje do Jordana.« Ali on odgovori: »Života mi Jahvina i tvoga: ja te neću ostaviti!« I tako pođoše obojica.

⁷I pedeset proročkih sinova pođe i zaustavi se podalje, dok su se njih dvojica zadržala na obali Jordana. ⁸Tada Ilija uze svoj ogrtač, smota ga i udari njime po vodi, a voda se razdijeli na dvije strane. I obojica prijeđoše po suhu. ⁹A kad prijeđoše, Ilija će Elizeju: »Traži što da ti još učinim prije nego što budem uznesen ispred tebe!« A Elizej odgovori: »Neka mi u dio padne obilje tvoga duha!« ¹⁰Ilija odgovori: »Mnogo tražiš: ako me budeš vidio kad budem uznesen ispred tebe, bit će ti tako; ako pak ne budeš vidio, neće ti biti.« ¹¹I dok su tako išli i razgovarali, gle: ognjena kola i ognjeni konji stadoše među njih i Ilija u vihoru uzide na nebo. ¹²Elizej je gledao i vikao: »Oče moj, oče moj! Kola Izraelova i konjanici njegovi!« I više ga nije vidio. Uze tada svoje haljine i razdera ih nadvoje. ¹³I podiže Ilijin plašt, koji bijaše pao s njega, te se vrati i zaustavi se na obali Jordana.

¹⁴Uze onda Ilijin plašt i udari po vodi govoreći: »Gdje je Jahve, Bog Ilijin?« I kad udari po vodi, ona se razdijeli na dvije strane i Elizej prijeđe.

2 Kr 4,8–37: Elizej i Šunamka

Jednoga je dana Elizej prolazio kroza Šunam. A živjela ondje ugledna žena i ona ga pozva k stolu. Odonda, kad god prolazaše onuda, uvratio bi se k njoj na jelo. ⁹Ona reče svome mužu: »Evo, znam i vidim da je svet onaj čovjek Božji što prolazi ovuda. ¹⁰Načinimo mu sobicu na krovu, stavimo mu ondje postelju, stol, stolicu i svjetiljku: kad dođe k nama, povući će se onamo.« ¹¹Jednoga dana dođe on onamo, povuče se u gornju sobu i počinu ondje. ¹²Reče zatim svome momku Gehaziju: »Pozovi tu Šunamku!« On je pozva te ona stade preda nj. ¹³I još mu reče: »Kaži joj: 'Lijepo se brineš za nas. Što možemo učiniti za te? Treba li reći riječ za te kralju ili vojskovođi?« Ali ona odgovori: »Ja živim usred svoga naroda.« ¹⁴On nastavi: »Dakle, što da učinimo za nju?« Gehazi odgovori: »Eto, nema sina, a muž joj je vremešan.« ¹⁵A on reče: »Pozovi je!« Pozva je, a ona stade kod ulaza. ¹⁶»Dogodine u ovo doba«, reče joj, »zagrlit ćeš sina u naručju.« A ona reče: »Ne, gospodaru moj, ne varaj službenice svoje!« ¹⁷Ali je žena doista zatrudnjela i rodila je sina druge godine u ono doba, kako joj je rekao Elizej.

¹⁸Dječak je rastao. Jednoga dana ode ocu kod žetelaca. ¹⁹I potuži se ocu: »Jao, glava, glava moja!« A otac zapovjedi jednom momku da ga odnese majci. ²⁰On ga uze i odvede ga njegovoj majci. Na njenim je koljenima ostao do podne i onda umrije. ²¹Ona tada ode gore i položi ga u postelju Božjega čovjeka. Izišla je zatim i zaključala vrata. ²²Potom je pozvala svoga muža i rekla: »Pošalji mi jednoga od momaka i jednu magaricu; otrčat ću do čovjeka Božjeg i vratit ću se.« ²³On je upita: »Zašto da danas pođeš k njemu? Nije ni mlađak niti je subota.« Ali ona odgovori: »Ostaj u miru!«

²⁴Pošto joj je momak osamario magaricu, ona će mu: »Povedi i pođi! Ne zadržavaj me na putu, osim ako ti naredim.«

²⁵Ode ona i dođe k čovjeku Božjem, na goru Karmel. Kada je čovjek Božji ugleda izdaleka, reče svome momku Gehaziju: »Evo one Šunamke. ²⁶Otrči pred nju i pitaj je: 'Kako si? Je li ti muž dobro? Je li ti dijete zdravo?'« Ona odgovori: »Zdravi smo.« ²⁷Kada je stigla do čovjeka Božjega na gori, obujmi mu noge. Gehazi pristupi da je odmakne, ali mu čovjek Božji reče: »Pusti je jer joj je duša ojađena. Jahve mi krije, nije mi ništa objavio.« ²⁸A ona reče: »Zar sam ja tražila sina od svoga gospodara? Nisam li ti govorila da me ne zavaravaš?«

²⁹On tada reče Gehaziju: »Opaši se, uzmi u ruku moj štap pa idi! Ako koga susretneš, ne pozdravljaj ga; ako te tko pozdravi, ne odzdravljaj mu. Moj štap položi na dječaka.« ³⁰Ali dječakova majka reče: »Života mi Jahvina i tvoga, neću te ostaviti!« On tada ustade i pođe za njom.

³¹Gehazi je otišao prije njih i položio štap na dječaka, ali ne bješe ni glasa ni odziva. Vrati se on pred Elizeja i javi mu: »Dječak se nije probudio.«

³²Elizej uđe u kuću i nađe dječaka gdje mrtav leži na njegovoj postelji. ³³Ušavši, zatvori vrata za sobom i pomoli se Jahvi. ³⁴Zatim se pope na postelju, leže na dječaka, položi svoja usta na njegova usta, svoje oči na njegove oči, svoje ruke na njegove ruke; disao je nad njim te se ugrijalo tijelo dječakovo. ³⁵Potom ustade i prošetala se po kući tamo-amo, zatim se opet pope i disaše nad njim. A dječak tada kihnu sedam puta i otvori oči. ³⁶I zovnu Elizej Gehazija i reče: »Pozovi tu Šunamku.« On je pozva. Kad je stigla preda nj, reče joj: »Uzmi svoga sina.« ³⁷Ona, ušavši, pade mu pred noge i pokloni se do zemlje. Zatim uze svoga sina te iziđe.

2 Kr 5,1–27: Ozdravljenje Naamana

Naaman, vojskovođa aramskoga kralja, bijaše ugledan čovjek i poštovan pred svojim gospodarom, jer je po njemu Jahve dao pobjedu Aramejcima. Ali taj vrsni ratnik bješe gubav. ²Jednom su Aramejci otišli u pljačku i na području izraelskom zarobili mladu djevojku, koja je zatim služila ženi Naamanovoj. ³Ona reče svojoj gospodarici: »Ah, kad bi se samo moj gospodar obratio proroku koji je u Samariji! On bi ga zacijelo oslobodio gube!«

⁴Naaman ode i obavijesti svoga gospodara: »Tako je i tako rekla djevojka koja je došla iz zemlje izraelske.« ⁵Aramejski kralj odgovori: »Idi onamo! Ja ću poslati pismo kralju izraelskom.« Naaman ode; ponio je deset talenata srebra; šest tisuća zlatnih šekela i deset svećanih haljina. ⁶I predade kralju izraelskom pismo što kazivaše: »Uz pismo koje ti stiže šaljem ti, evo, svoga slugu Naamana da ga izliječiš od gube.«

⁷Kad je izraelski kralj pročitao pismo, razdera haljine na sebi i reče: »Zar sam ja Bog da mogu usmrćivati i oživljavati te ga ovaj šalje k meni da ga izliječim od njegove gube? Gledajte samo kako traži povoda da me napadne!«

⁸A kad je Elizej saznao da je kralj izraelski razderao na sebi odjeću, poručio kralju: »Zašto si razderao haljine svoje? Neka onaj samo dođe k meni i neka se uvjeri da ima prorok u Izraelu.«

⁹I tako Naaman stiže sa svojim konjima i kolima i stade pred vratima Elizejeve kuće. ¹⁰A Elizej poručio dolazniku: »Idi i okupaj se sedam puta u Jordanu i tijelo će ti opet biti čisto.« ¹¹Naaman se naljuti i počeo govoreći: »Gle, ja mišljah, izići će preda me, zazvat će ime Jahve, Boga svoga, stavit će ruku na bolesno mjesto i odnijeti mi gubu. ¹²Nisu li rijeke u Damasku, Abana i Parpar, bolje od svih voda izraelskih? Ne bih li se mogao u njima okupati da postanem čist?«

Okrenu se i ode odande ljutit. ¹³Ali mu pristupiše sluge njegove i rekoše: »Oče moj, da ti je prorok odredio i teže, zar ne bi učinio? A nekmoli kad ti je rekao: 'Okupaj se, i bit ćeš čist.'« ¹⁴I tako siđe, oprao se sedam puta u Jordanu, prema riječi čovjeka Božjega; i tijelo mu posta opet kao u malog djeteta – očistio se!

¹⁵Vrati se on Elizeju sa svom svojom pratnjom, uđe, stade preda nj i reče mu: »Evo, sad znam da nema Boga na svoj zemlji, osim u Izraelu. Zato te molim, primi dar od svoga sluge.« ¹⁶Ali on odgovori: »Tako mi živog Jahve, komu služim, ne primam.« Naaman navaljivaše da primi, ali on ne htjede. ¹⁷Tada Naaman reče: »Dobro, kad nećeš. Ali barem dopusti da meni, tvome sluzi, dadu ove zemlje koliko mogu ponijeti dvije mazge. Jer sluga tvoj neće više prinositi pomirnice ni klanica drugim bogovima, nego samo Jahvi. ¹⁸A Jahve neka oprostimo ovo sluzi tvome: kad moj gospodar počeo u hram Rimonov da se ondje pokloni, pa se nasloni na moju ruku, onda bih se i ja poklonio u hramu Rimonovu. Neka Jahve oprostimo taj čin sluzi tvome.« ¹⁹A on mu reče: »Idi s mirom.« I udalji se Naaman i prijeđe dio puta.

²⁰Gehazi, momak Elizeja, Božjega čovjeka, pomisli: »Moj je gospodar poštedio Naamana, toga Aramejca, i nije primio ništa od onoga što mu je ponudio. Tako mi živog Jahve, potrčat ću ja za njim i uzet ću štogod od njega.«

²¹I Gehazi pohitje za Naamanom. Kada ga je Naaman vidio da za njim trči, skoči mu sa svojih kola ususret i upita ga: »Je li sve dobro?« ²²On odgovori: »Dobro je. Moj gospodar šalje me da ti kažem: upravo su stigla dva mladića iz Efrajimove gore, dvojica od proročkih sinova. Daj za njih, molim te, talenat srebra i dvoje haljine.« ²³Naaman reče: »Uzmi, molim te, dva telenta!« I navaljivaše da uzme. I zaveza dva talenta srebra u dvije kese, i dvoje haljine, i predade ih dvojici svojih momaka da ih nose pred njim. ²⁴Kad je Gehazi stigao do Ofela, uze ih iz njihovih ruku i pohrani ih u kući. Zatim otpusti ljude i oni odoše.

²⁵Kad je došao, stao je pred svoga gospodara. Elizej ga upita: »Odakle, Gehazi?« On odgovori: »Tvoj sluga nije nikamo odlazio.« ²⁶Ali Elizej reče: »Nije li duh moj bio s tobom kad je netko sišao sa svojih kola te izišao preda te? Sad si primio srebro, pa možeš kupiti maslinike, vinograde, sitno i krupno blago, sluge i sluškinje. ²⁷Ali će se guba Naamanova priljepiti za te i za tvoje potomstvo zauvijek.«

I Gehazi se udalji od njega, bijel od gube kao od snijega.

PRVA I DRUGA KNJIGA O MAKABEJCIMA

2 Mak 7,20–23.28

Nadasve vrijedna udivljenja i dostojna svijetle uspomene bijaše majka, koja je u jednom jedinom danu gledala smrt svojih sedam sinova: veledušno je to podnijela zato što se ufala u Gospodina. ²¹Svakoga od njih poticala je jezikom otaca. Puna plemenitih osjećaja, ona je svoju ženstvenost oživljavala muškom hrabrošću. ²²Govorila im je: »Ne znam kako ste nastali u mojoj utrobi, jer nisam vam ja darovala ni duh ni život niti vam tkivo složila. ²³Zato će vam Stvoritelj svijeta, koji je saznao ljudski rod i koji svemu daje početak, milosrdno vratiti i duh i život, jer vi sad ne marite za se iz ljubavi prema njegovim zakonima.« [...] ²⁶Poslije duga nagovaranja pristala je da savjetuje sina. ²⁷Sagnula se k njemu pa je, zavaravajući okrutnog silnika, ovako progovorila jezikom svojih otaca: »Sinko moj, smiluj se meni koja sam te devet mjeseci nosila u utrobi i dojila te tri godine, zatim te othranila i podigla do sadašnje dobi i odgojila. ²⁸Molim te, dijete, pogledaj nebo i zemlju i sve što je na njima i znaj da je sve to Bog načinio ni od čega i da je tako nastao i ljudski rod.

Mudrosne knjige

PSALMI

Ps 103: Bog je ljubav

Davidov. Blagoslivljaj Jahvu, dušo moja,
i sve što je u meni, sveto ime njegovo!

²Blagoslivljaj Jahvu, dušo moja,
i ne zaboravi dobročinstva njegova:

³on ti otpušta sve grijehе tvoje,
on iscjeljuje sve slabosti tvoje;

⁴on ti od propasti čuva život,
kruni te dobrotom i ljubavlju;

⁵život ti ispunja dobrima,
k'o orlu ti se mladost obnavlja.

⁶Jahve čini pravedna djela
i potlačenima vraća pravicu,
⁷Mojsiju objavi putove svoje,
sinovima Izraelovim djela svoja.

⁸Milosrdan i milostiv je Jahve,
spor na srdžbu i vrlo dobrostiv.
⁹Jarostan nije za vječna vremena
niti dovijeka plamti srdžba njegova.
¹⁰Ne postupa s nama po grijesima našim
niti nam plaća po našim krivnjama.

¹¹Jer kako je nebo visoko nad zemljom,
dobrota je njegova s onima koji ga se boje.
¹²Kako je istok daleko od zapada,
tako udaljuje od nas bezakonja naša.

¹³Kako se otac smiluje dječici,
tako se Jahve smiluje onima što ga se boje.
¹⁴Jer dobro zna kako smo sazdani,
spominje se da smo prašina.

¹⁵Dani su čovjekovi kao sijeno,
cvate k'o cvijetak na njivi;
¹⁶jedva ga dotakne vjetar, i već ga nema,
ne pamti ga više ni mjesto njegovo.

¹⁷Al' ljubav Jahvina vječna je nad onima što ga se boje
i njegova pravda nad sinovima sinova,
¹⁸nad onima što njegov Savez čuvaju
i pamte mu zapovijedi da ih izvrše.

¹⁹Jahve u nebu postavi prijestolje svoje,

i kraljevska vlast svemir mu obuhvaća.
²⁰Blagoslivljajte Jahvu, svi anđeli njegovi,
vi jaki u sili, što izvršujete naredbe njegove,
poslušni riječi njegovoj!

²¹Blagoslivljajte Jahvu, sve vojske njegove,
sluge njegove koje činite volju njegovu!

²²Blagoslivljajte Jahvu, sva djela njegova,
na svakome mjestu vlasti njegove:
blagoslivljaj Jahvu, dušo moja!

Ps 137,1-9: Prognanikova pjesma

Na obali rijeka babilonskih
sjeđasmo i plakasmo
spominjući se Siona;
²o vrbe naokolo
harfe svoje bijasmo povješali.

³I tada naši tamničari
zaiskaše od nas da pjevamo,
porobljivači naši zaiskaše da se veselimo:
»Pjevajte nam pjesmu sionsku!«

⁴Kako da pjesmu Jahvinu pjevamo
u zemlji tuđinskoj!

⁵Nek' se osuši desnica moja,
Jeruzaleme, ako tebe zaboravim!

⁶Nek' mi se jezik za nepce prilijepi
ako spomen tvoj smetnem ja ikada,
ako ne stavim Jeruzalem
vrh svake radosti svoje!

⁷Ne zaboravi, Jahve, sinovima Edoma
kako su u dan kobni Jeruzalemov
vikali oni: »Rušite!
Srušite ga do temelja!«

⁸Kćeri babilonska, pustošiteljice,
blažen koji ti vrati milo za drago
za sva zla što si nam ih nanijela!

⁹Blažen koji zgrabi i smrska
o stijenu tvoju dojenčad!

MUDRE IZREKE

Izr 3,1-12: Put do mudrosti

Sine moj, ne zaboravljaj moje pouke, i tvoje srce neka čuva moje zapovijedi,
²jer će ti produljiti dane i životne godine
i podariti spokojstvo.

³Neka te ne ostavljaju dobrota i vjernost,
objesi ih sebi oko vrata,
upiši ih na ploču srca svoga.
⁴Tako ćeš steći ugled i uspjeti
pred Božjim i ljudskim očima.
⁵Uzdaj se u Jahvu svim srcem
i ne oslanjaj se na vlastiti razbor.
⁶Misli na nj na svim svojim putovima
i on će ispraviti tvoje staze.
⁷Ne umišljaj da si mudar:
boj se Jahve i kloni se zla.
⁸To će biti lijek tvome tijelu
i okrepa tvojim kostima.
⁹Časti Jahvu svojim blagom
i prvinama svega svojeg prirasta.
¹⁰I tvoje će žitnice biti prepune
i tvoje će se kace prelijevati novim vinom.

¹¹Sine moj, ne odbacuj Jahvine opomene
i nemoj da ti omrzne njegov ukor.
¹²Jer koga Jahve ljubi onoga i kori,
kao otac sina koga voli.

Izr 31,10–31: pjesma o vrsnoj ženi

Tko će naći ženu vrsnu?
Više vrijedi ona nego biserje.
¹¹Muževljevo se srce uzda u nju,
i blagom neće oskudijevati.
¹²Ona mu čini dobro, a ne zlo,
u sve dane vijeka svojeg.
¹³Pribavlja vunu i lan,
i vješto radi rukama marnim.
¹⁴Ona je kao lađa trgovačka:
izdaleka donosi kruh svoj.
¹⁵Još za noći ona ustaje,
i hrani svoje ukućane
i određuje posao sluškinjama svojim.
¹⁶Opazi li polje, kûpi ga;
plodom svojih ruku sadi vinograd.
¹⁷Opasuje snagom bedra svoja,
i živo miče rukama.
¹⁸Vidi kako joj posao napreduje:
noću joj se ne gasi svjetiljka.
¹⁹Rukama se maša preslice
i prstima drži vreteno.
²⁰Siromahu dlan svoj otvara,
ruke pruža nevoljnicima.
²¹Ne boji se snijega za svoje ukućane,
jer sva čeljad ima po dvoje haljine.
²²Sama sebi šije pokrivače,
odijeva se lanom i purpustom.
²³Muž joj je slavan na Vratima,
gdje sjedi sa starješinama zemaljskim.

²⁴Platno tka i prodaje ga,
i pojase daje trgovcu.
²⁵Odjevena je snagom i dostojanstvom,
pa se smije danu budućem.
²⁶Svoja usta mudro otvara,
i pobožan joj je nauk na jeziku.
²⁷Na vladanje pazi ukućana
i ne jede kruha besposlice.
²⁸Sinovi njezini podižu se i sretnom je nazivaju,
i muž njezin hvali je:
²⁹»Mnoge su žene bile vrsne,
ali ti ih sve nadmašuješ.«
³⁰Lažna je ljupkost, tašta je ljepota:
žena sa strahom Gospodnjim zaslužuje hvalu.
³¹Plod joj dajte ruku njezinih,
i neka je na Vratima hvale djela njezina!

KNJIGA MUDROSTI

Mudr 13,1–9: Štovanje zvijezda i prirodnih sila

Po naravi su glupi svi ljudi koji ne upознаše Boga,
oni koji iz vidljivih ljepotâ ne mogu spoznati onoga koji jest –
nisu kadri prepoznati umjetnika po djelima njegovim;
²nego smatraju bogovima koji svijetom vladaju
oganj ili vjetar ili hitri zrak,
zvjezdan krug ili silnu vodu ili svjetlila nebeska.
³Jer ako su ih, opčinjeni njihovom ljepotom,
uzeli smatrati bogovima,
morali su spoznati
koliko ih tek nadmašuje njihov gospodar
jer ih je stvorio sam Tvorac ljepote.
⁴Ako ih je i zadivila njihova sila i snaga,
morali su iz toga zaključiti
koliko je tek silniji njihov stvoritelj.
⁵Jer prema veličini i ljepoti stvorova
možemo, po sličnosti, razmišljati o njihovom Tvorcu.
⁶Ali ovi ipak zaslužuju malen prijekor,
jer možda samo lutaju tražeći Boga i želeći ga naći;
⁷živeći među djelima njegovim,
nastoje ih shvatiti,
a zavodi ih samo naličje stvari
jer vide toliko ljepote.
⁸Pa ipak, oprostiti im ne treba:
⁹jer ako su bili kadri steći toliko spoznaje
da mogu svemir istraživati,
koliko su lakše mogli otkriti Gospodara svega toga!

KNJIGA SIRAHOVA

Sir 17,1-14

¹Gospod stvori čovjeka od zemlje i opet ga u nju vraća.

²Dao je ljudima točan broj dana i određeno vrijeme,
dade im i vlast nad svime što je na zemlji.

³Odjenu ih snagom kakva je njegova
i stvori ih na sliku svoju.

⁴Svakom je stvoru udahnuo strah od čovjeka,
da bi on gospodario zvijerima i pticama.

⁶Oblikovao im jezik, oči, uši,
i srce im dade da razmišljaju.

⁷Napuni ih znanjem i razumijevanjem
i otkri im dobro i zlo.

⁸Oči je svoje stavio u srca njihova
da im pokaže veličanstvo djela svojih.

¹⁰Oni će slaviti njegovo sveto ime,
pričajući o veličanstvu djela njegovih.

¹¹Još im umnoži znanje
i obdari ih zakonom života.

¹²Učini s njima savez vječni
i pouči ih sudovima svojim.

¹³Oči su njihove gledale slavu veličanstvenu
i uho slušalo slavni njegov glas.

¹⁴»Čuvajte se svakoga zla«, reče im
i odredi im dužnosti prema bližnjemu.

Proročke knjige

IZAIJA

Iz 6,1-13: Izaijin poziv

One godine kad umrije kralj Uzija, vidjeh Gospoda gdje sjedi na prijestolju visoku i uzvišenu. Skuti njegova plašta ispunjahu Svetište. ²Iznad njega stajahu serafi; svaki je imao po šest krila: dva krila da zakloni lice, dva da zakrije noge, a dvama je krilima letio. ³I klicahu jedan drugome: »Svet! Svet! Svet Jahve nad vojskama!

Puna je sva zemlja slave njegove!«

⁴Od gromka glasa onih koji klicahu stresoš se dovratci na pragovima, a Dom se napuni dimom. ⁵Rekoh: »Jao meni, propadoh, jer čovjek sam nečistih usana, u narodu nečistih usana prebivam, a oči mi vidješe Kralja, Jahvu nad vojskama!«

⁶Jedan od serafa doletje k meni: u ruci mu žerava koju uze kliještima sa žrtvenika; ⁷dotače se njome mojih usta i reče: »Evo, usne je tvoje dotaknulo, krivica ti je skinuta i grijeh oprošten.«

⁸Tad čuh glas Gospodnji:

»Koga da pošaljem? I tko će nam poći?«

Ja rekoh: »Evo me, mene pošalji!«

⁹On odgovori: »Idi i reci tom narodu:

‘Slušajte dobro, al’ nećete razumjeti, gledajte dobro, al’ nećete spoznati.’

¹⁰Otežaj salom srce tom narodu, ogluš mu uši, zaslijepi oči, da očima ne vidi, da ušima ne čuje i srcem da ne razumije kako bi se obratio i ozdravio.«

¹¹Ja rekoh: »Dokle, o Gospode?« On mi odgovori:

»Dok gradovi ne opuste i ne ostanu bez žitelja, dok kuće ne budu bez ikoga živa, i zemlja ne postane pustoš, ¹²dok Jahve daleko ne protjera ljude.

Haranje veliko pogodit će zemlju,

¹³i ostane li u njoj još desetina,

i ona će biti zatrta poput duba

kad ga do panja posijeku.

Panj će njihov biti sveto sjeme.«

Iz 7,10-25: Znak Emanuela

Jahve opet progovori Ahazu i reče mu: ¹¹»Zaišti od Jahve, Boga svoga, jedan znak za sebe iz dubine podzemlja ili gore iz visina.« ¹²Ali Ahaz odgovori: »Ne, neću iskati i neću iskušavati Jahvu.«

¹³Tada reče Izaija: »Čujte, dome Davidov!

Zar vam je malo dodijavati ljudima,

pa i Bogu mom dodijavate!

¹⁴Zato, sâm će vam Gospodin dati znak:

Evo, začet će djevica i roditi sina
i nadjenut će mu ime Emanuel!
¹⁵Vrhnjem i medom on će se hraniti
dok ne nauči odbacivat' zlo i birati dobro.
¹⁶Jer prije nego dječak nauči
odbacivat' zlo i birati dobro,
opustjet će zemlja,
zbog koje strepiš, od dvaju kraljeva.
¹⁷Protiv tebe i protiv tvog naroda
i protiv kuće oca tvojega
dovest će Jahve dane kakvih ne bijaše
otkad se Efrajim odvoji od Jude – kralja asirskoga.
¹⁸U dan onaj zazviždat će Jahve
muhama na ušću egipatskih rijeka
i pčelama u zemlji asirskoj
¹⁹da dođu i popadaju
po strmim dolovima, po rasjelinama stijena,
po svim trnjacima i svim pojilištima.
²⁰U dan onaj Gospod će obrijati
britvom najmljenom s onu stranu Eufrata
– kraljem asirskim –
kosu s glave, dlake s nogu
i bradu s obraza.
²¹U dan onaj svatko će hraniti
po kravu i dvije ovce
²²i od obilja mlijeka koje će mu dati
hranit će se vrhnjem;
vrhnjem i medom hranit će se
koji god u zemlji preostanu.
²³U dan onaj gdje god bijaše tisuću čokota,
vrijednih tisuću srebrnika,
izrast će drač i trnje.
²⁴Onamo će polaziti sa strijelom i lukom,
jer sva će zemlja u drač i trnje zarasti.
²⁵A po svim gorama gdje se motikom kopalo
nitko više neće ići,
strašeći se trnja i drača:
onuda će goveda pasti i gaziti ovce.«

Iz 9,1-6

¹Narod koji je u tmuni hodio svjetlost vidje veliku;
one što mrklu zemlju obitavahu
svjetlost jarka obasja.
²Ti si radost umnožio,
uvećao veselje,
i oni se pred tobom raduju
kao što se ljudi raduju žetvi,
k'o što kliću kad se dijeli plijen.
³Teški jaram njegov,
prečku što mu pleća pritiskaše,
šibu njegova goniča
slomi kao u dan midjanski.
⁴Da, sva bojna obuća,

svaki plašt krvlju natopljen
izgorjet će
i bit će ognju hrana.

⁵Jer, dijete nam se rodilo,
sina dobismo;
na plećima mu je vlast.
Ime mu je:
Savjetnik divni, Bog silni,
Otac vječni, Knez mironosni.
⁶Nadaleko vlast će mu se sterat'
i miru neće biti kraja
nad prijestoljem Davidovim,
nad kraljevstvom njegovim:
učvrstit će ga i utvrdit
u pravu i pravednosti.
Od sada i do vijeka učinit će to
privržena ljubav Jahve nad vojskama.

Iz 11,1-11: Dolazak pravednoga kralja

Isklijat će mladica iz panja Jišajeva,
izdanak će izbit' iz njegova korijena.
²Na njemu će duh Jahvin počivat',
duh mudrosti i umnosti,
duh savjeta i jakosti,
duh znanja i straha Gospodnjeg.
³Prodahnut će ga strah Gospodnji:
neće suditi po viđenju,
presuđivati po čuvenju,
⁴već po pravdi će sudit' ubogima
i sud prav izricat' bijednima na zemlji.
Šibom riječi svoje ošinut će silnika,
a dahom iz usta ubit' bezbožnika.
⁵On će pravdom opasati bedra,
a vjernošću bokove.

⁶Vuk će prebivati s jagnjetom,
ris ležati s kozličem,
tele i lavić zajedno će pásti,
a djetešce njih će vodit'.
⁷Krava i medvjedica zajedno će pásti,
a mladunčad njihova skupa će ležati,
lav će jesti slamu k'o govedo.
⁸Nad rupom gujinom igrat će se dojenče,
sisanče će ruku zavláčiti u leglo zmijinje.
⁹Zlo se više neće činiti, neće se pustošiti
na svoj svetoj gori mojoj:
zemlja će se ispuniti spoznajom Jahvinom
kao što se vodom pune mora.
¹⁰U dan onaj: Jišajev izdanak,
dignut kao stijeg narodima,
puci će željno tražiti.
I prebivalište njegovo bit će slavno.

Iz 12,1-6: Pjesma zahvalnica

Reći ćeš u dan onaj: »Hvalim te, Jahve,
ràzgnjêvi se ti na mene,
ali se odvratilo gnjev tvoj
i ti me utješi!

²Evo, Bog je spasenje moje,
uzdam se, ne bojim se više,
jer je Jahve snaga moja i pjesma,
on je moje spasenje.«

³I s radošću ćete crpsti vodu
iz izvorâ spasenja.

⁴Reći ćete u dan onaj:

»Hvalite Jahvu,
prizivajte ime njegovo!
Objavite narodima djela njegova,
razglašujte uzvišenost imena njegova!

⁵Pjevajte Jahvi, jer stvorio divote,
neka je to znano po svoj zemlji!

⁶Kličite i radujte se,
stanovnici Siona,
jer je velik među vama
Svetac Izraelov!«

Iz 40,1-11: Prorokov poziv i navještaj bogojavljenja

Prorokov poziv

»Tješite, tješite moj narod, govori Bog vaš.

²Govorite srcu Jeruzalema,
vičite mu

da mu se ropstvo okonča,
da mu je krivnja okajana,
jer iz Jahvine ruke primi
dvostruko za sve grijehе svoje.«

³Glas viče: »Pripravite Jahvi
put kroz pustinju.

Poravnajte u stepi
stazu Bogu našem.

⁴Nek' se povisi svaka dolina,
nek' se spusti svaka gora i brežuljak.

Što je neravno, nek' se poravna,
strmine nek' postanu ravni.

⁵Otkrit će se tada slava Jahvina
i svako će je tijelo vidjeti,
jer Jahvina su usta govorila.«

⁶Glas nalaže: »Viči!«

Odgovorih: »Što da vičem?«

– »Svako je tijelo k'o trava,
k'o cvijet poljski sva mu dražest.

⁷Sahne trava, vene cvijet,
kad dah Jahvin preko njih prođe.

Doista, narod je trava.

⁸Sahne trava, vene cvijet,
ali riječ Boga našeg ostaje dovijeka.«

Navještaj bogojavljenja
 Na visoku se uspiji goru,
 glasniče radosne vijesti, Sione!
 Podigni snažno svoj glas,
 glasniče radosne vijesti, Jeruzaleme!
 Podigni ga, ne boj se,
 reci judejskim gradovima:
 »Evo Boga vašega!«
¹⁰Gle, Gospod Jahve dolazi u moći,
 mišicom svojom vlada!
 Evo s njim naplata njegova,
 a ispred njega njegova nagrada.
¹¹Kao pastir pase stado svoje,
 u ruke uzima jaganjce,
 nosi ih u svome naručju,
 i brižljivo njeguje dojilice.

Izl 40,34–38: Jahve prebiva posred Izraela

A onda oblak prekri Šator sastanka i slava Jahvina ispuni Prebivalište. ³⁵Mojsije nije mogao ući u Šator sastanka zbog oblaka koji je na njemu stajao i slave Jahvine koja je ispunjala Prebivalište.

³⁶Sve vrijeme njihova putovanja, kad god bi se oblak digao s Prebivališta, Izraelci bi krenuli; ³⁷ali ako se oblak ne bi digao, ni oni ne bi na put polazili sve do dana dok se ne bi digao. ³⁸Jer sve vrijeme njihova putovanja oblak Jahvin danju stajaše nad Prebivalištem, a noću bi se u oblaku pojavila vatra vidljiva svemu domu Izraelovu.

Iz 45,9–25: Moć Jahvina

Jao onome tko raspravlja s tvorcem svojim,
 a sud je među glinenim sudovima!
 Kaže li glina lončaru: »Što radiš?«
 ili djelo njegovo: »Kljast si!«
¹⁰Jao onom koji kaže ocu: »Što si rodio?«
 Ili ženi: »Što si na svijet dala?«

¹¹Ovako govori Jahve,
 Svetac Izraelov, njegov tvorac:
 »Zar je vaše da me o mojoj djeci pitate,
 i da mi nad djelom ruku mojih zapovijedate?

¹²Ja sam načinio zemlju
 i čovjeka na njoj stvorio;
 svojim sam rukama razapeo nebesa
 i zapovijedam svim vojskama njihovim.

¹³Ja sam ga podigao da pobijedi
 i poravnao sam mu sve putove.
 On će obnoviti moj Grad
 i sužnje moje vratiti
 bez otkupnine i naknade.«
 Tako kaže Jahve nad vojskama.

Obraćanje narodâ

¹⁴Ovako govori Jahve:

»Ratari Egipta i trgovci Kuša,
i Sebejci, ljudi rasta visoka,
prijeći će tebi i tvoji će biti;
za tobom će ići okovani,
tebi će se klanjati
i molit će ti se:
'Jedino je kod tebe Bog, nema drugoga;
ništavni su bogovi.'«

¹⁵Doista ti si Bog skriveni,
Bog Izraelov, Spasitelj.

¹⁶Postidjet će se
i poniknut će svi zajedno,
otići će u ruglu
oni koji prave kipove.

¹⁷A Jahve će vječnim spasenjem
spasit' Izraela.
Nećete se postidjeti
i nećete poniknuti do vijeka.

Očitost Jahvina djela

¹⁸Da, ovako govori Jahve,
nebesa Stvoritelj – on je Bog –
koji je oblikovao i sazdao zemlju,
koji ju je učvrstio
i nije je stvorio pustu,
već ju je uobličio za obitavanje:
»Ja sam Jahve i nema drugoga.

¹⁹Nisam govorio u tajnosti,
u zakutku mračne zemlje.
Nisam rekao potomstvu Jakovljevu:
'Tražite me u pustoši.'
Ja, Jahve, govorim pravo
i naviještam čestito.«

Jahve je sveopći Bog

²⁰»Saberite se i dođite,
pristupite zajedno,
svi preživjeli od naroda!
Neznalice puke oni su što nose kip izrađen od drveta
i mole boga koji ih spasit' ne može.

²¹Objavite, iznesite svoje dokaze,
svjetujte se zajedno:
tko je to od davnine navijestio
i od tada prorekao?
Nisam li ja, Jahve?
Nema drugoga boga do mene;
Boga pravednoga i Spasitelja
osim mene nema.

²²Obratite se k meni da se spasite,
svi krajevi zemlje,
jer ja sam Bog i nema drugoga!

²³Sobom se samim kunem,

iz mojih usta izlazi istina,
riječ neopoziva,
da će se preda mnom prignuti svako koljeno,
mnome će se svaki jezik zaklinjati
²⁴govoreći: 'Jedino je u Jahvi
pobjeda i snaga!'«
K njemu će doći, postiđeni,
svi što na nj su bjesnjeli.
²⁵U Jahvi će pobijediti i proslavit' se
sve potomstvo Izraelovo!

Iz 48: Jahve – jedini gospodar budućnosti

»Čujte ovo, kućo Jakovljeva, vi koji se zovete imenom Izraelovim
i koji ste izišli iz voda Judinih!
Vi koji se Jahvinim imenom kunete
i slavite Boga Izraelova,
ali ne u istini i pravdi.
²Jer vi se nazivate po svetome gradu
i oslanjate se na Boga Izraelova,
Jahve nad vojskama njemu je ime.
³Događaje prošle odavna sam navijestio,
iz mojih su izišli usta,
i ja sam ih objavio,
učinih brzo, i zbi se.
⁴Jer znao sam da si tvrdokoran,
da ti je šija žila gvozdена
i čelo da ti je mjedeno.
⁵Zato sam ti već tada navijestio,
javio ti prije nego što se zbilo,
da ne bi rekao: 'Moj kip učini to,
rezani moj lik i ljeveni kip zapovjediše tako!'

⁶Čuo si i vidio sve to;
zar ne priznaješ?
A sada, navijestit ću ti nešto novo,
otajno, što još ne znaš;
⁷ovog je trena stvoreno, a ne odavna,
o tome dosad nisi ništa čuo,
da ne bi rekao: 'Znao sam.'
⁸Nisi o tome čuo ni znao,
niti se uho tvoje prije otvorilo,
jer znadoh da ćeš se iznevjeriti,
i da te od utrobe majčine zovu otpadnikom.
⁹Radi imena svoga odgađah svoj gnjev,
radi časti svoje susprezah se da te ne uništım.
¹⁰Gle, pročistio sam te poput srebra,
iskušao te u talioniku nevolje.
¹¹Sebe radi činih tako, sebe radi!
Ta zar da se ime moje obeščasti?
Slave svoje drugome ne dam!«

Kir – miljenik Jahvin

¹²Čuj me, Jakove,

Izraele, koga sam pozvao:
Ja jesam, ja sam prvi,
ja sam i posljednji.
¹³Ruka moja zemlju utemelji,
desnica mi razape nebesa.
Pozovem ih samo,
i odmah dolaze.
¹⁴Saberite se svi i čujte:
tko je od njih to prorekao?
»Onaj koga Jahve ljubi ispunit će volju moju
nad Babilonom i nad potomstvom kaldejskim.«
¹⁵Ja rekoh i pozvah ga,
vodih ga i pomogoh u naumu.
¹⁶Pristupite k meni i počujte ovo:
Od početka nisam vam govorio tajno,
i kad se zbivalo, bijah ondje.
– A sada me Gospod Jahve šalje s duhom svojim.

Namjere Jahvine s Izraelom

¹⁷Ovako govori Jahve, otkupitelj tvoj,
Svetac Izraelov:
»Ja, Jahve, Bog tvoj,
tvojem dobru te učim,
vodim te putem kojim ti je ići.
¹⁸O, da si pazio na zapovijedi moje,
kao rijeka sreća bi tvoja bila,
a pravda tvoja kao morski valovi!
¹⁹Potomstva bi tvojeg bilo kao pijeska,
a poroda utrobe tvoje kao njegovih zrnaca!
Nikad ti se ime ne bi zatrla
niti izbrisalo preda mnom!«

Pjesma izlaska iz Babilona

²⁰Izađite iz Babilona,
bježite iz Kaldeje!
Glasno kličući, kazujte,
objavljujte, do nakraj zemlje razglasite!
Govorite: »Jahve je otkupio slugu svoga Jakova!
²¹Nisu žedali dok ih je kroz pustinju vodio;
iz stijene je za njih vodu izbilo,
rascijepio je pećinu i potekla je voda.«
²²»Nema mira opakima«, kaže Jahve.

Iz 52,13–53,12: Četvrta pjesma o Sluzi Jahvinu

Gle, uspjet će sluga moj,
podignut će se, uzvisit' i proslaviti!
¹⁴Kao što se mnogi užasnuše vidjevši ga
– tako mu je lice bilo neljudski iznakaženo
te obličjem više nije naličio na čovjeka –
¹⁵tako će on mnoge zadiviti narode,
i kraljevi će pred njim usta stisnuti,
videć' ono o čemu im nitko nije govorio,

shvaćajuć' ono o čemu nikad čuli nisu:

53 ¹»Tko da povjeruje u ono što nam je objavljeno,
kome se otkri ruka Jahvina?«

²Izrastao je pred njim poput izdanka,
poput korijena iz zemlje sasušene.

Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja
da bismo se u nj zaglédali,
ni ljupkosti da bi nam se svidio.

³Prezren bješe, odbačen od ljudi,
čovjek boli, vičan patnjama,
od kog svatko lice otklanja,
prezren bješe, odvrgnut.

⁴A on je naše bolesti ponio,
naše je boli na se uzeo,
dok smo mi držali
da ga Bog bije i ponižava.

⁵Za naše grijehе probodoše njega,
za opačine naše njega satriješe.
Na njega pade kazna – radi našeg mira,
njegove nas rane iscijeliše.

⁶Poput ovaca svi smo lutali
i svaki svojim putem je hodio.

A Jahve je svalio na nj
bezakonje nas svijuju.

⁷Zlostavljahu ga, a on puštaše,
i nije otvorio usta svojih.
K'o jagnje na klanje odvedoše ga;
k'o ovca, nijema pred onima što je strižu,
nije otvorio usta svojih.

⁸Silom ga se i sudom riješiše;
tko se brine za njegovu sudbinu?
Da, iz zemlje živih ukloniše njega,
za grijehе naroda njegova nasmrt ga izbiše.

⁹Ukop mu odrediše među zločincima,
a grob njegov bî s bogatima,
premda nije počinio nepravde
nit' su mu usta laži izustila.

¹⁰Al' se Jahvi svidje da ga pritisne bolima.
Žrtvuje li život svoj za naknadnicu,
vidjet će potomstvo, produžit' sebi dane
i Jahvina će se volja po njemu ispuniti.

¹¹Zbog patnje duše svoje vidjet će svjetlost
i nasititi se spoznajom njezinom.
Sluga moj pravedni opravdat će mnoge
i krivicu njihovu na sebe uzeti.

¹²Zato ću mu mnoštvo dati u baštinu
i s mogućnicima plijen će dijeliti,
jer sâm se ponudio na smrt
i među zlikovce bio ubrojen,

da grijeha mnogih ponese na sebi
i da se zauzme za zločinca.

Iz 55,1-11

Hrana ubogih

»O svi vi koji ste žedni, dođite na vodu;
ako novaca i nemate, dođite.

Bez novaca i bez naplate
kupite vina i mlijeka!

²Zašto da trošite novac na ono što kruh nije
i nadnicu svoju na ono što ne siti?

Mene poslušajte, i dobro ćete jesti
i sočna ćete uživati jela.

³Priklonite uho i k meni dođite,
poslušajte, i duša će vam živjeti.«

Savez

Sklopit ću s vama savez vječan,
savez milosti Davidu obećanih.«

⁴Evo, učinih te svjedokom pucima,
knezom i zapovjednikom narodima.

⁵Evo, pozvat ćeš narod koji ne poznaješ,
i narod koji te ne zna dohrlit će k tebi
radi Jahve, Boga tvojega, i Sveca Izraelova,
jer on te proslavio.

Blizina Jahvina

⁶Tražite Jahvu dok se može naći,
zovite ga dok je blizu!

⁷Nek' bezbožnik put svoj ostavi,
a zlikovac naume svoje.

Nek' se vrati Gospodu, koji će mu se smilovati,
k Bogu našem jer je velikodušan u praštanju.

⁸»Jer misli vaše nisu moje misli
i putevi moji nisu vaši putevi«, riječ je Jahvina.

⁹»Visoko je iznad zemlje nebo,
tako su putevi moji iznad vaših putova,
i misli moje iznad vaših misli.«

Moć Jahvine riječi

¹⁰»Kao što daždi i sniježi s neba bez prestanka dok se zemlja ne natopi, oplodi i ozeleni da bi
dala sjeme sijaču i kruha za jelo, ¹¹tako se riječ koja iz mojih usta izlazi ne vraća k meni bez ploda,
nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslah.«

Iz 61,1-6: Prorokov poziv

Duh Jahve Gospoda na meni je, jer me Jahve pomaza,
posla me da radosnu vijest donesem ubogima,

da iscijelim srca slomljena;
da zarobljenima navijestim slobodu
i oslobođenje sužnjevima;

²da navijestim godinu milosti Jahvine
i dan odmazde Boga našega;
da razveselim ožalošćene na Sionu

³i da im dadem vijenac mjesto pepela,
ulje radosti mjesto ruha žalosti,
pjesmu zahvalnicu mjesto duha očajna.
I zvati će ih hrastovima pravde,
nasadom Jahvinim – na slavu njegovu.
⁴Oni će nanovo dići drevne razvaline,
sazdati opet mjesta poharana,
ruševine prošlih pokoljenja.
⁵Tuđinci će doći da vam stada pasu,
stranci će vam biti ratari i vinogradari.
⁶A vas će zvati »svećenici Jahvini«,
nazivat će vas »službenici Boga našega«.
Uživat ćete bogatstva naroda,
blagom se njihovim dičiti.

JEREMIJA

Jr 1,4–9: Poziv Jeremijin

Dođe mi riječ Jahvina:
⁵»Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znadoh;
prije nego što iz krila majčina izađe, ja te posvetih,
za proroka svim narodima postavih te.«
⁶A ja rekoh: »Ah, Gospode Jahve, gle,
ja ne umijem govoriti: dijete sam.«
⁷A Jahve mi odvrati:
»Ne govori: 'Dijete sam!'
Već idi k onima kojima te šaljem
i reci sve ono što ću ti narediti.
⁸Ne boj ih se:
jer ja sam s tobom da te izbavim«,
riječ je Jahvina.
⁹I tada Jahve pruži ruku, dotače se usta mojih i reče:
»Evo, u usta tvoja stavljam riječi svoje.
¹⁰Gle: postavljam te danas
nad narode i kraljevstva,
da istrebljuješ i rušiš,
da zatireš i ništiš,
da gradiš i sadiš.«

Jr 20,7–18: Iz Jeremijinih »Ispovijesti«

Ti me zavede, o Jahve,
i dadoh se zavesti,
nadjačao si me
i svladao me.
A sada sam svima na podsmijeh iz dana u dan,
svatko me ismijava.
⁸Jer kad god progovorim, moram vikati,
naviještati moram: »Nasilje! Propast!«
Doista, riječ mi Jahvina postade
na ruglo i podsmijeh povazdan.
⁹I rekoh u sebi: neću više na nj misliti

nići ću govoriti u njegovo ime.
Al' tad mi u srcu bi kao rasplamtjeli oganj,
zapretan u kostima mojim:
uzalud se trudih da izdržim,
ne mogoh više.

¹⁰Čuh klevete mnogih: »Užas odasvud!
Prijavite! Mi ćemo ga prijaviti.«
Svi koji mi bijahu prijatelji
čekahu moj pad.

»Možda ga zavedemo,
pa ćemo njim ovladati
i njemu se osvetiti!«

¹¹Sa mnom je Jahve kao snažan junak!
Zato će progonitelji moji posrnuti
i neće nadvladati,
postidjet će se veoma zbog poraza,
zbog nezaboravne vječne sramote.

¹²O Jahve nad vojskama, koji poničeš pravednika
i vidiš mu bubrege i srce,
daj da vidim kako im se osvećuješ,
jer tebi povjerih parnicu svoju.

¹³Pjevajte Jahvi,
hvalite Jahvu,
jer on izbavi dušu sirote
iz ruku zlikovaca.

¹⁴Proklet bio dan kad se rodih,
dan kad me rodi majka moja ne bio blagoslovljen!

¹⁵Proklet bio čovjek
koji ocu mom dojava:
»Rodio ti se sin, muškić!«
i time mi oca obradova.

¹⁶Tom čovjeku bilo kao gradovima
što ih Jahve nemilice razvali;
već u cik zore čuo zapomaganje
i poklike bojne u podne,

¹⁷jer me ne pogubi u majčinoj utrobi
da bi majka bila moj grob,
da bi joj utroba dovijeka ostala trudna!

¹⁸O, zašto izađoh iz majčina krila?
Da vidim jad i nevolju
i u sramoti da dokončam dane!

Jer 31,31–34: Novi savez

»Evo dolaze dani« – riječ je Jahvina – »kad ću s domom Izraelovim i s domom Judinim sklopiti novi savez. ³²Ne savez kakav sam sklopio s ocima njihovim u dan kad ih uzeh za ruku da ih izvedem iz zemlje egipatske, savez što ga oni razvrgoše premda sam ja gospodar njihov« – riječ je Jahvina. ³³»Nego, ovo je savez što ću ga sklopiti s domom Izraelovim poslije onih dana« – riječ je Jahvina: »Zakon ću svoj staviti u dušu njihovu i upisati ga u njihovo srce. I bit ću Bog njihov, a oni narod moj. ³⁴I neće više učiti drug druga ni brat brata govoreći: 'Spoznajte Jahvu!', nego će me svi

poznavati, i malo i veliko« – riječ je Jahvina – »jer ću oprostiti bezakonje njihovo i grijeha se njihovih neću više spominjati.«

Trajnost Izraelova

³⁵Ovako govori Jahve,
koji daje da sunce sja danju,
a mjesec i zvijezde da svijetle noću,
koji burka more da mu valovi buče
– ime mu je Jahve nad vojskama:
³⁶»Ako se ikad ti zakoni poremete preda mnom«
– riječ je Jahvina –
»onda će i potomstvo Izraelovo prestati
da bude narod pred licem mojim zauvijek!
³⁷Ako se mogu izmjeriti nebesa gore,
i dolje istražiti temelji zemlje,
onda ću i ja odbaciti potomstvo Izraelovo
zbog svega što počinije« –
riječ je Jahvina.

EZEKIEL

Ez 2,1–10: Viđenje knjige

I reče mi: »Sine čovječji, na noge se, da s tobom govorim!« ²I uđe u me duh, kako mi progovori, te me podiže na noge i ja čuh glas onoga koji mi govoraše. ³I reče mi: »Sine čovječji, šaljem te k sinovima Izraelovim, k narodu odmetničkom što se odvrže od mene. Oni i oci njihovi griješili su protiv mene sve do dana današnjega. ⁴Šaljem te k sinovima tvrdokorna pogleda i okorjela srca. Reci im: Ovako govori Jahve Gospod! ⁵I poslušali oni ili ne poslušali – rod su odmetnički – neka znaju da je prorok među vama. ⁶A ti, sine čovječji, ne boj ih se i ne plaši se riječi njihovih: 'Trnje te okružuje i sjediš među samim škorpionjama.' Ne plaši se riječi njihovih i ne boj se nimalo njihova pogleda jer oni su rod odmetnički. ⁷Govori im moje riječi, poslušali oni ili ne poslušali, jer rod su odmetnički. ⁸A ti, sine čovječji, poslušaj što ću ti sada reći: Ne budi odmetnik kao što su oni rod odmetnički! Otvori usta i progutaj što ću ti sada dati!«

⁹I pogledah, a to ruka k meni ispružena i u njoj, gle, svitak knjige. ¹⁰I razvi se knjiga preda mnom: bijaše ispisana izvana i iznutra, a u njoj napisano: »Naricanje! Jecanje! Jauk!«

Ez 11,15–21: Novi savez obećan izgnanicima

»Sine čovječji, tvojoj braći, i tvojim rođacima, i svem domu Izraelovu Jeruzalemci govore: 'Daleko ste od Jahve! Nama je ova zemlja dana u posjed!' ¹⁶Zato im reci: Ovako govori Jahve Gospod: 'Ako ih i odagnah među daleke narode, ako ih i rasprših po zemljama, ja ću im sam uskoro biti svetište u zemljama u kojima se nalaze.' ¹⁷Stoga im reci: Ovako govori Jahve Gospod: 'Sabrat ću vas iz narodâ, vratit ću vas iz zemalja u kojima ste bili raspršeni i dat ću vam opet zemlju Izraelovu! ¹⁸I kad se u nju vrate, istrijebit će iz nje sve grozote i gadosti. ¹⁹I ja ću im dati novo srce i nov ću duh udahnuti u njih: iščupat ću iz njih njihovo kameno srce i stavit ću u njih srce od mesa, ²⁰da hode po mojim naredbama i da čuvaju i vrše sve moje zakone. I bit će oni moj narod, a ja Bog njihov! ²¹A onima kojima srce hodi za grozotama i gadostima oborit ću na glavu njihov put' – riječ je Jahve Gospoda.«

Ez 11,15–21: Novi savez obećan izgnanicima

»Sine čovječji, tvojoj braći, i tvojim rođacima, i svem domu Izraelovu Jeruzalemci govore: 'Daleko ste od Jahve! Nama je ova zemlja dana u posjed!' ¹⁶Zato im reci: Ovako govori Jahve

Gospod: 'Ako ih i odagnah među daleke narode, ako ih i rasprših po zemljama, ja ću im sam uskoro biti svetište u zemljama u kojima se nalaze.' ¹⁷Stoga im reci: Ovako govori Jahve Gospod: 'Sabrat ću vas iz narodâ, vratit ću vas iz zemalja u kojima ste bili raspršeni i dat ću vam opet zemlju Izraelovu! ¹⁸I kad se u nju vrate, istrijebit će iz nje sve grozote i gadosti. ¹⁹I ja ću im dati novo srce i nov ću duh udahnuti u njih: iščupat ću iz njih njihovo kameno srce i stavit ću u njih srce od mesa, ²⁰da hode po mojim naredbama i da čuvaju i vrše sve moje zakone. I bit će oni moj narod, a ja Bog njihov! ²¹A onima kojima srce hodi za grozotama i gadostima oborit ću na glavu njihov put' – riječ je Jahve Gospoda.«

Ez 18: Osobna odgovornost

Dode mi riječ Jahvina: ²»Što vam je te o Izraelu ponavljate poslovicu: 'Oci jedoše kiselo grožđe, sinovima trnu zubi!' ³Života mi moga, riječ je Jahve Gospoda: nitko od vas neće više u Izraelu ponavljati tu poslovicu; ⁴jer, svi su životi moji, kako život očev tako i život sinovlji. I evo, onaj koji zgriješi, taj će umrijeti.

⁵Tko je pravedan i poštuje zakon i pravdu ⁶i ne blaguje po gorama i očiju ne podiže kumirima doma Izraelova, ne oskrvrnjuje žene bližnjega svoga i ne prilazi ženi dok je nečista; ⁷nikomu ne nanosi nasilja, vraća što je u zalog primio i ništa ne otima; kruh svoj dijeli s gladnim, gologa odijeva, ⁸ne posuđuje uz dobit i ne uzima pridavka, ruku usteže od nedjela, po istini presuđuje, ⁹po mojim naredbama hodi i čuva moje zakone, postupajući po istini – taj je zaista pravedan i taj će živjeti«, riječ je Jahve Gospoda.

¹⁰»Ali, porodi li on sina nasilnika, koji krv prolijeva ili bratu takvo što učini, ¹¹a ne radi kao njegov roditelj, nego blaguje po gorama, oskrvrnjuje ženu bližnjega; ¹²ubogu i bijednu nanosi nasilje, otima, ne vraća što je u zalog primio, oči podiže kumirima čineći gadosti; ¹³posuđuje uz dobit i uzima pridavak – ne, takav sin neće živjeti! Učinio je te gadosti i umrijet će, a krv će njegova na njega pasti.

¹⁴A porodi li on sina koji uvidi sve grijeha što ih njegov otac počini, uvidi ih i tako više ne učini; ¹⁵ne blaguje po gorama, očiju ne podiže kumirima doma Izraelova, ne oskrvrnjuje žene bližnjega; ¹⁶nikomu ne nanosi nasilja, ne prisvaja zaloga, ništa ne otima, kruh svoj dijeli s gladnim, gologa odijeva; ¹⁷ruku usteže od nedjela, ne uzima dobiti ni pridavka, vrši moje zakone i hodi po mojim naredbama – ne, taj neće umrijeti zbog grijeha očeva, on će živjeti. ¹⁸A njegov otac, koji je nemilice tlačio i pljačkao bližnjega, čineći u narodu što ne valja, zbog svojega će grijeha umrijeti.

¹⁹Ali vi kažete: 'Zašto da sin ne snosi očev grijeh?' Zato što sin vrši zakon i pravdu, čuva i vrši sve moje naredbe, živjet će. ²⁰Onaj koji zgriješi, taj će i umrijeti. Sin neće snositi grijeha očeva, ni otac grijeha sinovljega. Na pravedniku će biti pravda njegova, a na bezbožniku bezbožnost njegova.

²¹Ako se bezbožnik odvrati od svih grijeha što ih počini, i bude čuvao sve moje naredbe i vršio zakon i pravdu, živjet će i neće umrijeti. ²²Sva njegova nedjela što ih počini bit će zaboravljena: zbog pravednosti što je čini, živjet će. ²³Jer, zar je meni do toga da umre bezbožnik« – riječ je Jahve Gospoda – »a ne da se odvrati od svojih zlih putova i da živi?

²⁴Ako li se pravednik odvrati od svoje pravednosti i stane činiti nepravdu i sve gadosti koje radi bezbožnik – hoće li živjeti? Sva pravedna djela koja bijaše činio zaboravit će se, a zbog svoje nevjere kojom se iznevjerio i zbog grijeha što ih počini, umrijet će. ²⁵A vi velite: 'Put Jahvin nije pravedan!' Čuj, dome Izraelov: Moj put da nije pravedan? Nisu li vaši putovi nepravedni? ²⁶Ako li se pravednik odvrati od svoje pravednosti i stane činiti nepravdu, pa zbog toga umre, umrijet će zbog nepravde što je počini. ²⁷A ako se bezbožnik odvrati od svoje bezbožnosti što je bijaše činio, pa stane vršiti moj zakon i pravdu, živjet će i neće umrijeti. ²⁸Jer je uvidio i odvratio se od svojih nedjela što ih bijaše počinio, živjet će i neće umrijeti.

²⁹Ali dom Izraelov kaže: 'Put Gospodnji nije pravedan!' Putovi moji da nisu pravedni, dome Izraelov? Nisu li vaši putovi nepravedni? ³⁰Dome Izraelov, ja ću suditi svakome po njegovim putovima« – riječ je Jahve Gospoda. »Obratite se, dakle, i povratite od svih svojih nedjela, i grijeh vam vaš neće biti na propast! ³¹Odbacite od sebe sva nedjela koja ste činili i načinite sebi novo srce i nov duh! Zašto da umirete, dome Izraelov? ³²Ja ne želim smrti nikoga koji umre« – riječ je Jahve Gospoda. »Obratite se, dakle, i živite!«

Ez 36,22-38

²²Reci zato domu Izraelovu: Ovako govori Jahve Gospod: 'Što činim, ne činim radi vas, dome Izraelov, nego radi svetoga imena svojega, koje vi oskvrnuste među narodima u koje dođoste. ²³Ja ću posvetiti ime svoje veliko koje vi oskvrnuste posred narodâ u koje dođoste! I znat će narodi da sam ja Jahve' – riječ je Jahve Gospoda – 'kad na vama, njima naočigled, pokažem svetost svoju. ²⁴Tada ću vas sabrati iz svih naroda i skupiti iz svih zemalja, natrag vas dovesti u vašu zemlju. ²⁵Poškropit ću vas vodom čistom da se očistite. Očistit ću vas od svih vaših nečistoća i od svih kumira vaših. ²⁶Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas! Izvadit ću iz tijela vašega srce kameno i dat ću vam srce od mesa. ²⁷Duh svoj udahnut ću u vas da hodite po mojim zakonima i da čuvate i vršite moje naredbe. ²⁸I nastanit ćete se u zemlji koju dadoh vašim ocima, i bit ćete moj narod, a ja ću biti vaš Bog. ²⁹Izbavit ću vas od svih vaših nečistoća i dozvat ću žito i umnožiti ga, i nikad vas više neću izvrnuti gladi. ³⁰Umnožit ću plod drveća i rod njiva da ne podnosite više zbog gladi sramotu među narodima. ³¹I tada ćete se spomenuti zlih putova i nedjela svojih, i sami ćete sebe omrznuti zbog bezakonja i gadosti svojih. ³²A što činim, znajte dobro, ne činim radi vas' – riječ je Jahve Gospoda! 'Postidite se i posramite zbog putova svojih, dome Izraelov!'

³³Ovako govori Jahve Gospod: 'A kad vas očistim od svih bezakonja vaših, napučit ću opet vaše gradove i sagraditi razvaline; ³⁴opustjela zemlja, nekoć pustinja naočigled svakom prolazniku, bit će opet obrađena. ³⁵Tada će se reći: 'Evo zemlje što bijaše pusta, a postade kao vrt edenski! Gle gradova što bijahu pusti, same razvaline i ruševine, a sada su utvrđeni i napučeni!' ³⁶I narodi oko vas koji preostanu znat će da ja, Jahve, razvaljeno opet gradim, i što bi opustošeno, opet sadim. Ja, Jahve, rekoh i učinit ću!'

³⁷Ovako govori Jahve Gospod: 'Još će ovo moliti dom Izraelov: da im ljudstvo namnožim kao stada. ³⁸Kao svetim stadima, kao stadima blagdanskih dana u Jeruzalemu, gradovi, nekoć razvaline, napučit će se ljudstvom. I znat će da sam ja Jahve.'«

Ez 36,22-38

²²Reci zato domu Izraelovu: Ovako govori Jahve Gospod: 'Što činim, ne činim radi vas, dome Izraelov, nego radi svetoga imena svojega, koje vi oskvrnuste među narodima u koje dođoste. ²³Ja ću posvetiti ime svoje veliko koje vi oskvrnuste posred narodâ u koje dođoste! I znat će narodi da sam ja Jahve' – riječ je Jahve Gospoda – 'kad na vama, njima naočigled, pokažem svetost svoju. ²⁴Tada ću vas sabrati iz svih naroda i skupiti iz svih zemalja, natrag vas dovesti u vašu zemlju. ²⁵Poškropit ću vas vodom čistom da se očistite. Očistit ću vas od svih vaših nečistoća i od svih kumira vaših. ²⁶Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas! Izvadit ću iz tijela vašega srce kameno i dat ću vam srce od mesa. ²⁷Duh svoj udahnut ću u vas da hodite po mojim zakonima i da čuvate i vršite moje naredbe. ²⁸I nastanit ćete se u zemlji koju dadoh vašim ocima, i bit ćete moj narod, a ja ću biti vaš Bog. ²⁹Izbavit ću vas od svih vaših nečistoća i dozvat ću žito i umnožiti ga, i nikad vas više neću izvrnuti gladi. ³⁰Umnožit ću plod drveća i rod njiva da ne podnosite više zbog gladi sramotu među narodima. ³¹I tada ćete se spomenuti zlih putova i nedjela svojih, i sami ćete sebe omrznuti zbog bezakonja i gadosti svojih. ³²A što činim, znajte dobro, ne činim radi vas' – riječ je Jahve Gospoda! 'Postidite se i posramite zbog putova svojih, dome Izraelov!'

³³Ovako govori Jahve Gospod: 'A kad vas očistim od svih bezakonja vaših, napučit ću opet vaše gradove i sagraditi razvaline; ³⁴opustjela zemlja, nekoć pustinja naočigled svakom prolazniku, bit će opet obrađena. ³⁵Tada će se reći: 'Evo zemlje što bijaše pusta, a postade kao vrt edenski! Gle gradova što bijahu pusti, same razvaline i ruševine, a sada su utvrđeni i napučeni!' ³⁶I narodi oko vas koji preostanu znat će da ja, Jahve, razvaljeno opet gradim, i što bi opustošeno, opet sadim. Ja, Jahve, rekoh i učinit ću!'

³⁷Ovako govori Jahve Gospod: 'Još će ovo moliti dom Izraelov: da im ljudstvo namnožim kao stada. ³⁸Kao svetim stadima, kao stadima blagdanskih dana u Jeruzalemu, gradovi, nekoć razvaline, napučit će se ljudstvom. I znat će da sam ja Jahve.'«

Ez 37,1–14: Prispodoba sa suhim kostima

I spusti se na me ruka Jahvina i Jahve me u svojem duhu izvede i postavi usred doline pune kostiju. ²Provede me kroz njih, svuda oko njih, i gle, bijaše ih u dolini veoma mnogo i bijahu sasvim suhe! ³Reče mi: »Sine čovječji, mogu li ove kosti oživjeti?« Ja odgovorih: »Jahve Gospode, to samo ti znaš!« ⁴Tad mi reče: »Prorokuj ovim kostima i reci im: ‘O suhe kosti, čujte riječ Jahvinu!’ ⁵Ovako govori Jahve Gospod ovim kostima: ‘Evo, duh ću svoj udahnuti u vas i oživjet ćete! ⁶Žilama ću vas ispreplesti, mesom obložiti, kožom vas obaviti i duh svoj udahnuti u vas i oživjet ćete – i znat ćete da sam ja Jahve!’«

⁷I ja stadoh prorokovati kao što mi bješe zapovjedbano. I dok sam prorokovao, nastade šuškanje i pomicanje i kosti se stadoše pribirati. ⁸Pogledah, i gle, po njima narasle žile i meso; kožom se presvukoše, ali duha još ne bijaše u njima.

⁹I reče mi: »Prorokuj duhu, sine čovječji, prorokuj i reci: Ovako govori Jahve Gospod: ‘Od sva četiri vjetra dođi, duše, i dahni u ova trupla da ožive!’« ¹⁰I stadoh prorokovati kao što mi zapovjedi, i duh uđe u njih i oživješe i stadoše na noge – vojska vrlo, vrlo velika.

¹¹Reče mi: »Sine čovječji, te kosti – to je sav dom Izraelov. Evo, oni vele: ‘Usahnuše nam kosti i propade nam nada, pogibosmo!’ ¹²Zato prorokuj i reci im. Ovako govori Jahve Gospod: ‘Ja ću otvoriti vaše grobove, izvesti vas iz vaših grobova, narode moj, i odvesti vas u zemlju Izraelovu! ¹³I znat ćete da sam ja Jahve kad otvorim grobove vaše i kad vas izvedem iz vaših grobova, moj narode! ¹⁴I duh svoj udahnut ću u vas da oživite, i dovest ću vas u vašu zemlju, i znat ćete da ja, Jahve, govorim i činim’ – riječ je Jahve Gospoda.«

DANIEL

Dan 6,17–29: Daniel među lavovima

Tada kralj naredi da dovedu Daniela i da ga bace u lavlju jamu. Kralj reče Danielu: »Bog tvoj, kome tako postojano služiš, neka te izbavi.« ¹⁸Donesoše kamen i staviše ga jami na otvor. Kralj ga zapečati prstenom svojim i prstenom svojih velikaša, da se ništa ne mijenja za Daniela.

¹⁹Kralj se vrati u svoj dvor i provede noć ne okusivši jela i ne dopustivši da mu dovedu suložnice. Nije mogao usnuti. ²⁰Kralj ustade u ranu zoru, kad se danilo, i pođe brzo k lavljoj jami. ²¹Kad se primače blizu, viknu žalosnim glasom Danielu: »Daniele, slugo Boga živoga, je li te Bog, kome postojano služiš, mogao izbaviti od lavova?« ²²Daniel odgovori: »O kralju, živ bio dovijeka! ²³Moj je Bog poslao svog anđela; zatvorio je ralje lavovima te mi ne naudiše, jer sam nedužan pred njim. Pa i pred tobom, o kralju, ja sam bez krivice.« ²⁴Kralj se vrlo obradova i naredi da Daniela izvade iz jame. Izvadiše Daniela iz jame neozlijeđena, jer se bijaše uzdao u svoga Boga. ²⁵Kralj zapovjedi da dovedu one ljude koji bijahu optužili Daniela i da ih bace u lavlju jamu – njih, njihove žene i njihovu djecu: i prije nego dodirnuše tlo, lavovi ih zgrabiše i smrviše im kosti.

Kralj priznaje Boga

²⁶Nato kralj Darije napisao svim plemenima, narodima i jezicima što stanuju po svoj zemlji: »Obilovali mirom! ²⁷Evo naredbe koju donosim: u svemu mojem kraljevstvu neka se ljudi boje i neka dršču pred Bogom Danielovim: On je Bog živi, on ostaje dovijeka!

Njegovo kraljevstvo neće propasti,
njegovoj vlasti nema kraja!

²⁸On izbavlja i spašava, čini znake i čudesa
na nebesima i na zemlji!

On je spasio Daniela iz šapa lavljih!«

²⁹Daniel bijaše sretan za vladanja Darija i za vladanja Kira Perzijanca.

Dan 7,15–28: Anđeo tumači viđenje

Meni, Danielu, smete se zbog toga sav duh, viđenja mi se vrzoše glavom, svega me prestraviše. ¹⁶Pristupih jednome od onih koji stajahu ondje i zamolih ga da mi rekne istinu o svemu tome. On mi odgovori i kaza mi značenje:

¹⁷»One četiri goleme nemani jesu četiri kralja koji će se dići na zemlji. ¹⁸Ali će od njih kraljevstvo preuzeti Sveci Svevišnjega i oni će ga posjedovati za vijeke vjekova.«

¹⁹Zaželjeh tada saznati istinu o četvrtoj nemani, onoj koja se razlikovaše od svih drugih, bila izvanredno strašna, imala gvozdene zube i mjedene pandže i koja je žderala i mrvila i nogama gazila što preostajaše; ²⁰i o deset rogova što bijahu na njezinoj glavi, i o drugom rogu koji poraste dok tri prva otpadoše – o rogu koji imaše oči i usta što govorahu velike hule i koji bijaše veći nego drugi rogovi. ²¹I gledao sam kako ovaj rog ratuje protiv Svetaca te ih nadvladava, ²²dok ne dođe Pradavni, koji dosudi pravdu Svecima Svevišnjega, i dok ne dođe vrijeme kad Sveci zaposjedoše kraljevstvo. ²³On reče: »Četvrta neman

bit će četvrto kraljevstvo na zemlji,
različito od svih kraljevstava.

Progutat će svu zemlju,
zgazit' je i smrviti.

²⁴A deset rogova:

Od ovoga kraljevstva
nastat će deset kraljeva,
a iza njih će se podići jedan drugi
različit od onih prvih –
i oborit će tri kralja.

²⁵On će huliti na Svevišnjega,
zatirati Svece Svevišnjega;
pomišljat će da promijeni blagdane i Zakon,
i Sveci će biti predani u njegove ruke
na jedno vrijeme i dva vremena i polovinu vremena.

²⁶Tada će sjesti Sud, vlast mu oduzeti,
razoriti, sasvim uništiti.

²⁷A kraljevstvo, vlast i veličanstvo
pod svim nebesima
dat će se puku Svetaca Svevišnjega.

Kraljevstvo njegovo kraljevstvo je vječno,
i sve vlasti služit će mu i pokoravati se njemu.«

²⁸Ovdje se završava izvještaj. Ja, Daniel, bijah vrlo potresen u svojim mislima i lice mi probljedje, ali sve ovo sačuvah u srcu svojemu.

Dan 9,1–20: Povod i vrijeme proročanstva

Prve godine Darija, sina Artakserksova, iz roda Medijaca, koji vladaše kraljevstvom kaldejskim, ²prve dakle godine njegova kraljevanja, ja, Daniel, istraživah u Pismima broj godina koje se – prema riječi koju Jahve uputi proroku Jeremiji – imaju ispuniti nad ruševinama Jeruzalema: sedamdeset godina. ³Ja obratih svoje lice prema Gospodinu Bogu nastojeći moliti se i zaklinjati u postu, kostrijeti i pepelu. ⁴Ja se moljah Jahvi, Bogu svome, priznavajući:

»Ah, Gospodine moj, Bože veliki i strahoviti, koji čuvaš Savez i naklonost onima koji tebe ljube i čuvaju zapovijedi tvoje! ⁵Mi sagriješismo, mi bezakonje počinismo, zlo učinismo, odmetnusmo se i udaljismo od zapovijedi i naredaba tvojih. ⁶Nismo slušali sluge tvoje, proroke koji govorahu u tvoje ime našim kraljevima, našim knezovima, našim očevima, svemu puku zemlje. ⁷U tebe je, Gospodine, pravednost, a u nas stid na obrazu, kao u ovaj dan, u nas Judejaca, Jeruzalemaca, svega Izraela, blizu i daleko, u svim zemljama kuda si ih rastjerao zbog nevjernosti kojom ti se iznevjeriše. ⁸Jahve, stid na obraz nama, našim kraljevima, našim knezovima, našim očevima, jer sagriješismo protiv tebe! ⁹U Gospoda je Boga našega smilovanje i oprostjenje jer smo se odmetnuli

od njega ¹⁰i nismo slušali glas Jahve, Boga našega, da slijedimo njegove zakone što nam ih dade po svojim slugama, prorocima.

¹¹Sav je Izrael prestupio zakon tvoj, odmetnuo se ne slušajući tvoj glas. Zato se na nas izlila kletva i prokletstvo, kako je zapisano u Zakonu Mojsija, sluge Božjega – jer sagriješismo protiv Njega. ¹²Izvršio je prijetnje kojima je zaprijetio nama i sucima koji su nam sudili: svalio je na nas tešku nesreću te se ne dogodi pod nebom što se dogodi u Jeruzalemu. ¹³Sva ova nesreća, kao što je zapisano u Zakonu Mojsijevu, došla je na nas, a mi nismo umilostivili lice Jahve, Boga svojega: nismo se obratili od svojih bezakonja pa da prionemo uz istinu tvoju. ¹⁴Jahve je bdio nad nesrećom, on je dovede na nas. Jer je pravedan Jahve, Bog naš, u svim djelima koja učini, a mi nismo slušali glas njegov.

¹⁵A sada, Gospode, Bože naš, koji si moćnom svojom rukom izveo narod svoj iz zemlje egipatske – i time sebi stekao ime koje traje do danas: mi sagriješismo, mi zlo učinismo. ¹⁶Gospode, po svoj pravednosti svojoj odvrati svoj gnjev i svoju jarost od Jeruzalema, grada svojega, svete gore svoje, jer zbog naših grijeha i zlodjela naših otaca Jeruzalem i tvoj narod ruglo su svima koji nas okružuju.«

Danielova molitva za izbavljenje naroda

¹⁷»A sada poslušaj, o Bože naš, molitvu sluge svoga i usrdne molbe njegove. Neka tvoje lice zasja nad svetištem tvojim opustošenim – zbog tebe, Gospode! ¹⁸Prikloni uho svoje, Bože moj, i slušaj! Otvori oči te pogledaj našu pustoš i grad koji se tvojim zove imenom! Jer mi te ne molimo zbog svoje pravednosti, već zbog velikih smilovanja tvojih. ¹⁹Gospode, čuj! Gospode, oprosti! Gospode, poslušaj i čini! Ne oklijevaj – zbog sebe, Bože moj, jer se tvojim imenom zove grad tvoj i narod tvoj!«

Anđeo Gabriel tumači proroštvo

²⁰Ja sam još govorio, moleći se i priznavajući grijehе svoje i grijehе svog naroda Izraela i usrdno zaklinjući Jahvu, svoga Boga, za Svetu goru Boga svoga.

Dan 9,24–27: Objava o sedamdeset sedmica

»Sedamdeset je sedmica određeno tvom narodu i tvom svetom gradu da se dokrajči opaćina, da se stavi pečat grijehu, da se zadovolji za bezakonje, da se uvede vječna pravednost, da se stavi pečat viđenju i prorocima, da se pomaže Sveti nad svetima.

²⁵Znaj i razumij:

Od časa kad izađe riječ
'Neka se vrate
i neka opet sagrađe Jeruzalem'
pa do Kneza Pomazanika:
sedam sedmica,
a onda šezdeset i dvije sedmice,
i bit će opet sagrađeni trg i opkop,
i to u teško vrijeme.

²⁶A poslije šezdeset i dvije sedmice
bit će Pomazanik pogubljen,
ali ne za sebe.

Narod jednog kneza koji će doći
razorit će Grad i Svetište:
svršetak im je u propasti,

a do svršetka rat
i određena pustošenja.
²⁷I sklopit će savez s mnogima
za jednu sedmicu:
a u polovici sedmice
prestat će žrtva i prinos:
na vrhu Hrama bit će grozota pustoši
sve do svršetka,
dok se određeno pustošenje
ne obori na pustošnika.«

HOŠEA

Hoš 1,1-9

Natpis

Riječ Jahvina koja dođe Hošei, sinu Beerijevu, u dane Uzije, Jotama, Ahaza i Ezekije, kraljeva judejskih, u dane Jeroboama, sina Joaševa, kralja izraelskog.

Hošea se ženi i dobiva djecu

²Početak riječi Jahvinih Hošei. Jahve reče Hošei: »Idi, oženi se bludnicom i izrodi djecu bludničku, jer se zemlja bludu odala, odmetnuvši se od Jahve!«

³I on ode, uze Gomeru, kćer Diblajimovu, koja zače i rodi mu sina.

⁴Jahve mu reče: »Nadjeni mu ime Jizreel, jer još samo malo i kaznit ću pokolje jizreelske na domu Jehuovu i dokončat ću kraljevstvo doma Izraelova. ⁵I u taj dan slomit ću lûk Izraelov u dolini jizreelskoj.«

⁶I ona opet zače i rodi kćer. I reče mu Jahve: »Nadjeni joj ime Nemila, jer mi odsad neće biti mila kuća Izraelova, od nje ću se povući; ⁷a omiljet će mi kuća Judina, spasit ću je Jahvom, Bogom njihovim, a neću je spasiti lûkom, mačem ni kopljem, ni konjima ni konjanicima.«

⁸Kad odoji Nemilu, zače opet i rodi sina. ⁹I reče Jahve: »Nadjeni mu ime Ne-narod-moj, jer više niste narod moj i ja vama nisam više Onaj koji jest.«

Hoš 3,1-5: Hošea prihvaća nevjernicu i stavlja je na kušnju

Potom mi Jahve reče: »Idi opet, ljubi ženu koja drugog ljubi i čini preljub, kao što Jahve ljubi djecu Izraelovu dok se oni k drugim bogovima okreću i žude za kolačima od grožđa.« ²Ja je tad kupih za petnaest srebrnika, za homer i letek ječma, ³i rekoh joj: »Za mnogo dana ostat ćeš mi povučena, nećeš se odavati bludu ni podavati nikojem čovjeku, a ni ja neću k tebi prilaziti.«

⁴Jer mnogo će dana sinovi Izraelovi ostati bez kralja i bez kneza, bez žrtve i bez stupa, bez oplećka i bez kumira. ⁵Poslije toga, sinovi će se Izraelovi vratiti; tražit će Jahvu, Boga svoga, i Davida, svoga kralja; sa strahom će pristupiti k Jahvi i k njegovim dobrima, na kraju danâ.

Hoš 6,1-6: Privremeni povratak Jahvi

»Hajde, vratimo se Jahvi! On je razderao, on će nas iscijeliti:

on je udario, on će nam poviti rane;

²poslije dva dana oživit će nas,

trećeg će nas dana podignuti

i mi ćemo živjeti pred njim.

³Težimo da upoznamo Jahvu:

k'o zora pouzdan mu dolazak.

On će nam doći poput dažda jesenskog,

poput kiše proljetne što natapa zemlju.«

⁴Što za tebe mogu učiniti, Efrajime?
Što za tebe mogu učiniti, Judo?
K'o oblak jutarnji ljubav je vaša,
k'o rana rosa koje nestaje.
⁵Zato sam ih preko prorokâ sjekao
i ubijao riječima usta svojih;
al' sud će tvoj izaći k'o svjetlost.
⁶Jer ljubav mi je mila, ne žrtve,
poznavanje Boga, ne paljenice.

Hoš 11,1-9: Neuzvrćena očinska ljubav

Dok Izrael bijaše dijete, ja ga ljubljah,
iz Egipta dozvah sina svoga.
²Al' što sam ih više zvao,
sve su dalje od mene odlazili;
baalima su žrtvovali,
kadili kumirima.
³A ja sam Efrajima hodati učio,
držeći ga za ruke njegove;
al' oni ne spoznaše da sam se za njih brinuo.
⁴Užima za ljude privlačio sam ih,
konopcima ljubavi;
bijah im k'o onaj
koji u čeljustima njihovim
žvale opušta;
nad njega se saginjah
i davah mu jesti.

⁵U zemlju egipatsku on će se vratiti,
Asirac će mu kraljem biti,
jer se ne htjede vratiti k meni.
⁶Mač će bješnjeti njegovim gradovima,
uništiti prijevornice njegove,
proždirat će zbog spleta njegovih.

Ljubav je jača

⁷Narod je moj sklon otpadu;
i premda ga k Višnjem dozivlju,
nitko da ga podigne.
⁸Kako da te dadem, Efrajime,
kako da te predam, Izraele!
Kako da te dadem kao Admu,
da učinim s tobom kao Sebojimu?
Srce mi je uznemireno,
uzavrela mi sva utroba:
⁹neću više gnjevu dati maha,
neću opet zatirati Efrajima,
jer ja sam Bog, a ne čovjek:
Svetac posred tebe –
neću više gnjevan dolaziti!

AMOS

Am 1,1-2: Uvod

Riječi Amosa, pastira iz Tekoe. Njegova viđenja o Izraelu u doba judejskoga kralja Uzije i Jeroboama, sina Joaša, izraelskoga kralja, dvije godine prije potresa.

²Veli on:

»Jahve grmi sa Siona,
iz Jeruzalema glas mu se ori;
stočarski pašnjaci tuže
i suši se vrh Karmela.«

Am 3,3-8: Proročki je poziv neotklonjiv

Idu li dvojica zajedno
da se ne dogovore?
⁴Riče li lav u šumi
ako plijena nema?
Reži li lavić u brlogu
ako ništa ne ulovi?
⁵Pada l' ptica na zemlju
ako na njoj zamke nema?
Diže li se mreža sa zemlje
ako se ništa ne uhvati?
⁶Trubi li truba po gradu
da se narod ne uzbuni?
Hoće li kob pogoditi grad
ako je Jahve ne pošalje?
⁷Ništa ne čini Jahve Gospod
a da osnove svoje ne otkrije
slugama svojim prorocima.
⁸Lav riče: tko da se ne prestravi?
Gospod Jahve govori: tko da ne prorokuje?

Am 8,1-8: Četvrto viđenje: kotarica zrela ploda

Evo što mi pokaza Jahve Gospod: gle, kotarica zrela ploda:

²»Što vidiš, Amose?« – upita me.

»Kotaricu zrela ploda«, rekoh.

Tada mi Jahve reče:

»Moj narod izraelski dozreo je za propast;
neću ga više štedjeti.

³I hramske će pjevačice jaukati toga dana«

– riječ je Jahve Gospoda –

»bit će mnoštvo trupla,
svuda će se bacati.«

Protiv varalica i pljačkaša

⁴Slušajte ovo, vi što gazite potrebnika
i satirete uboge u zemlji!

⁵Kažete: »Kad li će mlađak proći,

da prodamo žito,

i subota, da tržimo pšenicu.

Smanjujuć' efu, povećavajući šekel,

da varamo krivim mjerama:
⁶da kupimo siromaha za novac,
potrebna za sandale,
i da prodajemo otkaz od žita.«
⁷Zakle se Jahve ponosom Jakovljevim:
»Dovijeka neću zaboraviti nijednoga vašeg djela.«
⁸Neće li se od toga zemlja potresti,
protužiti svi njeni stanovnici,
neće li se sva podići kao Nil,
spustiti kao rijeka egipatska?

Am 9,5-7

Hvalospjev

Jahve, Gospod nad vojskama ...
on dodirne zemlju i ona se potrese,
svi joj stanovnici protuže;
diže se sva poput Nila
i spušta k'o rijeka egipatska.
⁶On sazda sebi prijestolje na nebesima,
i svod svoj na zemlji osnova;
on poziva morske vode
i lijeva ih zemlji preko lica –
Jahve mu je ime.

Nema povlastica Izraelu

⁷»Sinovi Izraelovi, niste li za me
kao i Kušani« – riječ je Jahvina.
»Ne izvedoh li ja Izraela iz zemlje egipatske,
kao Filistejce iz Kaftora i Aramejce iz Kira?«

JONA

Jon 1,1-3: Jona protiv svog poslanja

Riječ Jahvina dođe Joni, sinu Amitajevu: ²»Ustani«, reče mu, »idi u Ninivu, grad veliki, i propovijedaj u njemu, jer se zloća njihova popela do mene.«

³A Jona ustade da pobjegne u Taršiš, daleko od Jahve. Siđe u Jafu i nađe lađu što je plovila u Taršiš. Plati vozarinu i ukrca se da otplovi s njima u Taršiš, daleko od Jahve.

Jon 1,1-11: Jona izbaavljen

Jahve zapovjedi velikoj ribi da proguta Jonu. Tri dana i tri noći ostade Jona u ribljoj utrobi. ²Iz utrobe riblje stade Jona moliti Jahvu, Boga svojega. ³On reče: »Iz nevolje svoje zavapih Jahvi,

i on me usliša;
iz utrobe podzemlja zazvah,
i ti si mi čuo glas.
⁴Ti me baci moru u dubine,
i voda me opteče.
Sve poplave tvoje i valovi
oboriše se na me.
⁵Pomislih: odbačen sam
ispred očiju tvojih.

Al' ipak oči upirem
svetom Hramu tvojem.
⁶Vode me do grla okružiš, e,
bezdan me opkoli.
Trave mi glavu omotaše,
⁷siđoh do korijena planina.
Nada mnom se zatvoriše zauvijek
zasuni zemljini.
Al' ti iz jame izvadi život moj,
o Jahve, Bože moj.
⁸Samo što ne izdahnuh
kad se spomenuh Jahve,
i molitva se moja k tebi vinula,
prema svetom Hramu tvojemu.
⁹Oni koji štiju isprazna ništavila
milost svoju ostavljaju.
¹⁰A ja ću ti s pjesmom zahvalnicom
žrtvu prinijeti.
Što se zavjetovah, ispunit ću.
Spasenje je od Gospoda.«
¹¹Tada Jahve zapovjedi ribi i ona izbljuva Jonu na obalu.

Jon 3,1-10: Obraćenje Ninive i božanski oprost

Riječ Jahvina dođe Joni drugi put: ²»Ustani«, reče mu, »idi u Ninivu, grad veliki, propovijedaj u njemu što ću ti reći.« ³Jona ustade i ode u Ninivu, kako mu Jahve zapovjedi. Niniva bijaše grad velik do Boga – tri dana hoda. ⁴Jona prođe gradom dan hoda, propovijedajući: »Još četrdeset dana i Niniva će biti razorena.« ⁵Ninivljani povjerovali su Bogu; oglašili su post i obukoše se u kostrijet, svi od najvećega do najmanjega.

⁶Glas doprije do kralja ninivskoga: on ustade s prijestolja, skide plašt sa sebe, odjenu se u kostrijet i sjede u pepeo. ⁷Tada se po odredbi kralja i njegovih velikaša oglašilo i objavilo u Ninivi: »Ljudi i stoka, goveda i ovce da ne okuse ništa, ni da pasu, ni da vodu piju. ⁸Nego i ljudi i stoka da se pokriju kostrijeću, da glasno Boga zazivlju i da se obrati svatko sa svojega zlog puta i nepravde koju je činio. ⁹Tko zna, možda će se povratiti Bog, smilovati se i odustati od ljutoga svog gnjeva da ne izgine?«

¹⁰Bog vidje što su činili: da se obratiše od svojega zlog puta. I sažali se Bog zbog nesreće kojom im bijaše zaprijetio i ne učini.

Jon 4,1-11: Prorokov gnjev i Božji odgovor

Joni bi veoma krivo i rasrdi se. ²I ovako se pomoli Jahvi: »Ah, Jahve, nisam li ja to slutio dok još u svojoj zemlji bijah? Zato sam htio prije pobjeći u Taršiš; jer znao sam da si ti Bog milostiv i milosrdan, spor na gnjev i bogat milosrdem i da se nad nesrećom brzo sažališ. ³Sada, Jahve, uzmi moj život, jer mi je bolje umrijeti nego živjeti.« ⁴Jahve odgovori: »Srđiš li se ti s pravom?«

⁵Jona iziđe iz grada i sjede s istoka gradu; načini ondje kolibu i sjede pod njom u hlad da vidi što će biti od grada. ⁶A Jahve Bog učini da izraste bršljan nad Jonom i pruži sjenu njegovoj glavi te da ga izliječi od zlovolje. Jona se bršljanu veoma obradova. ⁷Ali sutradan, u osvit zore, Bog zapovjedi crvu da podgrize bršljan, i on usahnu. ⁸Kad je ogranulo sunce, posla Bog vruć istočni vjetar; sunce je palilo glavu Joninu te je sasvim klonuo. Poželje umrijeti i reče: »Bolje mi je umrijeti nego živjeti.«

⁹Bog upita Jonu: »Srđiš li se s pravom zbog bršljana?« On odgovori: »Da, s pravom sam ljut nasmrt.« ¹⁰Jahve mu reče: »Tebi je žao bršljana oko kojega se nisi trudio, nego je u jednu noć nikao i u jednu noć usahnuo. ¹¹A meni da ne bude žao Ninive, grada velikoga, u kojem ima više od sto i dvadeset tisuća ljudi koji ne znaju razlikovati desno i lijevo, a uz to i mnogo životinja!«

Novi zavjet

Evandjelja

PROSLOV

Iv 1,1-18: Proslov

U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga
i Riječ bijaše Bog.

²Ona bijaše u početku u Boga.

³Sve postade po njoj
i bez nje ne postade ništa.

Svemu što postade

⁴u njoj bijaše život

i život bijaše ljudima svjetlo;

⁵i svjetlo u tami svijetli

i tama ga ne obuže.

⁶Bi čovjek poslan od Boga,
ime mu Ivan.

⁷On dođe kao svjedok
da posvjedoči za Svjetlo
da svi vjeruju po njemu.

⁸Ne bijaše on Svjetlo,
nego – da posvjedoči za Svjetlo.

⁹Svjetlo istinsko
koje prosvjetljuje svakog čovjeka
dođe na svijet;

¹⁰bijaše na svijetu

i svijet po njemu posta

i svijet ga ne upozna.

¹¹K svojim dođe

i njegovi ga ne primiše.

¹²A onima koji ga primiše
podade moć

da postanu djeca Božja:

onima koji vjeruju u njegovo ime,

¹³koji su rođeni

ne od krvi,

ni od volje tjelesne,

ni od volje muževlje,

nego – od Boga.

¹⁴I Riječ tijelom postade

i nastani se među nama

i vidjesmo slavu njegovu

– slavu koju ima kao Jedinorođenac
od Oca – pun milosti i istine.

¹⁵Ivan svjedoči za njega. Viče:

»To je onaj o kojem rekoh:

koji za mnom dolazi, preda mnom je
jer bijaše prije mene!»

¹⁶Doista, od punine njegove
svi mi primismo,
i to milost na milost.

¹⁷Uistinu, Zakon bijaše dan po Mojsiju,
a milost i istina nastala po Isusu Kristu.

¹⁸Boga nitko nikada ne vidje:
Jedinorođenac – Bog –
koji je u krilu Očevu,
on ga obznani.

I. ISUSOVO DJETINJSTVO

Lk 1,26–38: Navještenje Isusova rođenja

U šestome mjesecu poslao Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret ²⁷k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija. ²⁸Anđeo uđe k njoj i reče: »Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!« ²⁹Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav. ³⁰No anđeo joj reče: »Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. ³¹Evo, začeti ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus. ³²On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Njemu će Gospodin Bog dati prijestolje Davida, oca njegova, ³³i kraljevati će nad domom Jakovljevim *uvijek* i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.«

³⁴Nato će Marija anđelu: »Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?« ³⁵Anđeo joj odgovori: »Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji. ³⁶A evo tvoje rođakinje Elizabete: i ona u starosti svojoj začeti sina. I njoj, nerotkinjom prozvanoj, ovo je već šesti mjesec. ³⁷Ta Bogu ništa nije nemoguće!«

³⁸Nato Marija reče: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!« I anđeo otiđe od nje.

Mt 1,18–25: Navještenje Josipu

A rođenje Isusa Krista zbililo se ovako. Njegova majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego se sastadoše naše se trudna po Duhu Svetom. ¹⁹A Josip, muž njezin, pravedan, ne htjede je izvrgnuti sramoti, nego naumi da je potajice napusti. ²⁰Dok je on to snovao, gle, anđeo mu se Gospodnji ukaza u snu i reče: »Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. ²¹Rodit će sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih.«

²²Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku:

²³Evo, Djevica će začeti i roditi sina
i nadjenut će mu se ime Emanuel
– što znači: S nama Bog!

²⁴Kad se Josip probudi oda sna, učini kako mu naredi anđeo Gospodnji: uze k sebi svoju ženu. ²⁵I ne upozna je dok ne rodi sina. I nadjenu mu ime Isus.

Lk 2,1–7: Rođenje Isusovo

U one dane izade naredba cara Augusta da se provede popis svega svijeta. ²Bijaše to prvi popis izvršen za Kvirinijeva upravljanja Sirijom. ³Svi su išli na popis, svaki u svoj grad. ⁴Tako i Josip, budući da je bio iz doma i loze Davidove, uziđe iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju – u grad Davidov, koji se zove Betlehem – ⁵da se podvrgne popisu zajedno sa svojom zaručnicom Marijom koja bijaše trudna.

⁶I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. ⁷I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu.

Lk 2,41–52: Isus među učiteljima

Njegovi su roditelji svake godine o blagdanu Pashe išli u Jeruzalem. ⁴²Kad mu bijaše dvanaest godina, uzidoše po običaju blagdanskome. ⁴³Kad su minuli ti dani, vraćahu se oni, a dječak Isus osta u Jeruzalemu, a da nisu znali njegovi roditelji. ⁴⁴Uvjereni da je među suputnicima, odoše dan hoda, a onda ga stanu tražiti među rodbinom i zancima. ⁴⁵I kad ga ne nađu, vrate se u Jeruzalem tražeći ga.

⁴⁶Nakon tri dana nađoše ga u Hramu gdje sjedi posred učiteljâ, sluša ih i pita. ⁴⁷Svi koji ga slušahu bijahu zaneseni razumnošću i odgovorima njegovim. ⁴⁸Kad ga ugledaše, zapanjiše se, a majka mu njegova reče: »Sinko, zašto si nam to učinio? Gle, otac tvoj i ja žalosni smo te tražili.« ⁴⁹A on im reče: »Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega?« ⁵⁰Oni ne razumješe riječi koju im reče.

Isus u Nazaretu

⁵¹I side s njima, dođe u Nazaret i bijaše im poslušan. A majka je njegova brižno čuvala sve ove uspomene u svom srcu. ⁵²A Isus *napredovaše u mudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljudi.*

II. ISUSOVO JAVNO DJELOVANJE

Mt 3,13–17: Krštenje Isusovo

(Mk 1, 9–11; Lk 3, 21–22)

Tada dođe Isus iz Galileje na Jordan Ivanu da ga on krsti. ¹⁴Ivan ga odvrćaše: »Ti mene treba da krstiš, a ti da k meni dolaziš?« ¹⁵Ali mu Isus odgovori: »Pusti sada! Ta dolikuje nam da tako ispunimo svu pravednost!« Tada mu popusti. ¹⁶Odmah nakon krštenja izađe Isus iz vode. I gle! Otvoriše se nebesa i ugleda Duha Božjega gdje silazi kao golub i spušta se na nj. ¹⁷I eto glasa s neba: »Ovo je *Sin moj, Ljubljeni! U njemu mi sva milina!*«

Mk 1,14–15: Početak propovijedanja

A pošto Ivan bijaše predan, otiđe Isus u Galileju. Propovijedao je evanđelje Božje: ¹⁵»Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!«

Mk 1,16–20: Prva četiri učenika

(Mt 4, 12–22; Lk 4, 14–15; 5, 1–11; Iv 1, 35–51)

I prolazeći uz Galilejsko more, ugleda Šimuna i Andriju, brata Šimunova, gdje ribare na moru; bijahu ribari. ¹⁷I reče im Isus: »Hajdete za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi!« ¹⁸Oni odmah ostaviše mreže i pođoše za njim.

¹⁹Pošavši malo naprijed, ugleda Jakova Zebedejeva i njegova brata Ivana: u lađi su krpali mreže. ²⁰Odmah pozva i njih. Oni ostave oca Zebedeja u lađi s nadničarima i otiđu za njim.

Mt 9,9–13: Poziv Mateja

(Mk 2, 13–17; Lk 5, 27–32)

Odlazeći odande, ugleda Isus čovjeka zvanog Matej gdje sjedi u carinarnici. I kaže mu: »Pođi za mnom!« On usta i pođe za njim.

¹⁰Dok je Isus bio u kući za stolom, gle, mnogi carinici i grešnici dođoše za stol s njime i njegovim učenicima. ¹¹Vidjevši to, farizeji stanu govoriti: »Zašto vaš učitelj jede s carinicima i grešnicima?«

¹²A on, čuvši to, reče: »Ne treba zdravima liječnika, nego bolesnima. ¹³Hajdete i proučite što znači: *Milosrđe mi je milo, a ne žrtva*. Ta ne dođoh zvati pravednike, nego grešnike.«

Mk 3,1–6: Ozdravljenje u subotu

(Mt 12, 9–14; Lk 6, 6–11)

Uđe ponovno u sinagogu. Bio je ondje čovjek usahle ruke. ²A oni vrebahu hoće li ga Isus u subotu izliječiti, da ga optuže. ³On kaže čovjeku usahle ruke: »Stani na sredinu!« ⁴A njima će: »Je li subotom dopušteno činiti dobro ili činiti zlo, život spasiti ili pogubiti?« No oni su šutjeli.

⁵A on, ražalošćen okorjelošću srca njihova, srdito ih ošinu pogledom pa reče tom čovjeku: »Ispruži ruku!« On ispruži – i ruka mu zdrava!

⁶Farizeji iziđu i dadnu se odmah s herodovcima na vijećanje protiv njega kako da ga pogube.

Mt 4,23–25: Isus poučava i ozdravlja

(Mk 1, 39; Lk 6, 17–19)

I obilazio je Isus svom Galilejom naučavajući po njihovim sinagogama, propovijedajući evanđelje o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku nemoć u narodu.

²⁴I glas se o njemu pronese svom Sirijom. I donosili su mu sve koji bolovahu od najrazličitijih bolesti i patnja – opsjednute, mjesečare, uzete – i on ih ozdravljaše.

²⁵Za njim je pohrlio silan svijet iz Galileje, Dekapola, Jeruzalema, Judeje i Transjordanije.

Mt 5–7: Evanđeoska besjeda na gori

Blaženstva

(Lk 6, 20–23)

⁵¹ Ugledavši mnoštvo, uzide na goru. I kad sjede, pristupe mu učenici. ²On progovori i stane ih naučavati:

³»Blago siromasima duhom:
njihovo je kraljevstvo nebesko!

⁴Blago ožalošćenima:
oni će se utješiti!

⁵Blago krotkima:
oni će baštiniti zemlju!

⁶Blago gladnima i žednima pravednosti:
oni će se nasititi!

⁷Blago milosrdnima:
oni će zadobiti milosrđe!

⁸Blago čistima srcem:
oni će Boga gledati!

⁹Blago mirotvorcima:
oni će se sinovima Božjim zvati!

¹⁰Blago progonjenima zbog pravednosti:
njihovo je kraljevstvo nebesko!«

¹¹»Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! ¹²Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima! Ta progonili su tako proroke prije vas!«

Sol zemlje i svjetlost svijeta

(Mk 9, 50; 4, 21; Lk 14, 34–35; 8, 16)

¹³»Vi ste sol zemlje. Ali ako sol obljutavi, čime će se ona osoliti? Nije više ni za što, nego da se baci van i da ljudi po njoj gaze.«

¹⁴»Vi ste svjetlost svijeta. Ne može se sakriti grad što leži na gori. ¹⁵Niti se užiče svjetiljka da se stavi pod posudu, nego na svijećnjak da svijetli svima u kući. ¹⁶Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima.«

Kršćanski zakon usavršenje Mojsijeva

¹⁷»Ne mislite da sam došao ukinuti Zakon ili Proroke. Nisam došao ukinuti, nego ispuniti. ¹⁸Zaista, kažem vam, dok ne prođe nebo i zemlja, ne, ni jedno slovo, ni jedan potezić iz Zakona neće proći, dok se sve ne zbude. ¹⁹Tko dakle ukine jednu od tih, pa i najmanjih zapovijedi i tako nauči ljude, najmanji će biti u kraljevstvu nebeskom. A tko ih bude vršio i druge učio, taj će biti velik u kraljevstvu nebeskom.«

Nova pravednost veća od stare

²⁰»Uistinu kažem vam: ne bude li pravednost vaša veća od pravednosti pismoznanaca i farizeja, ne, nećete ući u kraljevstvo nebesko.«

Srdžba

(Lk 12, 57–59)

²¹»Čuli ste da je rečeno starima: *Ne ubij!* Tko ubije, bit će podvrgnut sudu. ²²A ja vam kažem: Svaki koji se srdi na brata svoga bit će podvrgnut sudu. A tko bratu rekne 'Glupane!', bit će podvrgnut Vijeću. A tko reče: 'Luđače!', bit će podvrgnut ognju paklenomu.«

²³»Ako dakle prinosiš dar na žrtvenik pa se ondje sjetiš da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ²⁴ostavi dar ondje pred žrtvenikom, idi i najprije se izmiri s bratom, a onda dođi i prinesi dar.«

²⁵»Nagodi se brzo s protivnikom dok si još s njim na putu, da te protivnik ne preda sucu, a sudac tamničaru, pa da te ne bace u tamnicu. ²⁶Zaista, kažem ti, nećeš izići odande dok ne isplatiš do posljednjeg novčića.«

Preljub

(Mt 18, 8–9; Lk 9, 43–48)

²⁷»Čuli ste da je rečeno: *Ne čini preljuba!* ²⁸A ja vam kažem: Tko god s požudom pogleda ženu, već je s njome učinio preljub u srcu. ²⁹Ako te desno oko sablažnjava, iskopaj ga i baci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo bude bačeno u pakao. ³⁰Ako te desnica tvoja sablažnjava, odsijeci je i baci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo ode u pakao.«

Rastava

(Mt 19, 9; Mk 10, 11–12; Lk 16, 18)

³¹»Rečeno je također: *Tko otpusti svoju ženu, neka joj dade otpusnicu.* ³²A ja vam kažem: Tko god otpusti svoju ženu – osim zbog bludništva – navodi je na preljub i tko se god otpuštenom oženi, čini preljub.«

Zakletva

³³»Čuli ste još da je rečeno starima: Ne zaklinji se krivo, nego izvrši Gospodinu svoje zakletve. ³⁴A ja vam kažem: Ne kunite se nikako! Ni nebom jer je prijestolje Božje. ³⁵Ni zemljom jer je podnožje njegovim nogama. Ni Jeruzalemom jer grad je Kralja velikoga! ³⁶Ni svojom se glavom ne zaklinji jer ni jedne vlasni ne možeš učiniti bijelom ili crnom. ³⁷Vaša riječ neka bude: 'Da, da, – ne, ne!' Što je više od toga, od Zloga je.«

Osveta

(Lk 6, 29–30)

³⁸»Čuli ste da je rečeno: *Oko za oko, zub za zub!* ³⁹A ja vam kažem: Ne opirite se Zlomu! Naprotiv, pljusne li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi. ⁴⁰Onomu tko bi se htio s tobom

parničiti da bi se domogao tvoje donje haljine prepusti i gornju. ⁴¹Ako te tko prisili jednu milju, pođi s njim dvije. ⁴²Tko od tebe što zaište, podaj mu! I ne okreni se od onoga koji hoće da mu pozajmiš.«

Ljubav prema neprijateljima

(Lk 6, 27–28. 32–36)

⁴³»Čuli ste da je rečeno: *Ljubi svoga bližnjega*, a mrzi neprijatelja. ⁴⁴A ja vam kažem: Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone ⁴⁵da budete sinovi svoga Oca koji je na nebesima, jer on daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima. ⁴⁶Jer ako ljubite one koji vas ljube, kakva li vam plaća? Zar to isto ne čine i carinici? ⁴⁷I ako pozdravljate samo braću, što osobito činite? Zar to isto ne čine i pogani?«

⁴⁸»*Budite dakle savršeni* kao što je savršen Otac vaš nebeski!«

Milostinja u skrovitosti

⁶¹»Pazite da svoje pravednosti ne činite pred ljudima da vas oni vide. Inače, nema vam plaće u vašeg Oca koji je na nebesima. ²Kada dakle dijeliš milostinju, ne trubi pred sobom, kako to u sinagogama i na ulicama čine licemjeri da bi ih ljudi hvalili. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. ³Ti, naprotiv, kada daješ milostinju – neka ti ne zna ljevica što čini desnica, ⁴da tvoja milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti!«

Molitva u skrovitosti

⁵»Tako i kad molite, ne budite kao licemjeri. Vole moliti stojeći u sinagogama i na raskrižjima ulica da se pokažu ljudima. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. ⁶Ti, naprotiv, kad moliš, uđi u svoju sobu, zatvori vrata i pomoli se svomu Ocu, koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.«

Prava molitva. Očenaš

(Lk 11, 2–4)

⁷»Kad molite, ne blebećite kao pogani. Misle da će s mnoštva riječi biti uslišani. ⁸Ne nalikujte na njih. Ta zna vaš Otac što vam treba i prije negoli ga zaištete. ⁹Vi, dakle, ovako molite:

‘Oče naš, koji jesi na nebesima!

Sveti se ime tvoje!

¹⁰Dođi kraljevstvo tvoje!

Budi volja tvoja

kako na nebu tako i na zemlji!

¹¹Kruh naš svagdanji daj nam danas!

¹²I otpusti nam duge naše

kako i mi otpustismo

dužnicima svojim!

¹³I ne uvedi nas u napast,

nego izbavi nas od Zloga!’«

¹⁴»Doista, ako vi otpustite ljudima njihove grijehove, otpustit će i vama Otac vaš nebeski. ¹⁵Ako li vi ne otpustite ljudima, ni Otac vaš neće otpustiti vaših grijehova.«

Post u skrovitosti

¹⁶»I kad postite, ne budite smrknuti kao licemjeri. Izobličuju lica da pokažu ljudima kako poste. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. ¹⁷Ti, naprotiv, kad postiš, pomaži glavu i umij lice ¹⁸da ne zapaze ljudi kako postiš, nego Otac tvoj, koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.«

Osigurano blago

(Lk 12, 33–34)

¹⁹»Ne zgrćite sebi blago na zemlji, gdje ga moljac i rđa nagriza i gdje ga kradljivci potkapaju i krađu. ²⁰Zgrćite sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni rđa ne nagriza i gdje kradljivci ne potkapaju niti krađu. ²¹Doista, gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce.«

Nutarnja svjetlost

(Lk 11, 34–36)

²²»Oko je tijelu svjetiljka. Ako ti je dakle oko bistro, sve će tijelo tvoje biti svijetlo. ²³Ako ti je pak oko nevaljalo, sve će tijelo tvoje biti tamno. Ako je dakle svjetlost koja je u tebi – tamna, kolika će istom tama biti?«

Ne može se služiti dvojici gospodara

(Lk 16, 13)

²⁴»Nitko ne može služiti dvojici gospodara. Ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prijanjati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu.«

Pouzdanje u Božju providnost

(Lk 12, 22–31)

²⁵»Zato vam kažem: Ne budite zabrinuti za život svoj: što ćete jesti, što ćete piti; ni za tijelo svoje: u što ćete se obući. Zar život nije vredniji od jela i tijelo od odijela?«

²⁶»Pogledajte ptice nebeske! Ne siju, ne žanju niti sabiru u žitnice, pa ipak ih hrani vaš nebeski Otac. Zar niste vi vredniji od njih? ²⁷A tko od vas zabrinutošću može svome stasu dodati jedan lakat? ²⁸I za odijelo što ste zabrinuti? Promotrite poljske ljiljane, kako rastu! Ne muče se niti predu. ²⁹A kažem vam: ni Salomon se u svoj svojoj slavi ne zaodjenu kao jedan od njih. ³⁰Pa ako travu poljsku, koja danas jest a sutra se u peć baca, Bog tako odijeva, neće li još više vas, malovjerni?«

³¹»Nemojte dakle zabrinuto govoriti: 'Što ćemo jesti?' ili: 'Što ćemo piti?' ili: 'U što ćemo se obući?' ³²Ta sve to pogani ištu. Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. ³³Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati. ³⁴Ne budite dakle zabrinuti za sutra. Sutra će se samo brinuti za se. Dosta je svakom danu zla njegova.«

Ne sudite!

(Lk 6, 37–38, 41–42)

⁷¹»Ne sudite da ne budete suđeni! ²Jer sudom kojim sudite bit ćete suđeni. I mjerom kojom mjerite mjerit će vam se. ³Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svome ne opažaš? ⁴Ili kako možeš reći bratu svomu: 'De da ti izvadim trun iz oka', a eto brvna u oku tvom? ⁵Licemjere, izvadi najprije brvno iz oka svoga pa ćeš onda dobro vidjeti izvaditi trun iz oka bratova!«

Ne obeščašćujte svetinje!

⁶»Ne dajte svetinje psima! Niti svoga biserja bacajte pred svinje da ga ne pogaze nogama pa se okrenu i rastrgaju vas.«

Uspješnost molitve

(Lk 11, 9–13)

⁷»Ištite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se! ⁸Doista, tko god ište, prima; i tko traži, nalazi; i onomu koji kuca otvorit će se. ⁹Ta ima li koga među vama da bi svojemu sinu, ako ga zaište kruha, kamen dao? ¹⁰Ili ako ribu zaište, zar će mu zmiju dati? ¹¹Ako dakle vi, iako zli, znate dobrim darima darivati djecu svoju, koliko li će više Otac vaš, koji je na nebesima, dobrima obdariti one koji ga zaištu!«

Zlatno pravilo

¹²»Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima. To je, doista, Zakon i Proroci.«

Dva puta

(Lk 13, 24)

¹³»Uđite na uska vrata! Jer široka su vrata i prostran put koji vodi u propast i mnogo ih je koji njime idu. ¹⁴O kako su uska vrata i tijesan put koji vodi u Život i malo ih je koji ga nalaze!«

Lažni proroci

(Lk 6, 43–44)

¹⁵»Čuvajte se lažnih proroka koji dolaze k vama u ovčjem odijelu, a iznutra su vuci grabežljivi. ¹⁶Po njihovim ćete ih plodovima prepoznati. Bere li se s trnja grožđe ili s bodljike smokve? ¹⁷Tako svako dobro stablo rađa dobrim plodovima, a nevaljalo stablo rađa plodovima zlim. ¹⁸Ne može dobro stablo donijeti zlih plodova niti nevaljalo stablo dobrih plodova. ¹⁹Svako stablo koje ne rađa dobrim plodom siječe se i u oganj baca. ²⁰Dakle: po plodovima ćete ih njihovim prepoznati.«

Pravi učenici

(Lk 13, 25–27)

²¹»Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: 'Gospodine, Gospodine!', nego onaj koji vrši volju Oca mojega, koji je na nebesima. ²²Mnogi će me u onaj dan pitati: 'Gospodine, Gospodine! Nismo li mi u tvoje ime prorokovali, u tvoje ime đavle izgonili, u tvoje ime mnoga čudesa činili?' ²³Tada ću im kazati: 'Nikad vas nisam poznao! *Nosite se od mene, vi bezakonici!*'«

Kuća na stijeni i kuća na pijesku. Zaključak besjede na gori

(Lk 6, 47–49)

²⁴»Stoga, tko god sluša ove moje riječi i izvršava ih, bit će kao mudar čovjek koji sagradi kuću na stijeni. ²⁵Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću, ali ona ne pada. Jer – utemeljena je na stijeni.«

²⁶»Naprotiv, tko god sluša ove moje riječi, a ne vrši ih, bit će kao lud čovjek koji sagradi kuću na pijesku. ²⁷Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću i ona se sruši. I bijaše to ruševina velika.«

²⁸Kad Isus završi te svoje besjede, mnoštvo osta zaneseno njegovim naukom. ²⁹Ta učio ih kao onaj koji ima vlast, a ne kao njihovi pismoznanci.

Lk 6,37–42: Milosrđe i dobrohotnost

(Mt 7, 1–5; 15, 14; 10, 24–25)

»Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i oprostit će vam se. ³⁸Dajte i dat će vam se: mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše jer mjerom kojom mjerite vama će se zauzvrat mjeriti.«

³⁹A kaza im i prispodobu: »Može li slijepac slijepca voditi? Neće li obojica u jamu upasti? ⁴⁰Nije učenik nad učiteljem. Pa i tko je posve doučen, bit će samo kao njegov učitelj.«

⁴¹»Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svome ne opažaš? ⁴²Kako možeš kazati bratu svomu: 'Brate, de da izvadim trun koji ti je u oku', a sam u svom oku brvna ne vidiš? Licemjere! Izvadi najprije brvno iz oka svoga pa ćeš onda dobro vidjeti izvaditi trun što je u oku bratovu.«

Mk 4,3–9: Prispodoba o sijaču

(Mt 13, 3–9; Lk 8, 5–8)

»Poslušajte! Gle, izide sijač sijati. ⁴I dok je sijao, poneko zrno pade uz put, dođoše ptice i pozobaše ga. ⁵Neko opet pade na kamenito tlo gdje nemaše dosta zemlje. Odmah izniknu jer nemaše duboke zemlje. ⁶Ali kad ogranu sunce, izgorje; i jer nemaše korijena, osuši se. ⁷Neko opet pade u trnje i trnje uzraste i uguši ga te ploda ne donese. ⁸Neko napokon pade u dobru zemlju i dade plod, razraste se i razmnoži, te donese: jedno tridesetostruko, jedno šezdesetostruko, jedno stostruko.«

⁹I doda: »Tko ima uši da čuje, neka čuje!«

Mt 13,24–30 Kukolj

Drugu im prisporodu iznese: »Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek posije dobro sjeme na svojoj njivi. ²⁵Dok su njegovi ljudi spavali, dođe njegov neprijatelj, posije posred žita kukolj i ode. ²⁶Kad usjev uzraste i isklasa, tada se pokaza i kukolj. ²⁷Sluge pristupe domaćinu pa mu reknu: 'Gospodaru, nisi li ti dobro sjeme posijao na svojoj njivi? Odakle onda kukolj?' ²⁸On im odgovori: 'Neprijatelj čovjek to učini.' Nato mu sluge kažu: 'Hoćeš li, dakle, da odemo pa da ga pokupimo?' ²⁹A on reče: 'Ne! Da ne biste sabirući kukolj iščupali zajedno s njim i pšenicu. ³⁰Pustite nek oboje raste do žetve. U vrijeme žetve reći ću žeteocima: Pokupite najprije kukolj i svežite ga u snopove da se spali, a žito skupite u moju žitnicu.'«

Mk 4,30–32 Prispodoba o gorušičinu zrnu

(Mt 13, 31–32; Lk 13, 18–19)

I govoraše: »Kako da prisporodimo kraljevstvo nebesko ili u kojoj da ga prisporodi iznesemo? ³¹Kao kad se gorušičino zrno posije u zemlju. Manje od svega sjemenja na zemlji, ³²jednoć posijano, naraste i postane veće od svega povrća pa potjera velike grane te se pod sjenom njegovom gnijezde ptice nebeske.«

Lk 13,20–21 Prispodoba o kvascu

(Mt 13, 33)

I opet im reče: »Čemu da prisporodim kraljevstvo Božje? ²¹Ono je kao kad žena uze kvasac i zamijesi ga u tri mjere brašna dok sve ne uskisne.«

Mt 13,44–46: Blago i dragocjeni biser

»Kraljevstvo je nebesko kao kad je blago skriveno na njivi: čovjek ga pronade, sakrije, sav radostan ode, proda sve što ima i kupi tu njivu.«

⁴⁵»Nadalje, kraljevstvo je nebesko kao kad trgovac traga za lijepim biserjem: ⁴⁶pronade jedan dragocjeni biser, ode, rasproda sve što ima i kupi ga.«

Lk 8,40–56: Ozdravljenje bolesne žene i uskrišenje Jairove kćeri

(Mt 9, 18–26; Mk 5, 21–43)

Na povratku Isusa dočeka mnoštvo jer su ga svi željno iščekivali. ⁴¹I gle, dođe čovjek, ime mu Jair, koji bijaše predstojnik sinagoge. Baci se Isusu pred noge i stane ga moliti da dođe u njegovu kuću. ⁴²Imaše kćer jedinicu, otprilike od dvanaest godina, koja umiraše. Dok je onamo išao, mnoštvo ga guralo odasvud.

⁴³A neka žena koja je već dvanaest godina bolovala od krvarenja, sve svoje imanje potrošila na liječnike i nitko je nije mogao izliječiti, ⁴⁴priđe odostrag i dotaknu se skuta njegove haljine i umah joj se zaustavi krvarenje.

⁴⁵I reče Isus: »Tko me se to dotaknu?« Svi se branili, a Petar će: »Učitelju, mnoštvo te gura i pritišće.« ⁴⁶A Isus: »Netko me se dotaknuo. Osjetio sam kako snaga izlazi iz mene.« ⁴⁷A žena, vidjevši da se ne može kriti, sva u strahu pristupi i baci se preda nj te pred svim narodom ispriповjedi zašto ga se dotakla i kako je umah ozdravila. ⁴⁸A on joj reče: »Kćeri, vjera te tvoja spasila. Idi u miru!«

⁴⁹Dok je on još govorio, eto jednog od nadstojnikovih s porukom: »Umrla ti kći, ne muči više Učitelja.« ⁵⁰Čuo to Isus pa mu reče: »Ne boj se! Samo vjeruj i ona će se spasiti!«

⁵¹Uđe u kuću, ali nikomu ne dopusti da s njim uđe osim Petra, Ivana, Jakova i djetetova oca i majke. ⁵²A svi plakahu i žalovahu za njom. A on im reče: »Ne plačite! Nije umrla, nego spava!« ⁵³No oni mu se podsmjehivahu znajući da je umrla. ⁵⁴On je uhvati za ruku i povika: »Dijete, ustani!« ⁵⁵I

povrati joj se duh i umah ustade, a on naredi da joj dadu jesti. ⁵⁶Njezini se roditelji začudiše, a on zapovjedi da nikome ne reknu što se dogodilo.

Mt 9,18–26: Ozdravljenje bolesne žene i uskrišenje Jairove kćeri

(Mk 5, 21–43; Lk 8, 40–56)

Dok im on to govoraše, gle, pristupi neki glavar, pokloni mu se do zemlje i reče: »Kći mi, evo, umrije, ali dođi, stavi ruku na nju, i oživjet će.«

¹⁹Isus usta te s učenicima pođe za njim. ²⁰I gle, neka žena koja bolovaše dvanaest godina od krvarenja priđe odostraga i dotaknu se skuta njegove haljine. ²¹Mislila je: »Dotaknem li se samo njegove haljine, spasit ću se.« ²²A Isus se okrenu i vidjevši je reče: »Hrabro, kćeri, vjera te tvoja spasila.« I žena bi spašena od toga časa.

²³I uđe Isus u kuću glavarovu. Ugleda svirače i bučno mnoštvo pa ²⁴reče: »Odstupite! Djevojka nije umrla, nego spava.« Oni mu se podsmjehivahu.

²⁵A kad je svijet bio izbačen, uđe on, primi djevojku za ruku i ona bi uskrišena. ²⁶I razglasi se to po svem onom kraju.

Mt 14,22–33: Isus hoda po vodi

(Mk 6, 45–52; Iv 6, 15–21)

I odmah prisili učenike da uđu u lađu i da se prebace prijeko dok on otpusti mnoštvo. ²³A pošto otpusti mnoštvo, uziđe na goru, nasamo, da se pomoli. Uvečer bijaše ondje sam.

²⁴Lađa se već mnogo stadija bila otisnula od kraja, šibana valovima. Bijaše protivan vjetar. ²⁵O četvrtoj noćnoj straži dođe on k njima hodeći po moru. ²⁶A učenici, ugledavši ga kako hodi po moru, prestrašeni rekoše: »Utvara!« I od straha kriknuše. ²⁷Isus im odmah progovori: »Hrabro samo! Ja sam! Ne bojte se!« ²⁸Petar prihvati i reče: »Gospodine, ako si ti, zapovjedi mi da dođem k tebi po vodi!« ²⁹A on mu reče: »Dođi!« I Petar siđe s lađe te, hodeći po vodi, pođe k Isusu. ³⁰Ali kad spazi vjetar, poplaši se, počne tonuti te krikne: »Gospodine, spasi me!« ³¹Isus odmah pruži ruku, dohvati ga i kaže mu: »Malovjerni, zašto si posumnjao?« ³²Kad udoše u lađu, utihnu vjetar. ³³A oni na lađi poklone mu se ničice govoreći: »Uistinu, ti si Sin Božji!«

Iv 6,22–58: Isus kruh života

Sutradan mnoštvo, koje osta s onu stranu mora, zapazi da ondje bijaše samo jedna lađica i da Isus nije bio ušao zajedno sa svojim učenicima u lađicu, nego da oni odoše sami. ²³Iz Tiberijade pak stigoše druge lađice blizu onog mjesta gdje jedoše kruh pošto je Gospodin izrekao zahvalnicu. ²⁴Kada dakle mnoštvo vidje da ondje nema Isusa ni njegovih učenika, uđu u lađice i odu u Kafarnaum tražeći Isusa. ²⁵Kad ga nadoše s onu stranu mora, rekoše mu: »Učitelju, kad si ovamo došao?« ²⁶Isus im odgovori:

»Zaista, zaista, kažem vam:
tražite me,
ali ne stoga što vidjeste znamenja,
nego stoga što ste jeli od onih kruhova
i nasitili se.

²⁷Radite,
ali ne za hranu propadljivu,
nego za hranu koja ostaje za život vječni:
nju će vam dati Sin Čovječji
jer njega Otac – Bog – opečati.«

²⁸Rekoše mu dakle: »Što nam je činiti da bismo radili djela Božja?« ²⁹Odgovori im Isus: »Djelo je Božje da vjerujete u onoga kojega je on poslao.« ³⁰Rekoše mu onda: »Kakvo ti znamenje činiš da vidimo pa da ti vjerujemo? Koje je tvoje djelo?« ³¹Očevi naši blagovaše manu u pustinji, kao što je pisano: *Nahrani ih kruhom nebeskim.*«

³²Reče im Isus:

»Zaista, zaista, kažem vam:

nije vam Mojsije dao kruh s neba,
nego Otac moj daje vam kruh s neba,
kruh istinski;

³³Jer kruh je Božji
Onaj koji silazi s neba
i daje život svijetu.«

³⁴Rekoše mu nato: »Gospodine, daj nam uvijek toga kruha.« ³⁵Reče im Isus:

»Ja sam kruh života.
Tko dolazi k meni,
neće ogladnjeti;
tko vjeruje u mene,
neće ožednjati nikada.

³⁶No rekoh vam:
vidjeli ste me, a opet ne vjerujete.

³⁷Svi koje mi daje Otac
doći će k meni,
i onoga tko dođe k meni
neću izbaciti;

³⁸Jer siđoh s neba
ne da vršim svoju volju,
nego volju onoga koji me posla.

³⁹A ovo je volja onoga koji me posla:
da nikoga od onih koje mi je dao
ne izgubim,
nego da ih uskrisim u posljednji dan.

⁴⁰Da, to je volja Oca mogega
da tko god vidi Sina
i vjeruje u njega,
ima život vječni
i ja da ga uskrisim u posljednji dan.«

⁴¹Židovi nato mrmljahu protiv njega što je rekao: »Ja sam kruh koji je sišao s
neba.« ⁴²Govorahu: »Nije li to Isus, sin Josipov? Ne poznajemo li mu oca i majku? Kako sada govori:
'Sišao sam s neba'?«

⁴³Isus im odvrati:
»Ne mrmljajte među sobom!

⁴⁴Nitko ne može doći k meni
ako ga ne povuče Otac koji me posla;
i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan.

⁴⁵Pisano je u Prorocima:
Svi će biti učenici Božji.
Tko god čuje od Oca i pouči se,
dolazi k meni.

⁴⁶Ne da bi tko vidio Oca,
doli onaj koji je kod Boga;
on je vidio Oca.

⁴⁷Zaista, zaista, kažem vam:
tko vjeruje, ima život vječni.

⁴⁸Ja sam kruh života.

⁴⁹Očevi vaši jedoše u pustinji manu
i pomriješe.

⁵⁰Ovo je kruh koji silazi s neba:
da tko od njega jede,
ne umre.

⁵¹Ja sam kruh živi

koji je s neba sišao.
Tko bude jeo od ovoga kruha,
živjet će uvijek.
Kruh koji ću ja dati
tijelo je moje
– za život svijeta.«

⁵²Židovi se nato među sobom prepirahu: »Kako nam ovaj može dati tijelo svoje za jelo?« ⁵³Reče im stoga Isus:

»Zaista, zaista, kažem vam:
ako ne jedete tijela Sina Čovječjega
i ne pijete krvi njegove,
nemate života u sebi!

⁵⁴Tko blaguje tijelo moje
i pije krv moju,
ima život vječni;
i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan.

⁵⁵Tijelo je moje jelo istinsko,
krv je moja piće istinsko.

⁵⁶Tko jede moje tijelo
i pije moju krv,
u meni ostaje
i ja u njemu.

⁵⁷Kao što je mene poslao živi Otac
i ja živim po Ocu,
tako i onaj koji mene blaguje
živjet će po meni.

⁵⁸Ovo je kruh koji je s neba sišao,
ne kao onaj koji jedoše očevi
i pomriješe.

Tko jede ovaj kruh,
živjet će uvijek.«

Mt 16,13–20: Ispovijest Petrova

(Mk 8, 27–30; Lk 9, 18–21)

Kad Isus dođe u krajeve Cezareje Filipove, upita učenike: »Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji?« ¹⁴Oni rekoše: »Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od prorokâ.« ¹⁵Kaže im: »A vi, što vi kažete, tko sam ja?« ¹⁶Šimun Petar prihvati i reče: »Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga.« ¹⁷Nato Isus reče njemu: »Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima. ¹⁸A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. ¹⁹Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima.« ²⁰Tada zaprijeti učenicima neka nikomu ne reknu da je on Krist.

Mk 8,31–33: Prvi navještaj muke i uskrsnuća

(Mt 16, 21–23; Lk 9, 22)

I poče ih poučavati kako Sin Čovječji treba da mnogo pretrpi, da ga starješine, glavari svećenički i pismoznanci odbace, da bude ubijen i nakon tri dana da ustane. ³²Otvoreno im to govoraše. Petar ga uze u stranu i poče odvrćati. ³³A on se okrenu, pogleda svoje učenike pa zaprijeti Petru: »Nosi se od mene, sotonu, jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!«

Mt 16,24–28: Uvjeti nasljedovanja Isusova

Tada Isus reče svojim učenicima: »Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom. ²⁵Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga, a tko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga. ²⁶Ta što će koristiti čovjeku ako sav svijet stekne, a životu svojemu naudi? Ili što će čovjek dati u zamjenu za život svoj? ²⁷Doći će, doista, Sin Čovječji u slavi Oca svoga s anđelima svojim i *tada će naplatiti svakomu po djelima njegovim.*«

²⁸»Zaista, kažem vam, neki od ovdje nazočnih neće okusiti smrti dok ne vide Sina Čovječjega gdje dolazi sa svojim kraljevstvom.«

Mk 9,2–13 Preobraženje

(Mt 17, 1–13; Lk 9, 28–36)

Nakon šest dana uze Isus sa sobom Petra, Jakova i Ivana i povede ih na goru visoku, u osamu, same, i preobrazi se pred njima. ³I haljine mu postadoše sjajne, bijele veoma – nijedan ih bjelilac na zemlji ne bi mogao tako izbijeliti. ⁴I ukaza im se Ilija s Mojsijem te razgovarahu s Isusom.

⁵A Petar prihvati i reče Isusu: »Učitelju, dobro nam je ovdje biti! Načinimo tri sjenice: tebi jednu, Mojsiju jednu i Iliji jednu.« ⁶Doista nije znao što da kaže jer bijahu prestrašeni.

⁷I pojavi se oblak i zasjeni ih, a iz oblaka se začu glas: »Ovo je *Sin moj, Ljubljeni! Slušajte ga!*« ⁸I odjednom, obazrevši se uokolo, nikoga uza se ne vidješe doli Isusa sama.

⁹Dok su silazili s gore, naloži im da nikomu ne pripovijedaju što su vidjeli dok Sin Čovječji od mrtvih ne ustane. ¹⁰Oni održaše tu riječ, ali se među sobom pitahu što znači to njegovo »od mrtvih ustati« ¹¹pa ga upitaju: »Zašto pismoznanci govore da prije treba da dođe Ilija?« ¹²A on im reče: »*Ilija će, doduše, prije doći i sve obnoviti.* Pa kako ipak piše o Sinu Čovječjem da će mnogo pretrpjeti i biti prezren? ¹³Ali, velim vam: Ilija je već došao i oni učiniše s njim što im se prohtjelo, kao što piše o njemu.«

Mt 17,14–21: Opsjednuti padavičar

(Mk 9, 14–29; Lk 9, 37–43)

Kada dođoše k mnoštvu, pristupi mu čovjek, padne pred njim na koljena ¹⁵i reče: »Gospodine, smiluj se sinu momu jer je mjesečar i zlo mu je. Često doista pada u oganj i često u vodu. ¹⁶Dovedoh ga tvojim učenicima i ne mogoše ga izliječiti.« ¹⁷A Isus odgovori: »O rode nevjerni i opaki! Dokle mi je biti s vama? Dokle li vas podnositi? Dovedite mi ga ovamo!« ¹⁸I zaprijeti Isus zloduhu te on iziđe iz njega. I ozdravi dječak toga časa.

¹⁹Tada učenici pristupiše nasamo k Isusu i rekoše: »Zašto ga mi ne mogosmo izagnati?« ²⁰Kaže im: »Zbog vaše malovjernosti. Zaista, kažem vam, ako imadnete vjere koliko je zrno gorušičino te reknete ovoj gori: 'Premjesti se odavde onamo!', premjestit će se i ništa vam neće biti nemoguće.«

Lk 10,29–37: Milosrdni Samarijanac

Ali hoteći se opravdati, reče on Isusu: »A tko je moj bližnji?« ³⁰Isus prihvati i reče:

»Čovjek neki silazio iz Jeruzalema u Jerihon. Upao među razbojнике koji ga svukoše i izraniše pa odoše ostavivši ga polumrtva. ³¹Slučajno je onim putem silazio neki svećenik, vidje ga i zaobiđe. ³²A tako i levit: prolazeći onuda, vidje ga i zaobiđe. ³³Neki Samarijanac putujući dođe do njega, vidje ga, sažali se ³⁴pa mu pristupi i povije rane zalivši ih uljem i vinom. Zatim ga posadi na svoje živinče, odvede ga u gostinjac i pobrinu se za nj. ³⁵Sutradan izvadi dva denara, dade ih gostioničaru i reče: 'Pobrini se za njega. Ako što više potrošiš, isplatit ću ti kad se budem vraćao.'«

³⁶»Što ti se čini, koji je od ove trojice bio bližnji onomu koji je upao među razbojнике?« ³⁷On odgovori: »Onaj koji mu iskaza milosrđe.« Nato mu reče Isus: »Idi pa i ti čini tako!«

Lk 10,38–42: Marta i Marija

Dok su oni tako putovali, uđe on u jedno selo. Žena neka, imenom Marta, primi ga u kuću. ³⁹Imala je sestru koja se zvala Marija. Ona sjede do nogu Gospodinovih i slušaše riječ njegovu. ⁴⁰A Marta bijaše sva zauzeta posluživanjem pa pristupi i reče: »Gospodine, zar ne mariš što me sestra samu ostavila posluživati? Reci joj dakle da mi pomogne.« ⁴¹Odgovori joj Gospodin: »Marta, Marta! Brineš se i uznemiruješ za mnogo, ⁴²a jedno je potrebno. Marija je uistinu izabrala bolji dio, koji joj se neće oduzeti.«

Iv 8,1–11: Preljubnica

A Isus se uputi na Maslinsku goru. ²U zoru eto ga opet u Hramu. Sav je narod hrlio k njemu. On sjede i stade poučavati. ³Uto mu pismoznanci i farizeji dovedu neku ženu zatečenu u preljubu. Postave je u sredinu ⁴i kažu mu: »Učitelju! Ova je žena zatečena u samom preljubu. ⁵U Zakonu nam je Mojsije naredio takve kamenovati. Što ti na to kažeš?« ⁶To govorahu samo da ga iskušaju pa da ga mogu optužiti.

Isus se sagne pa stane prstom pisati po tlu. ⁷A kako su oni dalje navaljivali, on se uspravi i reče im: »Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen.« ⁸I ponovno se sagnuvši, nastavi pisati po zemlji. ⁹A kad oni to čuše, stadoše odlaziti jedan za drugim, počevši od starijih. Osta Isus sâm – i žena koja stajaše u sredini. ¹⁰Isus se uspravi i reče joj: »Ženo, gdje su oni? Zar te nitko ne osudi?« ¹¹Ona reče: »Nitko, Gospodine.« Reče joj Isus: »Ni ja te ne osuđujem. Idi i odsada više nemoj grijешiti.«

Iv 10,1–21: Isus – Dobri pastir

»Zaista, zaista, kažem vam: tko god u ovčinjak ne ulazi na vrata, nego negdje drugdje preskače, kradljivac je i razbojnik. ²A tko na vrata ulazi, pastir je ovaca. ³Tome vratar otvara i ovce slušaju njegov glas. On ovce svoje zove imenom pa ih izvodi. ⁴A kad sve svoje izvede, pred njima ide i ovce idu za njim jer poznaju njegov glas. ⁵Za tuđincem, dakako, ne idu, već bježe od njega jer tuđinčeva glasa ne poznaju.«

⁶Isus im kaza tu poredbu, ali oni ne razumješe što im htjede time kazati. ⁷Stoga im Isus ponovno reče:

»Zaista, zaista, kažem vam:

ja sam vrata ovcama.

⁸Svi koji dođoše prije mene,

kradljivci su i razbojnici;

ali ih ovce ne poslušale.

⁹Ja sam vrata.

Kroza me tko uđe, spasit će se:

i ulazit će i izlaziti

i pašu nalaziti.

¹⁰Kradljivac dolazi samo da ukrade,

zakolje i pogubi.

Ja dođoh da život imaju,

u izobilju da ga imaju.«

¹¹»Ja sam pastir dobri.

Pastir dobri život svoj polaže za ovce.

¹²Najamnik – koji nije pastir

i nije vlasnik ovaca –

kad vidi vuka gdje dolazi,

ostavlja ovce i bježi,

a vuk ih grabi i razgoni:

¹³najamnik je

i nije mu do ovaca.

¹⁴Ja sam pastir dobri
i poznajem svoje
i mene poznaju moje,
¹⁵kao što mene poznaje Otac
i ja poznajem Oca
i život svoj polažem za ovce.
¹⁶Imam i drugih ovaca,
koje nisu iz ovog ovčinjaka.
I njih treba da dovedem
i glas će moj čuti
i bit će jedno stado,
jedan pastir.
¹⁷Zbog toga me i ljubi Otac
što polažem život svoj
da ga opet uzmem.
¹⁸Nitko mi ga ne oduzima,
nego ja ga sam od sebe polažem.
Vlast imam položiti ga,
vlast imam opet uzeti ga.
Tu zapovijed primih od Oca svoga.«

¹⁹Među Židovima ponovno nastaje podvojenost zbog tih riječi. ²⁰Mnogi su od njih govorili: »Zloduha ima pa mahnjite! Što ga slušate?« ²¹Drugi su govorili: »Nisu to riječi opsjednuta. Zar zloduh može slijepima oči otvoriti?«

Mk 10,13–16: Isus i djeca

(Mt 19, 13–15; Lk 18, 15–17)

Donosili mu dječicu da ih se dotakne, a učenici im branili. ¹⁴Opazivši to, Isus se ozlovolji i reče im: »Pustite dječicu neka dolaze k meni; ne priječite im jer takvih je kraljevstvo Božje! ¹⁵Zaista, kažem vam, tko ne primi kraljevstva Božjega kao dijete, ne, u nj neće ući.« ¹⁶Nato ih zagrlji pa ih blagoslivljaše polažući na njih ruke.

Lk 15,11–32: Izgubljeni i nađeni sin

I nastavi: »Čovjek neki imao dva sina. ¹²Mlađi reče ocu: 'Oče, daj mi dio dobara koji mi pripada.' I razdijeli im imanje. ¹³Nakon nekoliko dana mlađi sin pokupi sve, otputova u daleku zemlju i ondje potraži svoja dobra živeći razvratno.«

¹⁴»Kad sve potroši, nastaje ljuta glad u onoj zemlji te on počeo oskudijevati. ¹⁵Ode i približi se kod jednoga žitelja u onoj zemlji. On ga posla na svoja polja pasti svinje. ¹⁶Želio se nasititi rogačima što su ih jele svinje, ali mu ih nitko nije davao.«

¹⁷»Došavši k sebi, reče: 'Koliki najamnici oca mogaju imati kruha napretek, a ja ovdje umirem od gladi! ¹⁸Ustat ću, poći svom ocu i reći mu: 'Oče, sagriješih protiv Neba i pred tobom! ¹⁹Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim. Primi me kao jednog od svojih najamnika.'«

²⁰»Usta i pođe svom ocu. Dok je još bio daleko, njegov ga otac ugleda, ganu se, potrčao, pade mu oko vrata i izljubi ga. ²¹A sin će mu: 'Oče! Sagriješih protiv Neba i pred tobom! Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim.' ²²A otac reče slugama: 'Brzo iznesite haljinu najljepšu i obucite ga! Stavite mu prsten na ruku i obuću na noge! ²³Tele ugojeno dovedite i zakoljite pa da se pogostimo i provedimo ²⁴jer sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se!' I stadoše se veseliti.«

²⁵»A stariji mu sin bijaše u polju. Kad se na povratku približio kući, začu svirku i igru ²⁶pa dozva jednoga slugu da se raspita što je to. ²⁷A ovaj će mu: 'Došao tvoj brat pa otac tvoj zakla tele ugojeno što sina zdrava dočeka.' ²⁸A on se rasrdi i ne htjede ući. Otac tada iziđe i stane ga nagovarati. ²⁹A on će ocu: 'Evo, toliko ti godina služim i nikada ne prestupih tvoju zapovijed, a

nikad mi ni jareta nisi dao da se s prijateljima proveselim. ³⁰A kada dođe ovaj sin tvoj koji s bludnicama proždrije tvoje imanje, ti mu zakla ugojeno tele.' ³¹Nato će mu otac: 'Sinko, ti si uvijek sa mnom i sve moje – tvoje je. ³²No trebalo se veseliti i radovati jer ovaj brat tvoj bijaše mrtav i oživje, izgubljen i nađe se!'«

Lk 17,20–21: Bog će uspostaviti svoje kraljevstvo

(Mt 24, 23–28. 37–41)

Upitaju ga farizeji: »Kad će doći kraljevstvo Božje?« Odgovori im: »Kraljevstvo Božje ne dolazi primjetljivo. ²¹Niti će se moći kazati: 'Evo ga ovdje!' ili: 'Evo ga ondje!' Ta evo – kraljevstvo je Božje među vama!«

Iv 11,1–44: Uskrišenje Lazarevo

Lazarova bolest i smrt

Bijaše neki bolesnik, Lazar iz Betanije, iz sela Marije i sestre joj Marte. ²Marija bijaše ono pomazala Gospodina pomašću i otrla mu noge svojom kosom. Njezin dakle brat Lazar bijaše bolestan. ³Sestre stoga poručiše Isusu: »Gospodine, evo onaj koga ljubiš, bolestan je.« ⁴Čuvši to, Isus reče: »Ta bolest nije na smrt, nego na slavu Božju, da se po njoj proslavi Sin Božji.«

⁵A Isus ljubljasha Martu i njezinu sestru i Lazara. ⁶Ipak, kad je čuo za njegovu bolest, ostade još dva dana u onome mjestu gdje se nalazio. ⁷Istom nakon toga reče učenicima: »Pođimo opet u Judeju!« ⁸Kažu mu učenici: »Učitelju, Židovi su sad tražili da te kamenuju, pa da opet ideš onamo?« ⁹Odgovori Isus:

»Nema li dan dvanaest sati?

Hodi li tko danju, ne spotiče se
jer vidi svjetlost ovoga svijeta.

¹⁰Hodi li tko noću, spotiče se
jer nema svjetlosti u njemu.«

¹¹To reče, a onda im dometnu: »Lazar, prijatelj naš, spava, no idem probuditi ga.« ¹²Rekoše mu nato učenici: »Gospodine, ako spava, ozdravit će.« ¹³No Isus to reče o njegovoj smrti, a oni pomisliše da govori o spavanju, o snu. ¹⁴Tada im Isus reče posve otvoreno: »Lazar je umro. ¹⁵Ja se radujem što ne bijah ondje, i to poradi vas – da uzvjerujete. Nego pođimo k njemu!« ¹⁶Nato Toma zvani Blizanac reče suučenicima: »Hajdemo i mi da umremo s njime!«

Isus je život

¹⁷Kad je dakle Isus stigao, nađe da je onaj već četiri dana u grobu. ¹⁸Betanija bijaše blizu Jeruzalema otprilike petnaest stadija. ¹⁹A mnogo Židova bijaše došlo tješiti Martu i Mariju zbog brata njihova. ²⁰Kad Marta doču da Isus dolazi, pođe mu u susret dok je Marija ostala u kući. ²¹Marta reče Isusu: »Gospodine, da si bio ovdje, brat moj ne bi umro. ²²Ali i sada znam: što god zaišteš od Boga, dat će ti.« ²³Kaza joj Isus: »Uskrsnut će brat tvoj!« ²⁴A Marta mu odgovori: »Znam da će uskrsnuti o uskrsnuću, u posljednji dan.« ²⁵Reče joj Isus:

»Ja sam uskrsnuće i život:

tko u mene vjeruje, ako i umre,
živjet će.

²⁶I tko god živi i vjeruje u mene,
neće umrijeti nikada.

Vjeruješ li ovo?«

²⁷Odgovori mu: »Da, Gospodine! Ja vjerujem da si ti Krist, Sin Božji, Onaj koji dolazi na svijet!«

²⁸Rekavši to ode, zovnu svoju sestru Mariju i reče joj krišom: »Učitelj je ovdje i zove te.« ²⁹A ona, čim doču, brzo ustane i pođe k njemu. ³⁰Isus još ne bijaše ušao u selo, nego je dotada bio na mjestu gdje ga je Marta susrela. ³¹Kad Židovi, koji su s Marijom bili u kući i tješili je, vidješe kako je brzo ustala i izišla, pođoše za njom; mišljahu da ide na grob plakati.

³²A kad Marija dođe onamo gdje bijaše Isus i kad ga ugleda, baci mu se k nogama govoreći: »Gospodine, da si bio ovdje, brat moj ne bi umro.« ³³Kad Isus vidje kako plače ona i Židovi koji je

dopratiše, potresen u duhu i uzbuđen³⁴ upita: »Kamo ste ga položili?« Odgovoriše mu: »Gospodine, dođi i pogledaj!«³⁵ I zaplaka Isus.

³⁶Nato su Židovi govorili: »Gle, kako ga je ljubio!«³⁷ A neki između njih rekoše: »Zar on, koji je slijepcu otvorio oči, nije mogao učiniti da ovaj ne umre?«

Uskrišenje Lazarovo

³⁸Isus onda, ponovno potresen, pođe grobu. Bila je to pećina, a na nju navaljen kamen.³⁹ Isus zapovjedi: »Odvalite kamen!« Kaže mu pokojnikova sestra Marta: »Gospodine, već zaudara. Ta četvrti je dan.«⁴⁰ Kaže joj Isus: »Nisam li ti rekao: budeš li vjerovala, vidjet ćeš slavu Božju?«⁴¹ Odvališe dakle kamen. A Isus podiže oči i reče:

»Oče, hvala ti što si me uslišao.

⁴²Ja sam znao da me svagda uslišavaš;

no rekoh to zbog nazočnog mnoštva:

da vjeruju da si me ti poslao.«

⁴³Rekavši to povika iza glasa: »Lazare, izlazi!«⁴⁴ I mrtvac iziđe, noge mu i ruke bile povezane povojima, a lice omotano ručnikom. Nato Isus reče: »Odriješite ga i pustite neka ide!«

Mk 10,35–45: Molba Zebedejevih sinova

(Mt 20, 20–28; Lk 22, 24–27)

I pristupe mu Jakov i Ivan, sinovi Zebedejevi, govoreći mu: »Učitelju, htjeli bismo da nam učiniš što te zaištemo.«³⁶ A on će im: »Što hoćete da vam učinim?«³⁷ Oni mu rekoše: »Daj nam da ti u slavi tvojoj sjednemo jedan zdesna, a drugi slijeva.«³⁸ A Isus im reče: »Ne znate što ištete. Možete li piti čašu koju ja pijem, ili krstiti se krstom kojim se ja krstim?«³⁹ Oni mu rekoše: »Možemo.« A Isus će im: »Čašu koju ja pijem pit ćete i krstom kojim se ja krstim bit ćete kršteni,⁴⁰ ali sjesti meni zdesna ili slijeva nisam ja vlastan dati – to je onih kojima je pripravljeno.«

⁴¹Kad su to čula ostala desetorica, počеше se gnjeviti na Jakova i Ivana.⁴² Zato ih Isus dozva i reče im: »Znate da oni koji se smatraju vladarima gospoduju svojim narodima i velikaši njihovi drže ih pod vlašću.⁴³ Nije tako među vama! Naprotiv, tko hoće da među vama bude najveći, neka vam bude poslužitelj!⁴⁴ I tko hoće da među vama bude prvi, neka bude svima sluga.⁴⁵ Jer ni Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj daje kao otkupninu za mnoge.«

Mk 10,46–52: Jerihonski slijepac Bartimej

(Mt 20, 29–34; Lk 18, 35–43)

Dođu tako u Jerihon. Kad je Isus s učenicima i sa silnim mnoštvom izlazio iz Jerihona, kraj puta je sjedio slijepi prosjak Bartimej, sin Timejev.⁴⁷ Kad je čuo da je to Isus Nazarećanin, stane vikati: »Sine Davidov, Isuse, smiluj mi se!«⁴⁸ Mnogi ga ušutkivahu, ali on još jače vikaše: »Sine Davidov, smiluj mi se!«⁴⁹ Isus se zaustavi i reče: »Pozovite ga!« I pozovu slijepca sokoleći ga: »Ustani! Zove te!«⁵⁰ On baci sa sebe ogrtač, skoči i dođe Isusu.⁵¹ Isus ga upita: »Što hoćeš da ti učinim?« Slijepac mu reče: »Učitelju moj, da progledam.«⁵² Isus će mu: »Idi, vjera te tvoja spasila!« I on odmah progleda i uputi se za njim.

Lk 20,27–40: Uskrsnuće mrtvih

Pristupe mu neki od saduceja, koji niječu uskrsnuće. Upitaše ga: ²⁸»Učitelju! Mojsije nam napisa: *Umre li bez djece čiji brat koji imaše ženu, neka njegov brat uzme tu ženu te podigne porod bratu svomu.*²⁹ Bijahu tako sedmorica braće. Prvi se oženi i umrije bez djece.³⁰ Drugi uze njegovu ženu,³¹ onda treći; i tako redom sva sedmorica pomriješe ne ostavivši djece.³² Naposljetku umrije i žena.³³ Kojemu će dakle od njih ta žena pripasti o uskrsnuću? Jer sedmorica su je imala za ženu.«

³⁴Reče im Isus: »Djeca se ovog svijeta žene i udaju.³⁵ No oni koji se nađoše dostojni onog svijeta i uskrsnuća od mrtvih niti se žene niti udaju.³⁶ Zaista, ni umrijeti više ne mogu: anđelima su jednaki i sinovi su Božji jer su sinovi uskrsnuća.«

³⁷»A da mrtvi ustaju, naznači i Mojsije kad u odlomku o grmu Gospodina zove *Bogom Abrahamovim, Bogom Izakovim i Bogom Jakovljevim*. ³⁸A nije on Bog mrtvih, nego živih. Ta svi njemu žive!«

³⁹Neki pismoznanci primijete: »Učitelju! Dobro si rekao!« ⁴⁰I nisu se više usuđivali upitati ga bilo što.

Iv 12,20–26: Neki Grci traže Isusa

(Mt 16, 24–25; Mk 8, 34–35; Lk 9, 23–24)

A među onima koji su se došli klanjati na Blagdan bijahu i neki Grci. ²¹Oni pristupe Filipu iz Betsaide galilejske pa ga zamole: »Gospodine, htjeli bismo vidjeti Isusa.« ²²Filip ode i kaže to Andriji pa Andrija i Filip odu i kažu Isusu. ²³Isus im odgovori:

»Došao je čas

da se proslavi Sin Čovječji.

²⁴Zaista, zaista, kažem vam:

ako pšenično zrno, pavši na zemlju,

ne umre,

ostaje samo;

ako li umre,

donosi obilat rod.

²⁵Tko ljubi svoj život, izgubit će ga.

A tko mrzi svoj život na ovome svijetu,

sačuvat će ga za život vječni.

²⁶Ako mi tko hoće služiti,

neka ide za mnom.

I gdje sam ja,

ondje će biti i moj služitelj.

Ako mi tko hoće služiti,

počastit će ga moj Otac.«

Mt 25,31–46: Posljednji sud

»Kad Sin Čovječji dođe u slavi i svi anđeli njegovi s njime, sjest će na prijestolje slave svoje. ³²I sabrat će se pred njim svi narodi, a on će ih jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. ³³Postavit će ovce sebi zdesna, a jarce slijeva.«

³⁴»Tada će kralj reći onima sebi zdesna: 'Dođite, blagoslovljeni Oca mojega! Primite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta!' ³⁵Jer ogladnjih i dadoste mi jesti; ožednjih i napojiste me; stranac bijah i primiste me; ³⁶gol i zaogrnušte me; oboljih i pohodiste me; u tamnici bijah i dođoste k meni.'«

³⁷»Tada će mu pravednici odgovoriti: 'Gospodine, kada te to vidjesmo gladna i nahranismo te; ili žedna i napojismo te? ³⁸Kada te vidjesmo kao stranca i primismo; ili gola i zaogrnuismo te? ³⁹Kada te vidjesmo bolesna ili u tamnici i dođosmo k tebi?' ⁴⁰A kralj će im odgovoriti: 'Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!'«

⁴¹»Zatim će reći i onima slijeva: 'Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni, pripravljen đavlu i anđelima njegovim! ⁴²Jer ogladnjih i ne dadoste mi jesti; ožednjih i ne dadoste mi piti; ⁴³stranac bijah i ne primiste me; gol i ne zaogrnušte me; bolestan i u tamnici i ne pohodiste me!'«

⁴⁴»Tada će mu i oni odgovoriti: 'Gospodine, a kada te to vidjesmo gladna, ili žedna, ili stranca, ili gola, ili bolesna, ili u tamnici, i ne poslužismo te?' ⁴⁵Tada će im on odgovoriti: 'Zaista, kažem vam, što god ne učiniste jednomu od ovih najmanjih, ni meni ne učiniste.'«

⁴⁶»I otići će ovi u muku vječnu, a pravednici u život vječni.«

Lk 22,24–27: Tko je najveći?

Uto nastaje među njima prepirka tko bi od njih bio najveći. ²⁵A on im reče: »Kraljevi gospoduju svojim narodima i vlastodršci nazivaju sebe dobrotvorima. ²⁶Vi nemojte tako! Naprotiv, najveći

među vama neka bude kao najmlađi; i predstojnik kao poslužitelj. ²⁷Ta tko je veći? Koji je za stolom ili koji poslužuje? Zar ne onaj koji je za stolom? A ja sam posred vas kao onaj koji poslužuje.«

III. MUKA

Mk 14,12–21: Pashalna večera

(Mt 26, 17–25; Lk 22, 7–14. 21–23; Iv 13, 21–30)

Prvoga dana Beskvasnih kruhova, kad se žrtvovala pasha, upitaju učenici Isusa: »Gdje hoćeš blagovati pashu, da odemo i pripravimo?« ¹³On pošalje dvojicu učenika i rekne im: »Idite u grad i namjerit ćete se na čovjeka koji nosi krčag vode. Pođite za njim ¹⁴pa gdje on uđe, recite domaćinu: 'Učitelj pita: Gdje mi je svratište u kojem bih blagovao pashu sa svojim učenicima?' ¹⁵I on će vam pokazati na katu veliko blagovalište, prostrto i spremljeno. Ondje nam pripravite.«

¹⁶Učenici odu, dođu u grad i nađu kako im on reče te priprave pashu.

¹⁷A uvečer dođe on s dvanaestoricom.

¹⁸I dok bijahu za stolom te blagovahu, reče Isus: »Zaista, kažem vam, jedan će me od vas izdati – koji sa mnom blaguje.« ¹⁹Ožalošćeni, stanu mu govoriti jedan za drugim: »Da nisam ja?« ²⁰A on im reče: »Jedan od dvanaestorice koji umače sa mnom u zdjelicu. ²¹Sin Čovječji, istina, odlazi kako je o njemu pisano, ali jao čovjeku onomu koji ga predaje. Tomu bi čovjeku bolje bilo da se ni rodio nije!«

261 Iv 13,1–17: Isus pere noge učenicima

(Mt 23, 6–12; 10, 24–40; Lk 22, 24–28; 6, 40)

Bijaše pred blagdan Pashe. Isus je znao da je došao njegov čas da prijeđe s ovoga svijeta Ocu, budući da je ljubio svoje, one u svijetu, do kraja ih je ljubio. ²I za večerom je davao već bio ubacio u srce Judi Šimuna Iškariotskoga da ga izda. ³A Isus je znao da mu je Otac sve predao u ruke i da je od Boga izišao te da k Bogu ide pa ⁴usta od večere, odloži haljine, uze ubrus i opasa se. ⁵Nalije zatim vodu u praonik i počne učenicima prati noge i otirati ih ubrusom kojim je bio opasan.

⁶Dođe tako do Šimuna Petra. A on će mu: »Gospodine! Zar ti da meni pereš noge?« ⁷Odgovori mu Isus: »Što ja činim, ti sada ne znaš, ali shvatit ćeš poslije.« ⁸Reče mu Petar: »Nećeš mi prati nogu nikada!« Isus mu odvrati: »Ako te ne operem, nećeš imati dijela sa mnom.« ⁹Nato će mu Šimun Petar: »Gospodine, onda ne samo noge nego i ruke i glavu!« ¹⁰Kaže mu Isus: »Tko je okupan, ne treba drugo da opere nego noge – i sav je čist! I vi ste čisti, ali ne svi!« ¹¹Jer znao je tko će ga izdati. Stoga je i rekao: »Niste svi čisti.«

¹²Kad im dakle oprao noge, uze svoje haljine, opet sjede i reče im: »Razumijete li što sam vam učinio? ¹³Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam! ¹⁴Ako dakle ja – Gospodin i Učitelj – vama oprah noge, treba da i vi jedni drugima perete noge. ¹⁵Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.«

¹⁶»Zaista, zaista, kažem vam:

nije sluga veći od gospodara

niti poslanik od onoga koji ga posla.

¹⁷Ako to znate, blago vama budete li tako i činili!«

Mk 14,22–25: Ustanovljenje euharistije – večere Gospodnje

(Mt 26, 26–30; Lk 22, 15–20; 1 Kor 11, 23–25)

I dok su blagovali, on uze kruh, izreče blagoslov pa razlomi, dade im i reče: »Uzmite, ovo je tijelo moje.« ²³I uze čašu, zahvali i dade im. I svi su iz nje pili. ²⁴A on im reče: »Ovo je krv moja, krv Saveza, koja se za mnoge proljeva. ²⁵Zaista, kažem vam, ne, neću više piti od ovoga roda trsova do onoga dana kad ću ga – novoga – piti u kraljevstvu Božjem.«

Lk 22,19–20: Ustanovljenje euharistije – večere Gospodnje

(Mt 26, 26–30; Mk 14, 22–26; 1 Kor 11, 23–25)

I uze kruh, zahvali, razlomi i dade im govoreći: »Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje. Ovo činite meni na spomen.«²⁰Tako i čašu, pošto večeraše, govoreći: »Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi koja se za vas proljeva.«

²¹»A evo, ruka mog izdajice sa mnom je na stolu. ²²Sin Čovječji, istina, ide kako je određeno, ali jao čovjeku onomu koji ga predaje.«

²³I oni se počеше ispitivati tko bi od njih mogao takvo što učiniti.

Iv 13,31–35: Rastanak: nova zapovijed

Pošto Juda iziđe, reče Isus:

»Sada je proslavljen Sin Čovječji
i Bog se proslavio u njemu!

³²Ako se Bog proslavio u njemu,
i njega će Bog proslaviti u sebi,
i uskoro će ga proslaviti!

³³Dječice,

još sam malo s vama.

Tražite ćete me,
ali kao što rekoh Židovima,
kažem sada i vama:

kamo ja odlazim,

vi ne možete doći.

³⁴Zapovijed vam novu dajem:

ljubite jedni druge;

kao što sam ja ljubio vas

tako i vi ljubite jedni druge.

³⁵Po ovom će svi znati da ste moji učenici:

ako budete imali ljubavi jedni za druge.«

Iv 14,1–14: Isus – put do Oca

»Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga
i u mene vjerujte!

²U domu Oca mojega ima mnogo stanova.

Da nema, zar bih vam rekao:

‘Idem pripremiti vam mjesto’?

³Kad odem i pripravim vam mjesto,

ponovno ću doći i uzeti vas k sebi

da i vi budete gdje sam ja.

⁴A kamo ja odlazim, znate put.«

⁵Reče mu Toma: »Gospodine, ne znamo kamo odlaziš. Kako onda možemo put znati?«⁶Odgovori mu Isus:

»Ja sam Put i Istina i Život:

nitko ne dolazi Ocu osim po meni.

⁷Da ste upoznali mene,

i Oca biste moga upoznali.

Od sada ga i poznajete

i vidjeli ste ga.«

⁸Kaže mu Filip: »Gospodine, pokaži nam Oca i dosta nam je!«⁹Nato će mu Isus: »Filipe, toliko sam vremena s vama i još me ne poznaš?«

»Tko je vidio mene, vidio je i Oca.

Kako ti onda kažeš: 'Pokaži nam Oca'?

¹⁰Ne vjeruješ li
da sam ja u Ocu i Otac u meni?
Riječi koje vam govorim,
od sebe ne govorim:
Otac koji prebiva u meni čini djela svoja.

¹¹Vjerujte mi:
ja sam u Ocu i Otac u meni.
Ako ne inače, zbog samih djela vjerujte.

¹²Zaista, zaista, kažem vam:
Tko vjeruje u mene,
činit će djela koja ja činim;
i veća će od njih činiti
jer ja odlazim Ocu.

¹³I što god zaištete u moje ime,
učinit ću,
da se proslavi Otac u Sinu.

¹⁴Ako me što zaištete u moje ime,
učinit ću.«

Iv 15,1-17: Trs i loza

»Ja sam istinski trs, a Otac moj – vinogradar.

²Svaku lozu na meni koja ne donosi roda
on siječe,
a svaku koja rod donosi
čisti
da više roda donese.

³Vi ste već očišćeni
po riječi koju sam vam zborio.

⁴Ostanite u meni i ja u vama.
Kao što loza ne može donijeti roda
sama od sebe,
ako ne ostane na trsu,
tako ni vi ako ne ostanete u meni.

⁵Ja sam trs,
vi loze.
Tko ostaje u meni i ja u njemu,
taj donosi mnogo roda.
Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa.

⁶Ako tko ne ostane u meni,
izbace ga kao lozu
i usahne.
Takve onda skupe i bace u oganj te gore.

⁷Ako ostanete u meni
i riječi moje ostanu u vama,
što god hoćete, ištite
i bit će vam.

⁸Ovime se proslavlja Otac moj:
da donosite mnogo roda
i da budete moji učenici.

⁹Kao što je Otac ljubio mene
tako sam i ja ljubio vas;
ostanite u mojoj ljubavi.

¹⁰Budete li čuvali moje zapovijedi,
ostat ćete u mojoj ljubavi;
kao što sam i ja čuao zapovijedi
Oca svoga
te ostajem u ljubavi njegovoj.
¹¹To sam vam govorio
da moja radost bude u vama
i da vaša radost bude potpuna.
¹²Ovo je moja zapovijed:
ljubite jedni druge
kao što sam ja vas ljubio!
¹³Veće ljubavi nitko nema od ove:
da tko život svoj položi za svoje prijatelje.
¹⁴Vi ste prijatelji moji
ako činite što vam zapovijedam.
¹⁵Više vas ne zovem slugama
jer sluga ne zna
što radi njegov gospodar;
vas sam nazvao prijateljima
jer vam priopćih sve
što sam čuo od Oca svoga.
¹⁶Ne izabraste vi mene,
nego ja izabrah vas
i postavih vas
da idete i rod donosite
i rod vaš da ostane
te vam Otac dadne
što ga god zaištete u moje ime.
¹⁷Ovo vam zapovijedam:
da ljubite jedni druge.«

Iv 17,1–26: Isusova svećenička molitva

To Isus doreče, a onda podiže oči k nebu i progovori:
»Oče, došao je čas:
proslavi Sina svoga
da Sin proslavi tebe
²i da vlašću
koju si mu dao nad svakim tijelom
dade život vječni svima koje si mu dao.
³A ovo je život vječni:
da upoznaju tebe,
jedinoga istinskog Boga,
i koga si poslao – Isusa Krista.
⁴Ja tebe proslavih na zemlji
dovršivši djelo
koje si mi dao izvršiti.
⁵A sada ti, Oče, proslavi mene kod sebe
onom slavom koju imadoh kod tebe
prije negoli je svijeta bilo.
⁶Objavio sam ime tvoje ljudima
koje si mi dao od svijeta.
Tvoji bijahu, a ti ih meni dade
i riječ su tvoju sačuvali.

⁷Sad upoznaše
da je od tebe sve što si mi dao
⁸Jer riječi koje si mi dao
njima predadoh
i oni ih primiše
i uistinu spoznaše da sam od tebe izišao
te povjerovaše da si me ti poslao.
⁹Ja za njih molim;
ne molim za svijet,
nego za one koje si mi dao
jer su tvoji.
¹⁰I sve moje tvoje je,
i tvoje moje,
i ja se proslavih u njima.
¹¹Ja više nisam u svijetu,
no oni su u svijetu,
a ja idem k tebi.
Oče sveti,
sačuvaj ih u svom imenu
koje si mi dao:
da budu jedno kao i mi.
¹²Dok sam ja bio s njima,
ja sam ih čuvao u tvom imenu,
njih koje si mi dao;
i štiti ih te nijedan od njih ne propade
osim sina propasti,
da se Pismo ispuni.
¹³A sada k tebi idem
i ovo govorim u svijetu
da imaju puninu moje radosti u sebi.
¹⁴Ja sam im predao tvoju riječ,
a svijet ih zamrzi
jer nisu od svijeta
kao što ni ja nisam od svijeta.
¹⁵Ne molim te da ih uzmeš sa svijeta,
nego da ih očuvaš od Zloga.
¹⁶Oni nisu od svijeta
kao što ni ja nisam od svijeta.
¹⁷Posveti ih u istini:
tvoja je riječ istina.
¹⁸Kao što ti mene posla u svijet
tako i ja poslah njih u svijet.
¹⁹I za njih posvećujem samog sebe
da i oni budu posvećeni u istini.
²⁰Ne molim samo za ove
nego i za one
koji će na njihovu riječ vjerovati u mene:
²¹da svi budu jedno
kao što ti, Oče, u meni
i ja u tebi,
neka i oni u nama budu
da svijet uzvjeruje da si me ti poslao.
²²I slavu koju si ti dao meni
ja dadoh njima:

da budu jedno
kao što smo mi jedno –
²³ja u njima i ti u meni,
da tako budu savršeno jedno
da svijet upozna da si me ti poslao
i ljubio njih kao što si mene ljubio.
²⁴Oče,
hoću da i oni koje si mi dao
budu gdje sam ja,
da i oni budu sa mnom:
da gledaju moju slavu,
slavu koju si mi dao
jer si me ljubio
prije postanka svijeta.
²⁵Oče pravedni,
svijet te nije upoznao,
ja te upoznah;
a i ovi upoznaše
da si me ti poslao.
²⁶I njima sam očitovao tvoje ime,
i još ću očitovati,
da ljubav kojom si ti mene ljubio
bude u njima –
i ja u njima.«

Lk 22,39–46: Molitva na Maslinskoj gori

(Mt 26, 36–46; Mk 14, 32–42)

Tada iziđe te se po običaju zaputi na Maslinsku goru. Za njim pođoše i njegovi učenici. ⁴⁰Kada dođe onamo, reče im: »Molite da ne padnete u napast!«

⁴¹I otrgnu se od njih koliko bi se kamenom dobacilo, pade na koljena pa se molio: ⁴²»Oče! Ako hoćeš, otkloni ovu čašu od mene. Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!«

⁴³A ukaza mu se anđeo s neba koji ga ohrabri. A kad je bio u smrtnoj mucu, usrdnije se molio. ⁴⁴I bijaše znoj njegov kao kaplje krvi koje su padale na zemlju.

⁴⁵Usta od molitve, dođe učenicima i nađe ih snene od žalosti ⁴⁶pa im reče: »Što spavate? Ustanite! Molite da ne padnete u napast!«

Mk 14,66–72: Petar se odriče Isusa

(Mt 26, 69–75; Lk 22, 56–62; Iv 18, 15–18. 25–27)

I dok je Petar bio dolje u dvoru, dođe jedna sluškinja velikoga svećenika; ⁶⁷ugledavši Petra gdje se grije, upre u nj pogled i reče: »I ti bijaše s Nazarećaninom, Isusom.« ⁶⁸On zanijeka: »Niti znam niti razumijem što govoriš.« I iziđe van u predvorje, a pijetao se oglasi. ⁶⁹Sluškinja ga ugleda i poče opet govoriti nazočnima: »Ovaj je od njih!« ⁷⁰On opet nijekao. Domalo nazočni opet stanu govoriti Petru: »Doista, i ti si od njih! Ta Galilejac si!« ⁷¹On se tada stane kleti i preklinjati: »Ne znam čovjeka o kom govorite!« ⁷²I odmah se po drugi put oglasi pijetao. I spomenu se Petar one besjede, kako mu ono Isus reče: »Prije nego se pijetao dvaput oglasi, triput ćeš me zatajiti.« I briznu u plač.

Mt 27, 32–44: Raspeće

(Mk 15, 21–32; Lk 23, 26–43; Iv 19, 17–27)

Izlazeći nađu nekoga čovjeka Cirenca, imenom Šimuna, i prisile ga da mu ponese križ.

³³I dođoše na mjesto zvano Golgota, to jest Lubanjsko mjesto, ³⁴dadoše mu *piti* vino sa žuči pomiješano. I kad okusi, ne htje piti. ³⁵A pošto ga razapeše, *razdijeliše među se haljine njegove bacivši kocku*. ³⁶I sjedeći ondje, čuvahu ga.

³⁷I staviše mu ponad glave krivicu napisanu: »Ovo je Isus, kralj židovski.«

³⁸Tada razapeše s njime dva razbojnika, jednoga zdesna, drugoga slijeva.

³⁹A prolaznici su ga pogrđivali mašući glavama: ⁴⁰»Ti koji razvaljuješ Hram i za tri ga dana sagradiš, spasi sam sebe! Ako si Sin Božji, siđi s križa!« ⁴¹Slično i glavari svećenički s pismoznancima i starješinama, rugajući se, govorahu: ⁴²»Druge je spasio, sebe ne može spasiti! Kralj je Izraelov! Neka sada siđe s križa pa ćemo povjerovati u nj! ⁴³*Uzdao se u Boga! Neka ga sad izbavi ako mu omilje!* Ta govorio je: 'Sin sam Božji!'« ⁴⁴Tako ga vrijeđahu i s njim raspeti razbojnici.

Iv 19,25–27: Majka Isusova – majka učenika

(Mt 27, 55–56; Mk 15, 40–41; Lk 23, 49)

Uz križ su Isusov stajale majka njegova, zatim sestra njegove majke, Marija Kleofina, i Marija Magdalena. ²⁶Kad Isus vidje majku i kraj nje učenika kojega je ljubio, reče majci: »Ženo! Evo ti sina!« Zatim reče učeniku: »Evo ti majke!« ²⁷I od toga časa uze je učenik k sebi.

Mt 27, 45–56 Isusova smrt

(Mk 15, 33–41; Lk 23, 44–49; Iv 19, 28–30)

Od šeste ure nastala tama po svoj zemlji – do ure devete. ⁴⁶O devetoj uri povika Isus iza glasa: »*Eli, Eli, lema sabahtani?*« To će reći: »*Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?*« ⁴⁷A neki od nazočnih, čuvši to, govorahu: »Ovaj zove Iliju.« ⁴⁸I odmah pritrča jedan od njih, uze spužvu, natopi je *octom*, natakne je na trsku i pruži mu *piti*. ⁴⁹A ostali rekoše: »Pusti da vidimo hoće li doći Ilija da ga spasi.« ⁵⁰A Isus opet povika iza glasa i ispusti duh.

⁵¹I gle, zavjesa se hramska razdrije odozgor dodolje, nadvoje; zemlja se potrese, pećine se raspukoše, ⁵²grobovi otvoriše i tjelesa mnogih svetih preminulih uskrsnuše ⁵³te iziđoše iz grobova nakon njegova uskrsnuća, uđoše u sveti grad i pokazahu se mnogima.

⁵⁴A satnik i oni koji su s njime čuvali Isusa vidješe potres i što se zbiva, silno se prestrašiše i rekoše: »Uistinu, Sin Božji bijaše ovaj.«

⁵⁵A bijahu ondje i izdaleka promatrali mnoge žene što su iz Galileje išle za Isusom poslužujući mu; ⁵⁶među njima Marija Magdalena i Marija, Jakovljeva i Josipova majka, i majka sinova Zebedejevih.

Mt 27,57–61: Ukop

(Mk 15, 42–47; Lk 23, 50–56; Iv 19, 38–42)

Uvečer dođe neki bogat čovjek iz Arimateje, imenom Josip, koji i sam bijaše učenik Isusov. ⁵⁸On pristupi Pilatu i zaiska tijelo Isusovo. Tada Pilat zapovjedi da mu se dadne. ⁵⁹Josip uze tijelo, povi ga u čisto platno ⁶⁰i položi u svoj novi grob koji bijaše isklesao u stijeni. Dokotrlja velik kamen na grobna vrata i otiđe.

⁶¹A bijahu ondje Marija Magdalena i druga Marija: sjedile su nasuprot grobu.

Mt 27,62–66: Straža na grobu

Sutradan, to jest dan nakon Priprave, sabraše se glavari svećenički i farizeji kod Pilata ⁶³te mu rekoše: »Gospodaru, sjetismo se da onaj varalica još za života kaza: 'Nakon tri dana uskrsnut ću.' ⁶⁴Zapovjedi dakle da se grob osigura sve do trećega dana da ne bi možda došli njegovi učenici, ukrali ga pa rekli narodu: 'Uskrsnuo je od mrtvih!' I bit će posljednja prijevara gora od prve.« ⁶⁵Reče im Pilat: »Imate stražu! Idite i osigurajte kako znate!« ⁶⁶Nato oni odu i osiguraju grob: zapečate kamen i postave stražu.

IV. USKRSNUĆE I UZAŠAŠĆE

Lk 24,1–9: Uskrsnuće Isusovo

(Mt 28, 1–10; Mk 16, 1–8; Iv 20, 1–10)

Prvoga dana u tjednu, veoma rano, dođoše one na grob s miomirisima što ih pripraviše. ²Kamen nađoše otkotrljan od groba. ³Uđoše, ali ne nađoše tijela Gospodina Isusa. ⁴I dok su stajale zbunjene nad tim, gle, dva čovjeka u blistavoj odjeći stadoše do njih. ⁵Zastrašene obore lica k zemlji, a oni će im: »Što tražite Živoga među mrtvima? ⁶Nije ovdje, nego uskrsnu! Sjetite se kako vam je govorio dok je još bio u Galileji: ⁷’Treba da Sin Čovječji bude predan u ruke grešnika, i raspet, i treći dan da ustane.’« ⁸I sjetiše se one riječi njegovih, ⁹vratiliše se s groba te javiše sve to jedanaestorici i svima drugima.

¹⁰A bile su to: Marija Magdalena, Ivana i Marija Jakovljeva. I ostale zajedno s njima govorahu to apostolima, ¹¹ali njima se te riječi pričiniše kao tlapnja, te im ne vjerovahu.

¹²A Petar usta i potrča na grob. Sagnuvši se, opazi samo povoje. I vrati se kući čudeći se tome što se zbilo.

Iv 20,19–23: Ukazanje učenicima

(Mt 28, 16–20; Mk 16, 14–18; Lk 24, 36–49)

I uvečer toga istog dana, prvog u tjednu, dok su učenici u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i reče im: »Mir vama!« ²⁰To rekavši, pokaza im svoje ruke i bok. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina.

²¹Isus im stoga ponovno reče:

»Mir vama!

Kao što mene posla Otac
i ja šaljem vas.«

²²To rekavši, dahne u njih i kaže im:

»Primitite Duha Svetoga.

²³Kojima otpustite grijeh,
otpuštaju im se;
kojima zadržite,
zadržani su im.«

Lk 24,36–49: Isus se ukazuje apostolima

(Mt 28, 16–20; Mk 16, 14–18; Iv 20, 19–23; Dj 6, 1–8)

Dok su oni o tom razgovarali, stane Isus posred njih i reče im: »Mir vama!« ³⁷Oni, zbunjeni i prestrašeni, pomisliše da vide duha. ³⁸Reče im Isus: »Zašto se prepadoste? Zašto vam sumnje obuzimaju srce? ³⁹Pogledajte ruke moje i noge! Ta ja sam! Opipajte me i vidite jer duh tijela ni kostiju nema kao što vidite da ja imam.«

⁴⁰Rekavši to, pokaza im ruke i noge. ⁴¹I dok oni od radosti još nisu vjerovali, nego se čudom čudili, on im reče: »Imate li ovdje što za jelo?« ⁴²Oni mu pruže komad pečene ribe. ⁴³On uzme i pred njima pojede.

⁴⁴Nato im reče: »To je ono što sam vam govorio dok sam još bio s vama: treba da se ispuni sve što je u Mojsijevu Zakonu, u Prorocima i Psalmima o meni napisano.« ⁴⁵Tada im otvori pamet da razumiju Pisma ⁴⁶te im reče: »Ovako je pisano: ‘Krist će trpjeti i treći dan ustati od mrtvih, ⁴⁷i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima počevši od Jeruzalema.’ ⁴⁸Vi ste tomu svjedoci. ⁴⁹I evo, ja šaljem na vas Obećanje Oca svojega. Ostanite zato u gradu dok se ne obučete u Silu odozgor.«

Iv 20,19–29: Ukazanje u nazočnosti Tominoj

Ali Toma zvani Blizanac, jedan od dvanaestorice, ne bijaše s njima kad dođe Isus. ²⁵Govorili su mu dakle drugi učenici: »Vidjeli smo Gospodina!« On im odvrati: »Ako ne vidim na njegovim

rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne stavim svoju ruku u njegov bok, neću vjerovati.«

²⁶I nakon osam dana bijahu njegovi učenici opet unutra, a s njima i Toma. Vrata bijahu zatvorena, a Isus dođe, stade u sredinu i reče: »Mir vama!«

²⁷Zatim će Tomi: »Prinesi prst ovamo i pogledaj mi ruke! Prinesi ruku i stavi je u moj bok i ne budi nevjeran nego vjeran.« ²⁸Odgovori mu Toma: »Gospodin moj i Bog moj!« ²⁹Reče mu Isus:

»Budući da si me vidio, povjerovao si.

Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!«

Iv 21,15–23: Isus podjeljuje Petru prvenstvo

Nakon doručka upita Isus Šimuna Petra: »Šimune Ivanov, ljubiš li me više nego ovi?« Odgovori mu: »Da, Gospodine, ti znaš da te volim!« ¹⁶Kaže mu: »Pasi jaganjce moje!« Upita ga po drugi put: »Šimune Ivanov, ljubiš li me?« Odgovori mu: »Da, Gospodine, ti znaš da te volim!« Kaže mu: »Pasi ovce moje!« ¹⁷Upita ga treći put: »Šimune Ivanov, voliš li me?« Ražalosti se Petar što ga upita treći put: »Voliš li me?« pa mu odgovori: »Gospodine, ti sve znaš! Tebi je poznato da te volim.« Kaže mu Isus: »Pasi ovce moje!«

¹⁸»Zaista, zaista, kažem ti:

Dok si bio mlađi,

sam si se opasivao

i hodio kamo si htio;

ali kad ostariš,

raširit ćeš ruke

i drugi će te opasivati

i voditi kamo nećeš.«

¹⁹A to mu reče nagovještajući kakvom će smrću proslaviti Boga. Rekavši to doda: »Idi za mnom!« ²⁰Petar se okrene i opazi da ga slijedi onaj učenik kojega je Isus ljubio i koji se za večere bijaše privio Isusu uz prsa i upitao ga: »Gospodine, tko će te to izdati?« ²¹Vidjevši ga, Petar kaže Isusu: »Gospodine, a što s ovim?« ²²Odgovori mu Isus: »Ako hoću da on ostane dok ne dođem, što je tebi do toga? Ti idi za mnom!« ²³Stoga se pronese među braćom glas da onaj učenik neće umrijeti. No Isus mu nije rekao: »Neće umrijeti«, nego: »Ako hoću da on ostane dok ne dođem, što je tebi do toga?«

Mt 28,16–20: Ukazanje u Galileji. Sveopće poslanje

(Mk 16, 14–18; Lk 24, 36–49; Iv 20, 19–23; Dj 1, 6–8)

Jedanaestorica podoše u Galileju na goru kamo im je naredio Isus. ¹⁷Kad ga ugledaše, padoše ničice preda nj. A neki posumnjaše. ¹⁸Isus im pristupi i prozbori:

»Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! ¹⁹Podite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga ²⁰i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!«

»I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.«

Lk 24,50–51: Uzašašće

(Mk 16, 19–20; Dj 1, 9–11)

Zatim ih izvede do Betanije, podiže ruke pa ih blagoslovi. ⁵¹I dok ih blagoslivljaše, rasta se od njih i uznesen bi na nebo. ⁵²Oni mu se ničice poklone pa se s velikom radosti vrate u Jeruzalem ⁵³te sve vrijeme u Hramu blagoslivljahu Boga.

Djela apostolska

Dj 1,6–11: Uzašašće

Nato ga sabrani upitaše: »Gospodine, hoćeš li u ovo vrijeme Izraelu opet uspostaviti kraljevstvo?«⁷ On im odgovori: »Nije vaše znati vremena i zgone koje je Otac podredio svojoj vlasti. ⁸Nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.«

⁹Kada to reče, bi uzdignut njima naočigled i oblak ga ote njihovim očima. ¹⁰I dok su netremice gledali kako on odlazi na nebo, gle, dva čovjeka stadoše kraj njih u bijeloj odjeći ¹¹i rekoše im: »Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uznesen na nebo isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi na nebo.«

Dj 7,54–60: Stjepanovo mučeništvo

⁵⁴Kad su to čuli, uskipješe u srcima i počеше škripati zubima na njega [Stjepana]. ⁵⁵Ali on, pun Duha Svetoga, uprije pogled u nebo i ugleda slavu Božju i Isusa gdje stoji zdesna Bogu ⁵⁶pa reče: »Evo vidim nebesa otvorena i Sina Čovječjega gdje stoji zdesna Bogu.« ⁵⁷Vičući iza glasa, oni zatisnuše uši i navališe jednodušno na njega. ⁵⁸Izbaciše ga iz grada pa ga kamenovahu. Svjedoci odložiše haljine do nogu mladića koji se zvao Savao. ⁵⁹I dok su ga kamenovali, Stjepan je zazivao: »Gospodine Isuse, primi duh moj!« ⁶⁰Onda se baci na koljena i povika iza glasa: »Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!« Kada to reče, usnu.

Dj 9,1–18: Savlov poziv

(Dj 22, 6–16; 26, 1–18)

Savao pak, sveudilj zadahnut prijetnjom i pokoljem prema učenicima Gospodnjim, pođe k velikomu svećeniku, ²zaiska od njega pisma za sinagoge u Damasku, da sve koje nađe od ovoga Puta, muževe i žene, okovane dovede u Jeruzalem.

³Kad se putujući približi Damasku, iznenada ga obasja svjetlost s neba. ⁴Sruši se na zemlju i začu glas što mu govoraše: »Savle, Savle, zašto me progoniš?«

⁵On upita: »Tko si, Gospodine?«

A on će: »Ja sam Isus kojega ti progoniš! ⁶Nego ustani, uđi u grad i reći će ti se što ti je činiti.«

⁷Njegovi suputnici ostadoše bez riječi: čuli su doduše glas, ali ne vidješe nikoga. ⁸Savao usta sa zemlje. Otvorenih očiju nije ništa vidio pa ga povedu za ruku i uvedu u Damask. ⁹Tri dana nije vidio, nije jeo ni pio.

¹⁰U Damasku bijaše neki učenik imenom Ananija. Njemu u viđenju reče Gospodin: »Ananija!«

On se odazva: »Evo me, Gospodine!«

¹¹A Gospodin će mu: »Ustani, pođi u ulicu zvanu Ravna i u kući Judinoj potraži Taržanina imenom Savla. Eno, moli se; ¹²i u viđenju vidje čovjeka imenom Ananiju gdje ulazi i polaže na nj ruke da bi progledao.«

¹³Ananija odgovori: »Gospodine, od mnogih sam čuo o tom čovjeku kolika je zla tvojim svetima učinio u Jeruzalemu. ¹⁴On ima od velikih svećenika i punomoć okovati sve koji prizivlju ime tvoje.«

¹⁵Gospodin mu odvrati: »Pođi jer on mi je oruđe izabrano da ponese ime moje pred narode i kraljeve i sinove Izraelove. ¹⁶Ja ću mu uistinu pokazati koliko mu je za ime moje trpjeti.«

¹⁷Ananija ode, uđe u kuću, položi na nj ruke i reče: »Savle, brate! Gospodin, Isus koji ti se ukaza na putu kojim si išao, posla me da progledaš i napuniš se Duha Svetoga.«

¹⁸I odmah mu s očiju spade nešto kao ljske te on progleda pa usta, krsti se ¹⁹i uzevši hrane, okrijepi se.

Dj 22,6-21: Pavao o svom obraćenju

(Dj 9, 1-19; 26, 12-18)

»Dok sam tako putovao i približavao se Damasku, s neba me oko podneva iznenada obasja svjetlost velika. ⁷Sruših se na tlo i začuh glas što mi govoraše: 'Savle, Savle, zašto me progoniš?' ⁸Ja odgovorih: 'Tko si, Gospodine?' Reče mi: 'Ja sam Isus Nazarećanin koga ti progoniš.' ⁹Oni koji bijahu sa mnom svjetlost doduše primijetiše, ali ne čuše glasa Onoga koji mi govoraše. ¹⁰Rekoh nato: 'Što mi je činiti, Gospodine?' Gospodin će mi: 'Ustani, pođi u Damask i ondje će ti se reći što ti je određeno učiniti.' ¹¹Kako od sjaja one svjetlosti obnevidjeh, pratioci me povedoše za ruku te stigoh u Damask.«

¹²»Neki Ananija, čovjek po Zakonu pobožan i na dobru glasu u Židova ondje nastanjenih, ¹³dode k meni, pristupi mi i reče: 'Savle, brate, progledaj!' I ja se u taj čas zagledah u nj. ¹⁴A on će: 'Bog otaca naših predodredi te da upoznaš volju njegovu, da vidiš Pravednika i čuješ glas iz usta njegovih ¹⁵jer bit ćeš mu pred svim ljudima svjedokom onoga što si vidio i čuo. ¹⁶I što sad oklijevaš? Ustani, krsti se i operi grijehe svoje, prizivljući ime njegovo!'«

¹⁷»Pošto se vratih u Jeruzalem, dok sam se jednom molio u Hramu, padoh u zanos ¹⁸i vidjeh Gospodina gdje mi govori: 'Pohiti, žurno izađi iz Jeruzalema jer neće primiti tvoga svjedočanstva o meni.' ¹⁹Ja rekoh: 'Gospodine, oni znaju da sam ja u tamnice bacao i bičevao po sinagogama one koji vjeruju u te. ²⁰I dok se prolijevala krv Stjepana, svjedoka tvoga, i ja sam ondje stajao i odobravao te čuvao haljine onih koji ga ubijahu.' ²¹Nato mi reče: 'Pođi jer ću te poslati daleko k poganima!'«

Poslanice

1 Kor 13,1–13: Hvalospjev ljubavi

Kad bih sve jezike ljudske govorio i anđeoske, a ljubavi ne bih imao,
bio bih mjed što ječi
ili cimbal što zveči.

²Kad bih imao dar prorokovanja
i znao sva otajstva
i sve spoznanje;

i kad bih imao svu vjeru
da bih i gore premještao,
a ljubavi ne bih imao – ništa sam!

³I kad bih razdao sav svoj imutak
i kad bih predao tijelo svoje da se sažeže,
a ljubavi ne bih imao –
ništa mi ne bi koristilo.

⁴Ljubav je velikodušna,
dobrostiva je ljubav,
ne zavidi,
ljubav se ne hvasta,
ne nadima se;

⁵nije nepristojna,
ne traži svoje,
nije razdražljiva,
ne pamti zlo;

⁶ne raduje se nepravdi,
a raduje se istini;

⁷sve pokriva, sve vjeruje,
svemu se nada, sve podnosi.

⁸Ljubav nikad ne prestaje.
Prorokovanja? Uminut će.
Jezici? Umuknut će.

Spoznanje? Uminut će.

⁹Jer djelomično je naše spoznanje,
i djelomično prorokovanje.

¹⁰A kada dođe ono savršeno,
uminut će ovo djelomično.

¹¹Kad bijah nejače,
govorah kao nejače,
mišljah kao nejače,
rasuđivah kao nejače.

A kad postadoh zreo čovjek,
odbacih ono nejačko.

¹²Doista, sada gledamo kroza zrcalo,
u zagonetki,
a tada – licem u lice!

Sada spoznajem djelomično,
a tada ću spoznati savršeno,
kao što sam i spoznat!

¹³A sada: ostaju vjera, ufanje i ljubav
– to troje –

ali najveća je među njima ljubav.

1 Kor 15,1–34: uskrsnuće mrtvih

Doziviljem vam, braćo, u pamet evanđelje koje vam navijestih, koje primiste, u kome stojite, ²po kojem se spašavate, ako držite što sam vam navijestio; osim ako uzalud povjerovaste.

³Doista, predadoh vam ponajprije što i primih: Krist umrije za grijeha naše po Pismima; ⁴bî pokopan i uskrišen treći dan po Pismima; ⁵ukaza se Kefi, zatim dvanaestorici. ⁶Potom se ukaza braći, kojih bijaše više od pet stotina zajedno; većina ih još i sada živi, a neki usnuše. ⁷Zatim se ukaza Jakovu, onda svim apostolima. ⁸Najposlije, kao nedonoščetu, ukaza se i meni.

⁹Da, ja sam najmanji među apostolima i nisam dostojan zvati se apostolom jer sam progonio Crkvu Božju. ¹⁰Ali milošću Božjom jesam što jesam i njegova milost prema meni ne bijaše zaludna; štoviše, trudio sam se više nego svi oni – ali ne ja, nego milost Božja sa mnom.

¹¹Ili dakle ja ili oni: tako propovijedamo, tako vjerujete.

¹²No ako se propovijeda da je Krist od mrtvih uskrsnuo, kako neki među vama govore da nema uskrsnuća mrtvih? ¹³Ako nema uskrsnuća mrtvih, ni Krist nije uskrsnuo. ¹⁴Ako pak Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud i vjera vaša. ¹⁵Zatekli bismo se i kao lažni svjedoci Božji što posvjedočismo protiv Boga: da je uskrisio Krista, kojega nije uskrisio, ako doista mrtvi ne uskršavaju. ¹⁶Jer ako mrtvi ne uskršavaju, ni Krist nije uskrsnuo. ¹⁷A ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je vjera vaša, još ste u grijesima. ¹⁸Onda i oni koji usnuše u Kristu, propadoše. ¹⁹Ako se samo u ovom životu u Krista ufamo, najbjedniji smo od svih ljudi.

²⁰Ali sada: Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih! ²¹Doista, po čovjeku smrt, po čovjeku i uskrsnuće od mrtvih! ²²Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni. ²³Ali svatko u svom redu: prvina Krist, a zatim koji su Kristovi, o njegovu Dolasku; ²⁴potom – svršetak, kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto obeskrjepi svako Vrhovništvo, svaku Vlast i Silu. ²⁵Doista, on treba da kraljuje *dok ne podloži sve neprijatelje pod noge svoje*. ²⁶Kao posljednji neprijatelj bit će obeskrjepljena Smrt ²⁷jer *sve podloži nogama njegovim*. A kad veli: *Sve je podloženo*, jasno – sve osim Onoga koji mu je sve podložio. ²⁸I kad mu sve bude podloženo, tada će se i on sam, Sin, podložiti Onomu koji je njemu sve podložio da Bog bude sve u svemu.

²⁹Što onda čine oni koji se krste za mrtve? Ako mrtvi uopće ne uskršavaju, što se krste za njih? ³⁰Što se onda i mi svaki čas izlažemo pogiblima? ³¹Dan za danom umirem, tako mi slave vaše, braćo, koju imam u Kristu Isusu, Gospodinu našem! ³²Ako sam se po ljudsku borio sa zvijerima u Efezu, kakva mi korist? Ako mrtvi ne uskršavaju, *jedimo i pijmo jer sutra nam je umrijeti*. ³³Ne varajte se: »Zli razgovori kvare dobre običaje.« ³⁴Otrijeznite se kako valja i ne grijehite jer neki, na sramotu vam kažem, ne znaju za Boga.

1 Kor 15,35–58: Način uskrsnuća

Ali reći će netko: Kako uskršavaju mrtvi? I s kakvim li će tijelom doći? ³⁶Bezumniče! Što siješ, ne oživljuje ako ne umre. ³⁷I što siješ, ne siješ tijelo buduće, već golo zrno, pšenice – recimo – ili čega drugoga. ³⁸A Bog mu daje tijelo kakvo hoće, i to svakom sjemenu svoje tijelo.

³⁹Nije svako tijelo isto tijelo; drugo je tijelo čovječje, drugo tijelo stoke, drugo tijelo ptičje, a drugo riblje. ⁴⁰Ima tjelesa nebeskih i tjelesa zemaljskih, ali drugi je sjaj nebeskih, a drugi zemaljskih. ⁴¹Drugi je sjaj sunca, drugi sjaj mjeseca i drugi sjaj zvijezda; jer zvijezda se od zvijezde razlikuje u sjaju. ⁴²Tako i uskrsnuće mrtvih: sije se u raspadljivosti, uskršava u neraspadljivosti; ⁴³sije se u sramoti, uskršava u slavi; sije se u slabosti, uskršava u snazi; ⁴⁴sije se tijelo naravno, uskršava tijelo duhovno.

Ako ima tijelo naravno, ima i duhovno. ⁴⁵Tako je i pisano: Prvi čovjek, Adam, *postade živa duša*, posljednji Adam – duh životvorni. ⁴⁶Ali ne bî najprije duhovno, nego naravno pa onda duhovno. ⁴⁷Prvi je čovjek od zemlje, zemljan; drugi čovjek – s neba. ⁴⁸Kakav je zemljani takvi su i zemljani, a kakav je nebeski takvi su i nebeski. ⁴⁹I kao što smo nosili sliku zemljanoga, nosit ćemo i sliku nebeskoga.

⁵⁰A ovo, braćo, tvrdim: tijelo i krv ne mogu baštiniti kraljevstva Božjega i raspadljivost ne baštini neraspadljivosti. ⁵¹Evo otajstvo vam kazujem: svi doduše nećemo usnuti, ali svi ćemo se

izmijeniti. ⁵²Odjednom, u tren oka, na posljednju trublju – jer zatrubit će – i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi i mi ćemo se izmijeniti. ⁵³Jer ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost i ovo smrtno da se obuče u besmrtnost.

Pobjednički hvalospjev

⁵⁴A kad se ovo raspadljivo obuče u neraspadljivost i ovo smrtno obuče u besmrtnost, tada će se obistinuti riječ napisana: *Pobjeda iskapi smrt.* ⁵⁵*Gdje je, smrti, pobjeda tvoja? Gdje je, smrti, žalac tvoj?* ⁵⁶Žalac je smrti grijeh, snaga je grijeha Zakon. ⁵⁷A hvala Bogu koji nam daje pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu!

⁵⁸Tako, braćo moja ljubljena, budite postojani, nepokolebljivi, i obilujte svagda u djelu Gospodnjem znajući da trud vaš nije neplodan u Gospodinu.

Gal 4,1–11: Božje posinstvo

Hoću reći: sve dok je baštinik maloljetan, ništa se ne razlikuje od roba premda je gospodar svega: ²pod skrbnicima je i upraviteljima sve do dana koji je odredio otac. ³Tako i mi: dok bijasmo maloljetni, robovasmo počelima svijeta.

⁴A kada dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga:

od žene bî rođen,
Zakonu podložan

⁵da podložnike Zakona otkupi
te primimo posinstvo.

⁶A budući da ste sinovi, odasla Bog u srca vaša Duha Sina svoga koji kliče: »Abba! Oče!«

⁷Tako više nisi rob nego sin;
ako pak sin,
onda i baštinik po Bogu.

⁸Onda dok još niste poznavali Boga, služili ste bogovima koji po naravi to nisu. ⁹Ali sada kad ste spoznali Boga – zapravo, kad je Bog spoznao vas – kako se sad opet vraćate k nemoćnim i bijednim počelima i opet im, ponovno, hoćete robovati? ¹⁰Dane pomno opslužujete, i mjesece, i vremena, i godine! ¹¹Sve se bojim za vas! Da se možda nisam uzalud trudio oko vas!

Ef 4,1–16: Poticaj na jedinstvo

Zaklinjem vas dakle ja, sužanj u Gospodinu: sa svom poniznošću i blagošću, sa strpljivošću živite dostojno poziva kojim ste pozvani! ²Podnosite jedni druge u ljubavi; ³trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira! ⁴Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste i pozvani na jednu nadu svog poziva! ⁵Jedan Gospodin! Jedna vjera! Jedan krst! ⁶Jedan Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima!

⁷A svakomu je od nas dana milost po mjeri dara Kristova. ⁸Zato veli: Na visinu uzade vodeći sužnje, dade *dare* ljudima.

⁹Ono »uzade« – što drugo znači doli to da i siđe u donje krajeve, na zemlju? ¹⁰Koji siđe, isti je onaj koji i uzade ponad svih nebesa da sve ispuni. ¹¹On i »dade« jedne za apostole, druge za proroke, jedne opet za evanđeliste, a druge za pastire i učitelje ¹²da opremi svete za djelo služenja, za izgrađivanje Tijela Kristova ¹³dok svi ne prispijemo do jedinstva vjere i spoznaje Sina Božjega, do čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove: ¹⁴da više ne budemo nejačad kojom se valovi poigravaju i koje goni svaki vjetar nauka u ovom kockanju ljudskom, u lukavosti što put krči zabludi. ¹⁵Nego, istinujući u ljubavi da poradimo te sve uzraste u Njega, koji je Glava, Krist, ¹⁶od kojega sve Tijelo, usklađeno i povezano svakovrsnim zglobovima zbrinjavanja po djelotvornosti primjerenoj svakomu pojedinom dijelu, promiče svoj rast na sazidivanje u ljubavi.

Fil 2,1–11: Jedinstvo u poniznosti

Ima li dakle u Kristu kakve utjehe, ima li kakva ljubazna bodrenja, ima li kakva zajedništva Duha, ima li kakva srca i samilosti, ²ispunite me radošću: složni budite, istu ljubav njegujte, jednodušni, jedne misli budite; ³nikakvo suparništvo ni umišljenost, nego – u poniznosti jedni druge smatrajte višima od sebe; ⁴ne starajte se samo svaki za svoje, nego i za ono što se tiče drugih! ⁵Neka u vama bude isto mišljenje kao i u Kristu Isusu:

⁶On, trajni lik Božji,
nije se kao plijena držao
svoje jednakosti s Bogom,
⁷nego sam sebe »oplijeni«
uzevši lik *sluge*,
postavši ljudima sličan;
obličjem čovjeku nalik,
⁸ponizi sam sebe,
poslušan do smrti,
smrti na križu.
⁹Zato Bog njega preuzvisi
i darova mu ime,
ime nad svakim imenom,
¹⁰da se na ime Isusovo
prigne svako koljeno
nebesnikâ, zemnikâ i podzemnikâ.
¹¹I svaki će jezik priznati:
»Isus Krist jest Gospodin!« –
na slavu Boga Oca.

2 Sol 3, 6–15: Protiv ljenosti i nerada

Zapovijedamo vam, braćo, u ime Gospodina Isusa Krista da se klonite svakoga brata što živi neuredno i ne po predaji koju primiste od nas. ⁷Ta sami znate kako nas treba nasljedovati. Jer dok bijasmo među vama, nismo živjeli neuredno: ⁸ničiji kruh nismo badava jeli, nego smo u trudu i naporu noću i danju radili da ne bismo opteretili koga od vas. ⁹Ne što ne bismo imali prava, nego da vam sebe damo za uzor koji ćete nasljedovati. ¹⁰Doista, dok bijasmo u vas, ovo vam zapovijedasmo: Tko neće da radi, neka i ne jede! ¹¹A čujemo da neki od vas žive neuredno: ništa ne rade, nego dangube. ¹²Takvima zapovijedamo i zaklinjemo ih u Gospodinu Isusu Kristu: neka s mirom rade i svoj kruh jedu.

¹³Vama pak, braćo, neka ne dodija činiti dobro. ¹⁴Ako li se tko ne pokorava našoj riječi u ovoj poslanici, zabilježite ga, ne drugujte s njime, da se postidi, ¹⁵ali ga ne smatrajte neprijateljem, nego ga urazumljujte kao brata.

1 Pt 1,3–12: Životna nada

Blagoslovljen Bog
i Otac Gospodina našega Isusa Krista
koji nas po velikom milosrđu svojem
uskrsnućem Isusa Krista od mrtvih
nanovo rodi za životnu nadu,
⁴za baštinu neraspadljivu,
neokaljanu i neuvelu,
pohranjenu na nebesima za vas,
⁵vas koje snaga Božja
po vjeri čuva
za spasenje,

spremno da se objavi
u posljednje vrijeme.

⁶Zbog toga se radujte, makar se sada možda trebalo malo i žalostiti zbog različitih kušnja: ⁷da prokušanost vaše vjere – dragocjenija od propadljivog zlata, koje se ipak u vatri kuša – stekne hvalu, slavu i čast o Objavljenju Isusa Krista. ⁸Njega vi ljûbite iako ga ne vidjeste; u njega, iako ga još ne gledate, vjerujete te klikćete od radosti neizrecive i proslavljene ⁹što postigoste svrhu svoje vjere: spasenje duša.

¹⁰To su spasenje istraživali i pronicali proroci koji prorokovahu o milosti vama namijenjenoj. ¹¹Pronicali su na koje ili kakvo je vrijeme smjerao Duh Kristov u njima, koji je unaprijed svjedočio o Kristovim patnjama te slavama što su nakon njih imale doći: ¹²bî im objavljeno da ne sebi, nego vama poslužuju ono što vam sada u Duhu Svetom s neba poslanom navijestiše vaši blagovjesnici, a nadà što se i anđeli žude nadviti.

1 Iv 4,7-21: 1. Na izvoru ljubavi

Ljubljeni,
ljubimo jedni druge jer ljubav je od Boga;
i svaki koji ljubi,
od Boga je rođen i poznaje Boga.

⁸Tko ne ljubi, ne upozna Boga
jer Bog je ljubav.

⁹U ovom se očitova ljubav Božja u nama:
Bog Sina svoga jedinorođenoga posla u svijet
da živimo po njemu.

¹⁰U ovom je ljubav:
ne da smo mi ljubili Boga,
nego – on je ljubio nas
i poslao Sina svoga
kao pomirnicu za grijeha naše.

¹¹Ljubljeni,
ako je Bog tako ljubio nas,
i mi smo dužni ljubiti jedni druge.

¹²Boga nitko nikada ne vidje.
Ako ljubimo jedni druge,
Bog ostaje u nama,
i ljubav je njegova u nama savršena.

¹³Po ovom znamo da ostajemo u njemu
i on u nama:
od Duha nam je svoga dao.

¹⁴I mi smo vidjeli i svjedočimo
da je Otac poslao Sina kao Spasitelja svijeta.

¹⁵Tko ispovijeda da je Isus Sin Božji,
Bog ostaje u njemu, i on u Bogu.

¹⁶I mi smo upoznali ljubav
koju Bog ima prema nama
i povjerovali joj.

Bog je ljubav
i tko ostaje u ljubavi,
u Bogu ostaje, i Bog u njemu.

¹⁷U ovom je savršenstvo
naše uzajamne ljubavi:
imamo pouzdanje na Sudnji dan
jer kakav je on,
takvi smo i mi u ovom svijetu.

¹⁸Straha u ljubavi nema,
nego savršena ljubav izgoni strah;
jer strah je muka
i tko se boji, nije savršen u ljubavi.

¹⁹Mi ljubimo
jer on nas prije uzljubi.

²⁰Rekne li tko: »Ljubim Boga«,
a mrzi brata svoga,
lažac je.

Jer tko ne ljubi svoga brata kojega vidi,
Boga kojega ne vidi ne može ljubiti.

²¹I ovu zapovijed imamo od njega:
Tko ljubi Boga, da ljubi i brata svoga.

Knjiga Otkrivenja

Otk 15,1–4: Mojsijev i Jaganjčev hvalospjev

I vidjeh drugo znamenje na nebu, veliko i čudesno: sedam anđela sa sedam zála posljednjih – s njima se navršuje gnjev Božji. ²I vidjeh kao neko more od prozirca pomiješano s ognjem. Oni koji pobijediše Zvijer i kip njezin i broj imena njezina stoje u moru od prozirca s citrama Božjim u ruci. ³Pjevaju pjesmu Mojsija, sluge Božjega, i pjesmu Jaganjčevu:

»Velika su i čudesna djela tvoja,
Gospodine, Bože, Svevladaru!
Pravedni su i istiniti putovi tvoji,
Kralju narodâ!

⁴Tko da te se ne boji, Gospodine,
tko da ne slavi ime tvoje!
Ti si jedini svet!
I zato svi će narodi doći
i klanjati se pred tobom
jer se očitovahu pravedna djela tvoja!«

Otk 20,1–6: Tisućgodišnje kraljevstvo

I vidjeh anđela: siđe s neba s ključima Bezdana i s velikim okovima u ruci. ²Zgrabi Zmaja, Staru zmiju, to jest Đavla, Sotonu, i okova ga za tisuću godina. ³Baci ga u Bezdan koji nad njim zatvori i zapečati da više ne zavodi narode dok se ne navrši tisuću godina. Nakon toga ima biti odriješen za malo vremena.

⁴I vidjeh prijestolja – onima što sjedoše na njih dano je suditi – i duše pogubljenih zbog svjedočanstva Isusova i zbog Riječi Božje i sve koji se ne pokloniše Zvijeri ni kipu njezinu te ne primiše žiga na čela svoja ni na ruke. Oni oživješe i zakraljevaše s Kristom tisuću godina. ⁵Drugi mrtvi ne oživješe dok se ne navrši tisuću godina. To je ono prvo uskrsnuće. ⁶Blažen i svet onaj tko je dionik toga prvog uskrsnuća! Nad njim druga smrt nema vlasti: oni će biti svećenici Božji i Kristovi i s njime će kraljevati tisuću godina.

Otk 21,1–8: Nebeski Jeruzalem

I vidjeh *novo nebo i novu zemlju* jer – prvo nebo i prva zemlja uminu; ni mora više nema. ²I *Sveti grad*, novi Jeruzalem, vidjeh: silazi s neba od Boga, opremljen kao zaručnica nakićena za svoga muža. ³I začujem jak glas s prijestolja:

»Evo Šatora Božjeg s ljudima!

On će prebivati s njima:
oni će biti narod njegov,
a on će biti Bog s njima.

⁴I otrt će im svaku suzu s očiju
te smrti više neće biti,
ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti
jer – prijašnje uminu.«

⁵Tada Onaj što sjedi na prijestolju reče:

»Evo, sve činim novo!«

I doda: »Napiši: Ove su riječi
vjerne i istinite.« ⁶I još mi reče:

»Svršeno je!

Ja sam Alfa i Omega,
Početak i Svršetak!

Ja ću žednomu dati
s izvora vode života zabadava.
⁷To će biti baština pobjednikova.
I ja ću njemu biti Bog,
a on meni sin.
⁸Kukavicama pak, nevjernima i okaljanima,
ubojicama, bludnicima,
vračarima i idolopoklonicima
i svim lažljivcima
udio je u jezeru
što gori ognjem i sumporom.
To je druga smrt.«

Otk 21,9–27: Novi Jeruzalem

I dođe jedan od sedam anđela što imaju sedam čaša punih zála konačnih te progovori sa mnom: »Dođi, pokazat ću ti Zaručnicu, Ženu Jaganjčevu!« ¹⁰I prenese me u duhu na goru veliku, visoku i pokaza mi sveti grad Jeruzalem: silazi s neba od Boga, ¹¹sav u slavi Božjoj, blistav poput dragoga kamena, kamena slična kristalnom jaspisu; ¹²okružen zidinama velikim i visokim, sa dvanaest vrata: na vratima dvanaest anđela i napisana *imena dvanaest plemena Izraelovih*. ¹³*Od istoka vrata troja, od sjevera vrata troja, od juga vrata troja, od zapada vrata troja*. ¹⁴Gradske su zidine imale dvanaest temelja, a na njima dvanaest imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih.

¹⁵Moj subesjednik imaše *mjeru*, zlatnu trsku, da *izmjeri* grad, vrata njegova i zidine. ¹⁶Grad se stere u četvorini: dužina mu jednaka širini. On izmjeri trskom grad: dvanaest tisuća stadija – dužina mu i širina i visina jednaka. ¹⁷Izmjeri i njegove zidine: sto četrdeset i četiri lakta po čovjekovoj mjeri kojom je mjerio anđeo. ¹⁸Zidine su gradske sagrađene od jaspisa, a sam grad od čistoga zlata, slična čistu staklu. ¹⁹Temelji su gradskih zidina urešeni svakovrsnim dragim kamenjem: prvi je temelj od jaspisa, drugi od safira, treći od kalcedona, četvrti od smaragda, ²⁰peti od sardoniksa, šesti od sarda, sedmi od krizolita, osmi od berila, deveti od topaza, deseti od krizopraza, jedanaesti od hijacinta, dvanaesti od ametista. ²¹Dvanaest vrata – dvanaest bisera: svaka od svoga bisera. A gradski trg – čisto zlato, kao prozirno staklo.

²²Hrama u gradu ne vidjeh. Ta Gospod, Bog, Svevladar, hram je njegov – i Jaganjac! ²³I gradu ne treba ni sunca ni mjeseca da mu svijetle. Ta Slava ga Božja obasjala i svjetiljka mu Jaganjac! ²⁴*Narodi će hoditi u svjetlosti njegovoj*, a kraljevi zemaljski u nj donositi slavu svoju. ²⁵Vrata mu se ne zatvaraju obdan, a noći ondje i nema. ²⁶U nj će se donijeti slava i čast narodâ. ²⁷Ali u nj neće unići ništa nečisto i nijedan tko čini gadost i laž, nego samo oni koji su zapisani u Jaganjčevoj knjizi života.